Klawrojna

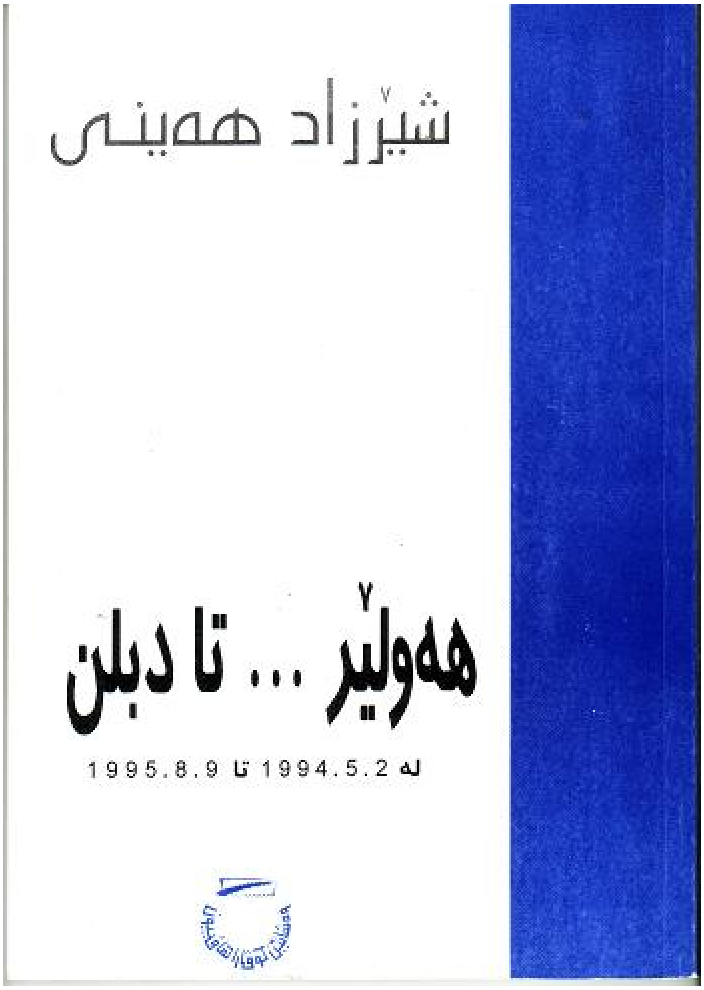

هەولێر تا دبلن

رۆژانەی هەولێرە
لە 1994/5/2 تا 1995/8/9

شێرزاد هەینی

هەولێر... تا دبلن
لە 1994/5/2 تا 1995/8/9
مێژووی هەولێرە لە رۆژانی شەڕی ناوخۆدا،
لە شێوەی ریپۆرتاژێکی درێژ.

شێرزاد هەینی
هەولێر ... تا دبلن
لە 1994/5/2 تا 1995/8/9
مێژووی هەولێرە لە رۆژانی شەڕی
ناوخۆدا، لە شێوەی ریپۆرتاژێکی درێژ.
چاپا ئێکێ: بەرلین 2000
ژ وەشانێن کوڤارا هاڤیبون 2
مافێ چاپێ یێ پاراستییە

ناڤ و نیشان:
Freie Universität Berlin (AStA)
Havibun
e/o Kurdistan – AG
Otto-von- Simson-Str.32
14195 Berlin

پێشکەشە:

بەو شەهیدەی شاری هەولێری زۆر خۆشدەویست و
لە تەمەنی مێردمنداڵیمدا،
زۆر شتی گرینگی لێ فێربووم.
شەهیدی سەرکردە (سەعدی گچکە).

سوپاس بۆ:

هاوڕێم (حوسین ڕەسول سەرگەڕانی) لە بەرلین، جوامێری ئەو بوو، دانەیەک لە دەستنووسەکەم گەیشت دەست، هاوکاریش بوو بۆ چاپکردنی.

(سروە)ی هاوسەرم لە هەولێر کە پاش دەرچوونم، دەستنووسەکەی پاراست و بۆی ڕەوانەکردم.

بروا بکەن:

ئەوانەی لە ریپۆرتاژەکەم ناویان هاتووە، هەموویان کەسایەتی بەڕێزو هێژاو ڕێزدارن، بەڵام من بۆ پەیڕەوکردنی بەرنامەیەکی شارستانی باو لەجیهانی رۆژنامەگەری دا ئەو زاراوانەم بەکار نەهێناوە.

سوودم لە رۆژنامەکانی (کوردستانی نوێ)و (الاتحاد)و (ئاڵای ئازادی)و (گوڵان)و (برایەتی)و (خەبات)و ئێستگەو تەلەفزیۆنەکان و لێدوانەکان وەرگرتووە، گەر دەقاو دەقیش وەرنەگیرابن، دەستکاریم نەکردووە.

لەنوسینەکەمدا بیرم لەوە نەکردووەتەوە باری گرانی بەلایەکدا بدەم و واقیعیانە تەماشام کردووە، چۆنم بینیوە، چیم بیستووە، چیم خوێندیتەوە. وام نوسیوە، ئەگەر لارییەك هەبێت، ئەوا بەئەنقەست نەبووە.

حەز دەکەم خوێنەرم، بژاری ئەو خاڵانە نەکات کەنارەحەتی دەکات لەبەر بۆچوونی سیاسی خۆی، جا بەو خاڵانە توانجی هەبێت، چاوەڕوانی رەخنە و پێداچوونەوەو زیادکردنم.

چونکە شەڕەکە لەنێوان کوردو کوردە، جێگای شانازی نییە و دەبێتە لاوازکردنی دەستکەوتەکان و لاپەڕەیەکی تەماویشە لە مێژووی کوردستان، بۆیە وشەی چەکدارم لەجیاتی (پێشمەرگە) بەکار هێناوە، پێشمەرگە لەلای من هەرپیرۆز و ماندوونەناس و قارەمانە.

نووسینەوەی رۆژانی شەڕی ناوخۆ، ناخۆشە. ئازاری دەدام، شانازی تێدا نییە، بەڵام من نیازم ئەوەبوو بنووسرێتەوە و ببێتە ئەزموون و دووبارە نەبێتەوە، کە (کوابیس بیروت)ی (غادە السمان)م خوێندەوە بیرۆکەی ئەو نوسینەم لەلا دروست بوو! وا منیش (کوابیس هەولێر)م نووسیوە، پەرۆشم رۆژە رەشەکان تەواو بێت و پێویست بە نووسینی تر نەکات.

شێرزاد هەینی.
هەولێر 10-4-1996

ڕۆندك بۆ هەولێرەکەم!

هەولێر، دەبێتە بەیروت، کابول، سەراییڤۆ، گەمارۆ دەدرێت، هێرشی دەکرێتە سەر، تۆپ باران دەکرێت، نەخۆشخانەکانی، سەدان برینداری خەست و سووکی بۆ دەچێت. خوێن بەخشین بۆ زامدارە زۆرەکان داوادەکرێت، کوڕی چالاك و ئازا دەکوژرێن، زارۆکی بەستە زمان، ئەندامێکی لەشی دەبڕێتەوە، ئاهەنگی زەماوەندو خەنەبەندان و ڕەشبەڵەك دوا دەخرێت، کارەبا دەکوژێتەوەو تاریکی دادێت، بۆڕی ئاو وشك دەبێت، (ترومپاکان) ڕادەوەستن، شارەکە دەبێتە دوو پارچە، دوو حکومەت، دوو بیرو هزر حوکمی دەکەن!! هاتوچۆ لەنێوان دوو هەولێرەکە، زەحمەت و قەدەغە دەبێت. تەرمی کوژراو ناگاتە گۆرستان.!! کە زەنگی شەڕی ناوخۆی کوردستان لێدرا، مەترسی پەیدابوو !! هەولێر دەبێتە گۆمی خوێن! شار دەبێتە کەڵاوە! خوێندنی تێدا نامێنێ، بازاڕ چۆل دەبێت. بۆ، هەولێر وای لێ دێت؟ بۆ، کارەسات لەم شارەدا ڕوودەدات؟ وەڵامەکەی ئاشکرایە. هەولێر پایتەختی هەرێمە، بانکی هەرێمی تێدایە، دەسەڵاتی بەرزی پەڕلەمان و حکومەتی تێدایە، دەزگای ڕاگەیاندنی حزبەکانی تێدایە بەتایبەتی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار، بارەگای چەندین حزبی تری تێدایە. پڕوپاگەندەی هەردووکیان لەم شارە دەردەچێت، پڕ جبەخانەی چەك و تەقەمەنی یە، هەندی چەندین وڵاتانی جیهان چەکی سووك و قوورس و فیشەکی تێدایە. خەڵکی بێ چەك لەم شارەدا نییە، ماڵ نییە هەندی بنکەیەکی پۆلیس چەکی تێدا نەبێت. شارەکە، ژمارەی دانیشتووانی زۆرە، سەرژمێری بەقەد دانیشتوانی هەندێ وڵاتی بچووکە! ئاگر بەربێت، سوتان دەبێت، گولە دەردەچێت، جەرگ دەبڕێت.

لەم شارەدا ترسی ئەوە هەبوو، بەئاسانی شیرازەی حکومەت و شارەکە بترازێت. چونکە هەردوو حزبی ناکۆك، دەسەڵاتیان نیوە بەنیوەیە، بۆیە: بەبانگەوازو ڕێنمایی لایەنێك، یان شکان و زیزبوونی لایەنێکی تر، شیرازە لاوازەکە دەپچڕێت و دانەکانی ملوانکە جوانەکەی شار بڵاو دەبێتەوە و گوم دەبن.

ئەوەی باش هەستی پێدەکرا، گەر شەڕی ناوخۆی ترسناك هەڵگیرسێت بازاڕ دەبێتە ئاگر، خواردەمەنی و پێویستییەکانی ژیانی ڕۆژانە نرخی دەفڕێت، کاروانی ئازوخە تەگەرەی دێتە پێش، چاوچنۆکی پەیدا دەبێت. بازرگانەکان، پێویستییەکان دەشارنەوەو گرانی دەکەن، خەڵکیش زیاتر دەکڕن و حیسابی دوورو ڕۆژانی ڕەشتر دەکەن. شەکر نرخی بەرزدەبێتەوەو چاخواردنەوە دەبێتە بۆنەی زۆر تایبەتی و بەدەگمەن پێشکەشی مێوانی ئەزیز دەکرێت.

شەڕ بگاتە هەولێر، ئاسمانی شارەکە دووکەڵی لێ بەرز دەبێتەوە، ئەزموونە دیموکراسیەکەو حکومەت و پەڕلەمانە نازدارەکەی ئێمەو هەموو کورد، دەکەوێتە مەترسی و لەرزە دەگرێت. شەڕ بگاتە هەولێر، لەیەکتری دەچنە سەر بانە بەرزەکان. سنوری کوردستان بەرامبەر دوژمنی دێرینی کورد، ڕژێمی دیکتاتۆری بەغدا چۆل دەبێت، سەنگەرەکان کوڕی خەمخۆرو چەکی نەترسی لێ نامێنێ و دوژمن بە ئاسانی دێتەوە. کوشتن و زیندان و ئەنفال و جینۆساید دژی کورد دەژێتەوە، هەموومان لەوە دەترساین پایتەختی هەرێم شەڕی تێدا دروست بێت، بەڵگەنامەو دەستنووس و پاکنووس و ئەرشیفەکانی و پەڕلەمان و حکومەت و دەزگاکانی میری و ڕێکخراوەکان و هەتا هی حزبەکانیش دەڕژێنە سەر شەقامەکان و با دەیبات !! لاپەڕە پیرۆزو گرنگەکان دەبێتە سوتەمەنی و دێرەکان بە چڵپاو ڕەش دەبێتەوە.!!

شەڕ لەم شارەدا بڵێسەی لێ بەرز دەبێتەوە، چی تر، پەرلەمانتارە بێگانەکان و ڕۆژنامەنووسەکان و کەسایەتییە ناودارەکان و ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و نوێنەری حکومەتەکان لە سنوور ناپەڕنەوە، لە شاشەی بچووکی تەلەفزیۆن شەوانە دیداریان پەخش ناکرێت، ڕۆژنامەکان دیمانەیان لەگەڵ ساز ناکرێت، ئەم شارە کلیلە ! دەرگاکانی موژدەو خۆشی و شکۆ دەخاتە سەرپشت.

هەولێر زامدار بکرێت، خوێنی گەش جۆگە دەبەستێت و خوێنی وشك نابێت، دۆڵ دۆڵ شۆڕ دەبێتەوە، بۆنی دەگاتە دیاربەکر، ڕەنگی دەگاتە مهاباد، لافاوی دەگاتە کەمپی کوردە ئاوارەکانی سویدو ئەڵمانیاو ئێستگە کوردییەکانی ئەوروپا هەست بە لافاوەکە دەکەن! ئەوانیش جۆگەی فرمێسك هەڵدەبەستن، کوردە ئاوارە مانگرتووەکانی پاکستان خوێن هەتا چۆکیان دێت و سەرسامی دەیانگرێت و دەبورێنەوە، برسییەتی و ژانی مانگرتن، دەرەقەتیان نەدەهات، بۆنی خوێنی ئەم شارە چۆکیان دەشکێنێ، زیندانە سیاسییەکانی تورکیا، یاخی بوون و مانگرتنەکانیان دەشکێنن و شیشەکانی دەرگاو پەنجەرەکان لە چاویان دەچەقێت.

بێگومان ئەوەی ئەو شارە زامدار بکات، تاوانبارە، لاپەڕەی مێژوو پەنجەی لەچاو ڕادەکات. ئەوەی کورسی ئەم شارەی هەژاندو لاتی کردو قوڕگی گرت، دوژمنە. ئەوەی دەرگای برسیەتی و تاریکی و نەخوێندەواری و پاشکەوتن و خوێن و کوشتن بکاتەوە، بەدەستی خۆی دەرزی و سوژن لەچاوی خۆی ڕادەکات، زاری خۆی دەدورێت، مس لە گوێیەکانی ڕوو دەکات، پێش خەڵکی تر خۆی بێوار دەبێتەوە.

هەولێر شاری بێ باخچەو سەوزایی، بێ دەریاچەو گوڵی جوان، شاری کەندی پیس و قیری شکاو دیواری ڕووخاوو شۆشتەی چڵکاو، دەستی نازو شۆخی دەوێت، شاری بازاڕی هەژار بە هەزاری برسییەتی و بازاڕی ڕەش و گرانی شێخەڵلاَو دەلاَڵخانە و مەیدانی حەیوانانی زۆر ، شاری پڕ لە چەك و تەقەمەنی، شاری کارگەی پەککەوتوو، زانکۆی بێنازو هەژار.

لە هەولێر، سێبەرێك نی یە، دوو دڵداری سووتاو پێکەوە دانیشتن و باسی بێداری و نامەی درێژی سۆزو قسەی زۆربکەن. لەم شارەدا دارتوییێك نەماوە، زارۆکی بێ یاری جۆلانەی لێ ببەستێت. لەم شارەدا سیاسەت ڕەنگی کردووە، تەنیا بە دوو ڕەنگ، چاوەکانی فێربوون ئەو دوو ڕەنگە تەمەشا بکات. ئەم شارە خزمەتی زۆری دەوێت، قەلاَت و منارە پێویستی بە پۆشین و بەرگ و خاوێنی هەیە. چاوەڕوان دەکرا، چەندین ئامۆژگەی زمانی ئەوروپی لێ بکرێتەوە، باش دەبوو ئەگەر زەڵکاوەکان، بکرێتە دەریاچەی بێگەرد، قازو مراوی بە نازەوە مەلەی تێدا بکەن و باڵی ڕەنگیان لەشادی بکەنە تابلۆی ڕەنگ. دەبا، پەیکەری شەهید بە سەربەرزی و گەورەیی دانرێت، پێشمەرگەی ماندوو چاو نەترس و دوژمن بەزێن ببێتە قیبلەگای پیرۆزو دیداری زۆری لە نزیك ساز بکرێت. خۆزگەمان هەبوو، لەگەڕەکەکان، پیاوی پاك و خاوێن نوێنەری گەڕەکەکان بێت، چاوەڕوان بووین، کوردی پارچەکانی تری کوردستان بێ ناو نووسین و بەئاسانی بێنە ئێرەو لەماڵی خۆیان ئیسراحەت بکەن، پیرۆز بوو، لاپەڕەی خەباتی هەموو کوردێك لێرە بە دیواری چوار دەوری قەلاَت بنووسرێتەوە. ڕاست بوو، ئەگەر هەموو دانیشتنەکانی پەڕلەمانی لەم شارەدا شەوانە پەخش بکرابایە، بودجەی حکومەت ئاشکرا بایە، موچەی دەسەلاَتداران و سەرکردەکان دیار بوایە، شۆستەکانی مەرمەڕ بوایە، بەقەد ژمارەی خەڵکی شارەکە، داری سەوز هەبوایە، بەقەد چاویان ، گوڵی گەش و بە خوناو هەبوایە، بە ژمارەی پەنجەکانیان گەلاِی سەوزو ناسك هەبوایە، پیرۆز بوو وشەی (پێشمەرگە) نەبێتە (چەکدار)، (هێرش) نەبێتە (خراپەکاری)و (خروقات). شارەکەم گەمارۆ نەدرێت. ئەو شارانە گەمارۆ بدرێن کە هێشتا داگیر کراون، پێشمەرگە دیل نەکرێت و بەدیلی نە کوژرێت و بریندار تەواو نەکرێت، دوژمنان تۆڵەیان لێ

هەولێـــر، مرۆڤە، لاوێکی کۆکە، کیژێکی حەیرانە، ساوایەکی خرپنە، هەست دەکات، تەماشا دەکات، بۆن دەکات، کەلەسەری، قەڵاتەو بەرزە، باخچەی (گلکەند)و دارستانی (کوران) دوو چاوی گەشیەتی، شادەمارەکانی شەقامن و ڕوو لە دڵی (بازاڕ) دەکەن، گەڕەکەکانی ئەندامەکانی تری لەشی شاری هەولێرن، کە زامداری و خوێن ڕشتن لە گەڕەکێك ڕوو دەدات، ژان دەیگرێت، لە نا ئارامی و جەردەیی جەستەی شارەکەم بێدار دەبێت، گەڵای سەوزو لقی زراڤ و ناسکی چاوەکانی دەژاکێ، کە ئاژاوە دەگاتە دڵی بازاڕەکەی، خوێن ناڕوات و هەوای بێگەرد ناگاتە شانەی گەڕەکەکانی و ئیفلیج دەبێت.

تـا نەخۆشی و پەککەوتوویی نەگاتە ولاَت، دەبێت شاری هەولێر چاودێری بکرێت، هێمنی بۆ بنوێنێ. ئاوازو سەدای سازگارو بە جۆشی دەوێت، ئاخاوتنی نەرم و لەسەرخۆو ڕێزی دەوێت، شەماڵ و فێنکی دەوێت بە دەنگی تەقەو شەپۆلی ترس و تاریکی چاو، ئەندامەکانی جەستەی شارەکەم، گرژ دەبێت ، نامۆ، ئەبلەق ،لات، بەنووزە، لانەواز، تەنگەنەفەس، گۆپاڵ لەدەست، دەست هەڵبەستراو.

بلاچەی شەڕ

ئەوەی ئاشکراکراو بلاَو کرایەوە، لەسەر کێشەیەکی بچووکی زەوی و زاری بێ بایەخ لە شارۆچکەی (قەلادزە) تەقە لەنێوان چەکدارو دۆستی (پارتی)و (یەکێتی) دروست بوو، ئاگری کێشەکە جەستەی زۆری سووتاند. لەگەڵ شەپۆل و هاشەی تەقەکان، تەقەی تر دروست بوو. ئاگر بلێسەیدا، خوێن زیاتر ڕژا، ئاگرەکە گەیشتە پەرێزی وشك، دەسوتاو دەڕۆیشت. دووکەڵی ڕەش ئاسمانی گرتەوە. لە دوور، لەهەندەران بینرا. ئێستگەکان وتیان، ڕۆژنامە نووسان نوسییان، پەیامنێرەکان هەواڵیان نارد. لە ژمارەی 675 ی ڕۆژنامەی (کوردستانی نوێ)ی یەکێتی نیشتمانی کوردستان و ژمارەی 1936 ی ڕۆژنامەی (برایەتی)ی پارتی دیموکراتی کوردستان-یەکگرتوو، کە هاتنە بازاڕ بە پەرۆشەوە، لاپەڕەکانیان کرانەوە، بەلاَم، هیچیان نە نووسیبوو. دەنگیان نەهات، ئەوە ئارامی بەخشی، هیوای نواند، سەرکردایەتی هەردوو حزب، بە دەستنوێژ بوون، هەڵنەچوون، سەرەتا هەولێر ئارام بوو، بەلاَم، جووڵە کەوتە ناو خەڵکەکە، قسە زۆر کرا، مشتومڕ دروست بوو، هەوادارانی هەردوو حزب ئاخاوتنیان گەرمتربوو. شەڕەکە گەیشتە شارەکانی تر. لە زێی بادینان پەڕییەوە، بارەگاکان دەگیران، کادیرانی دۆستی یەکتر چوونە بەرامبەر یەك، لەیەکتری هەڵسانەوەو یەکتریان چەك کرد. باش بوو نەگەیشتە هەولێـــر، هەولێر بە تاسەوە تەماشای دەکرد، بەلاَم، ناخۆشە چەکدارانی هەردوولا چوونە سەر بەرزاییەکان، مۆڵگەیان دروستکرد، فیشەك و تەقەمەنییان سەر خست، خۆیان پڕ چەك کرد، لێك ترازان و دوور کەوتنەوە.

یەکەم بانگەواز

مەسعود بارزانی لە 3-5-1994، بانگەوازی هەبوو، کە ڕۆژی 4-5-1994، بەرەی کوردستانی کۆببێتەوە، شەڕ نەمێنێ و دیراسەتی وەزعەکە بکرێت، هەردوو (مەکتەبی سیاسی) مشوری خێرا بۆ چارەسەری بخۆن. لە 4-5-1994 بەرەی کوردستان (لە بیر چوو)!! ڕایگەیاند، کاتژمێر شەشی ئێوارە شەڕ راوەستێت و ئیلتیزامی پێ بکرێت. هەروەها لەهەمان ڕۆژدا، لێژنەی هاوبەشی ئاسایی کردنەوەی دۆخی پارێزگای هەولێــر بڕیار نامەیەکی بڵاو کردەوە. ئەمەش دەقەکەیەتی:

جەماوەری پارێزگای هەولێــر..

لەبەر ڕۆشنایی بڕیارەکانی کۆبونەوەی هاوبەشی، یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان و سەرکردایەتی بەرەی کوردستانی، لە ئێوارەی ئەمڕۆدا، ڕێکەوتی 4-5-1994 لێژنەی ئاسایی کردنەوەی دۆخی کوردستان و پاراستنی خەڵك و شاری هەولێــر و دەوروبەری، ئێوارەی هەمان ڕۆژ کۆبوونەوە و بڕیاریاندا کەوا:

1. تەواوی هێزەکانی ئیحتیاتی عەسکەری بکشێنەوە شوێن و بارەگاکانیان.
2. بنکەی پشکنینی نائاسایی هەڵبگیرێ و هاوڵاتی رانەگیرێ.
3. لەسەر ئەندامان و کادیران و لێپرسراوانی سیاسی و عەسکەری پارتی و یەکێتی کە ئەم بڕیارە دەست بەجێ جێ بەجێ بکەن.

لێژنەی پاراستنی ئاسایش ئەمشەو لە بارەگای ئاسایشی گشتی ئێشك دەگرێ، تکایە هەر ڕوداوێك ڕوویدا پەیوەندی بە ژمارە تەلەفۆنی 25347 وەهەروەها 20230 بکرێ بۆ چارەسەر کردن.

جەماوەری بەشەرەف، هێزی پێشمەرگە:

هیوادارین هەموولایەك بەو پەڕی دڵسۆزی و پەرۆشییەوە ئیلتیزام بەم بڕیارانەوە بکەن هەتا پیلانەکانی دوژمنان و ناحەزان تێك بشکێنن، هیواداریشین سبەینێ خەڵکی بەشەرەفی هەولێر ژیانی ئاسایی خۆیان ببەنە سەر.

لەباتی ی.ن.ك مەلا بەختیار /سەعدی پیرە
لەباتی پ.د.ك عارف تەیفور / یونس رۆژ بەیانی
لەباتی حشع. مام خدر / تەڵعەت قەساب
4-5-1994

شـــەڕو ئـاشتـــی

ئازوقە کەم کرایەوە، ریگاکان ئارام نەبوو، نرخی خواردەمەنی، بەتایبەتی ئەوانەی لەناوچەی بادینان دەهات، کە ریژەیەکی زۆرە، کەمتر بوو. بازارەکە ترسی لێنیشت و گرانیش هەستی پێدەکرا. مشەخۆران خواردەمەنیان شاردەوە. لەترسی دزی و تالان، کالاو خواردەمەنی لە بازار گوێزرایەوە، خواردەمەنی خۆی کەم بوو بەلام کرینیشی زیاتر بوو. زۆری نەخایاند تەقە لە ئەفسەرێکی بەرزی پارتی کرا، برایەکی کوژرا. تەقەش لە ئەفسەرێکی بەرزی یەکێتیش کرا کیژێکی بچووکی لەگەڵ بوو کوژرا. بەم دوو رووداوە شار شلەژاو ترس پەیدا بوو. گەرچی لەشارەکانی تر، لەشاخەکان لەرێگایەکان، لەگوندەکان، رووداوی جەرگبڕ روویدا، بەلام هێشتا هەولێر ئارام بوو.

لە 4-5-1994 لقی هەولێری (رێکخراوی مافی مرۆڤ لە کوردستان) بەیاننامەیەکیان بلاو کردەوە کە تێیدا هاتبوو: داواکارە هەردوو حزب پەنا نەبەنە بەر توندوتیژی، پێویستە نەرمی و هێمنیەکی تەواو بەکار بهێنرێت بۆ چارەسەر کردنی گیروگرفتەکان.

لەئێوارەی 6-5-1994 ، جەماوەری هەولێر ڕێپێوانێکی گەورەیان ساز کرد. جەماوەرەکە هاواریان دەکرد بژی، (بژی ئاشتی)، (شەڕمان ناوێ) جەماوەرەکە هێمنانە چوونە پێش (پارێزگای هەولێـر)، پارێزگارییان ویست، دیاربوو (عبد المهيمن بارزانى) پارێزگای هەولێر، دەنگی نەبوو. زۆری نەخایاند، (لێژنەی ئاسایی کردنەوەی هەولێر) گەیشتنە بەردەم ڕێپێوانەکە، (مەلا بەختیار)و (عارف تەیفور) ئامادە بوون، گوێیان لە دەنگی بەهێزی خەڵکەکە ڕاگرت. پەرۆشی ئامادەبووان بێ وێنە بوو، دڵسۆزییان بۆ حکومەتی هەرێم و ئەزموونە دیموکراسییەکە بوو. هاوارییان دەکرد بژی ئاشتی، بژی ئاشتی، نا بۆ شەڕ!. پیرو گەنج، ژن و پیاو لێشاوی جەماوەرەکە هەر زیاد دەبوو، (مەلا بەختیار) هاتە قسە، بە پەرۆشییەوە لە ئاشتی دوا، دڵنیایی ڕاگەیاند کە شەڕەکە گەشە ناکات، کۆشش بۆ ئاشتی بەردەوامە، دڵسۆزەکان ناوەستن، خۆی لەگەڵ ئاپورەی خەڵکەکە هاواریکرد،: بژی ئاشتی نەفرەت لە شەڕی براکوژی، بژی ئاشتی جەماوەرەکەی ئارام کردەوە، بەهیوای بەرقەراربوونی ئاشتی خودا حافیزییان کرد جەماوەرەکە بەغاردان، بە پەلە، ڕۆیشتن، گەیشتنە بارەگای (م.س.یەکێتی) لەڕێگای عەنکاوە، ئاپوورەکە زوو گەیشت. لەوێش مامۆستا (گۆران) ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی، نیازی ئاشتی یەکێتیش و کۆششەکانی ڕاگرتنی شەڕەکەی بە خەڵکەکە ڕاگەیاند. بەهەمان سۆزەوە، خەڵکەکە ڕوویان گۆڕی بەرەو (لقی دووی پ.د.ك) لەشەقامەکەی نزیك کۆمەڵگای گوڵان و لق، دەنگی تەقە هات، جەماوەرەکە پەرتیان لێکرد، بڵاوبوونەوە، نەزانرا تەقەکان بۆ کرا ؟. گلەیی هەبوو، دوو بۆچوون لەسەر سەرچاوەی تەقەکان هەبوو، یەکەمیان: لەشیراتۆن بووە، دووەمیان، چەند چەکداری نەناسراو بوون، ڕەنگە پیاوانی ڕژێم دەستیان هەبوو بێت، تا ئاشوبە پەیدا بێت و ئاگری شەڕەکە خۆشتر بێت، بەهەر حاڵ، تەقەکان بایەخی زۆری پێ نەدرا.

ده نووسەری شاری هەولێـر لە 6-5-1994 بانگەوازێکیان ئاراستەی هەردوو سەرکردایەتی کرد کە سێ خاڵی گرنگی تێدابوو، خاڵەکانیش ئەمانەن:

1. ئەوەی ئاگری براکوژی لەناو میللەتدا هەڵدەگیرسێنێ، دوژمنی هەرە گەورەی کوردەو دەبێت ریســـوابکرێت.
2. ماوە نەدەنە کەس، بیر لە تۆڵەستاندنەوە بکات، چونکە کارەساتی گەورەتری بەدوادا دێت.
3. ئەوانەی بوونەتە هۆی هەڵگیرسانی ئەم فیتنەو کوشتارە بە ڕێگایەکی یاسایی بدرێنە دادگـــاو بە سزای خۆیان بگەن.

وێنەیان دابووە حزبەکان، دەزگاکانی ڕاگەیاندنی هەرێم.

****

لە 7-5-1994، ڕێپێوانێکی هێمنانەی دژی شەڕو بۆ ئاشتی لە گۆڕەپانی (نیشتمان) بەڕێ کەوت، لەلای گۆڕەپانی (ئاشتی) تەقەیان لێکرا، زیانی گیانی هەبوو، ئەم جارە هەستی نارەزایی ترسی گەیشتێ، خوێنی ڕژا. ئەوانەی تەقەیان کرد ، نەزانران کێ بوون، تاوانباران دیار نەکەوتن و بزربوون. گەنجێکی عەرەب کوژرا، کە لە ڕێپێوانی ڕۆژی 6-5-1994 دەوری هەبوو، بە پەرۆشی هاواری دەکرد. کوژراوەکانیش دوو کەس بوون: (خالید خەلیل محەمەد ئەمین-1968) و (حەمید حسێن-1972) عەرەب

*****

لە سەرەتای هەڵگیرسانی شەڕی ناوخۆ و ڕۆژانی تر، بەردەوام بانگەوازو بەیاننامەی ئاشتی و ئارام کردن و داواکاری بۆ گفتوگۆ و چارەسەری وەزعەکە بلاَو کرایەوە. دەزگای ڕاگەیاندنی هەردوو حزب هێمنانە بلاَویان دەکردەوە، وەك ئەنجوومەنی بالاَی شۆرشی ئیسلامی لە عێراق / نوسینگەی کوردستان، دەستەی کۆمەلاَیەتی و ڕۆشەنبیری لەسەر ئاستی هەولێر و کوردستان، مامۆستایانی زانکۆ، کەسایەتی ناودارو زۆری تر، هەموو بە دڵسۆزییەوە داوای چارەسەریان دەکرد، گلەییان هەبــوو لە بەردەوام بوونی شەڕەکە و ڕێگا گرتن لە ئاشتی. گرژی و رق و کینەو جنێوو پەلار لە ڕاگەیاندنی هــەردوو حزب لەسەرەتــادا بەدی نە دەکرا، هێمنانە شتیان دەنووسی، کەم هەواڵی شەڕەکانیان بلاَو دەکردەوە، ئەوەیان جێگای خۆشحــاڵی و موژدەی خۆشــی بوون.

یاداشتی ئاشتی ئەنجومەنی شارەوانی هەولێر

بۆ بەڕێزان لە هەردوو م. س.
پارتی دیموکراتی کوردستان-یەکگرتوو
یەکێتی نیشتمانی کوردستان.

گەلانی جیهان هەموویان گەیشتن بە مافی چارە نووسی خۆیان، ئێمەی لەو کاتەی دوای سەدان هەزار قوربانی و وێران بوونی تەواوی کوردستان و ئەنفال و کیمیاباران و قەلاَچۆکردنی بەشێکی زۆری گەلی کوردستان و دوای ڕاپەرینی مەزن و پیرۆزو رەخسانی بارودۆخی ئیقلیمی و جیهانی بۆ هاتنە کایەی کیانێك بۆ گەلەکەمان ئەوا خەریکە بەدەستی خۆمان ماڵی خۆمان وێران دەکەین، دەبێت هەموومان بە کردەوە ئەوڕاستی یە بسەلمێنین کەوا گەلی کوردستان لەسەر هیچ کەس و حزبێك تاپۆ نەکراوەو ئەمرۆش لەدوای گۆرانکارییە گەورەکانی جیهان، باوی دیموکراتیەت و ڕێزگرتن لە مافی مرۆڤ و چارەسەرکردنی ئاشتیانەی کێشەکانە. ڕووداوە دڵتەزێنەکانی ئەم دواییەی کوردستانی باشوور ئەنجامی ململانەی حزبایەتی و ڕێزنەگرتنی لە ئیرادەی گەلی کوردستان پێشێلکردنی یاسایەو ئەگەر خوا نەخواستە بەردەوام بێت ئەوا مەرگ و ریسوایی بۆ هەموومان دێنێت بە بێ (استثناء)، سەدامی گەلکوژو دڕندە ئاواتی گلاَوی خۆی هەیەو گەلی کوردستانیش کام هیواو ئاواتی پاکی خۆی هەیە. ئینجا ئایا سەرکردەکانی گەلی کوردستان کام هیواو ئاوات بەدی دەهێنن ؟

تاقی کردنەوەی تاڵ و پڕ لە پەندو دەرسەکانی کەمبودیاو ئەفغانستان و لوبنان و یەمەن و سۆماڵ و ئەنگولا و ڕاونداو یوگسلافیا، زۆر زەق و ئاشکران. خۆ ئێمە وەکو ئەوان کیانی سەبەخۆشمان نی یە و هەموو پارچە داگیر کراوەکانی تری کوردستانیش چاوی پڕ لە حەسرەتیان بڕیوەتە ئێمە. دەبا ئێمە هەموومان بەیەکەوە بە یەکجاری واز

سەرۆکی ئەنجوومەنی شارەوانی هەولێر
عەبدولقەهار عەزیز عەلی

وەزعەکە، هەرچەندی بانگەوازی ئاشتی و نارەزایی بلاَوبۆوە، ئارامی پێوە دیار نیەو دیدارو دیمانەکان چارەسەری پێوە دیار نی یە و سەرپێچی هەیە، بۆیە بازارِی هەولێر گەر چی شەرِیشی تیدا نەبوو و ئارامی و هێوریی هەبوو، بەلاَم گەیشتنی خواردەمەنی زەحمەت بوو،نرخی خواردەمەنی بەرز بووە. لەرۆژی 8-5-1994 ، نرخی خواردەمەنی لە بازارِەکانی هەولێر بەم جۆرە بوو:

یەك کیلۆ شەکر گەیشتە 120 دینار،

کیلۆیەك چا 100 دینار،

ئاوی تەماتە 40 دینار،

یەك کیلۆ روون بە 80 دیناربوو. ئەم نرخە بەرزانە لە بازارِی هەولێـر، نیگەرانی دروستکرد، خەڵکەکە خۆی وەزعی ئابووری چاك نەبوو، ژیانیان مسۆگەر نەبوو، هەزارەها خێزان سەرچاوەی ژیانی رِۆژانەیان فرۆشتنی کەلوپەلی ناو ماڵی خۆیان بوو. موچەی فەرمانبەران بەشی دوو رِۆژی نەدەکرد، بیَ کاسبی و نەبوونی پرِۆژەی بەخێرو پەککەوتنی کارگەکانی بەرهەمهێنان، بۆیە گلەیی و گازندە سەدای هەبوو، توورەیی هەستی پێدەکرا، جەماوەری راپەرِیوو بە هەموو برِیارو رووداوی تازە رازی بوون، نەفرەتیان لە رژێمی دیکتاتۆری بەغدا کردو بە بە چارەنووسی نەدیاری خۆیان رازی بوون و یەك دەنگ و لە هەڵبژاردنێکی بیَ وێنەدا دەنگیان بۆ ئاشتی و دیموکراسی و کارگێرِی حزبە کوردستانیەکان دابوو. ئینجا لە پاداشتی ئەو دڵسۆزی و قوربانی و کۆچرِەو و ئەنفالدا، شەرِی ناوخۆ لەسەر دەسەلاَت، توشی گرانی برسییەتی دەکرێن.

****

دیارە گرانی و بەرزبوونەوەی نرخی خواردەمەنی بەهۆی نائارامی و بەردەوام بوونی شەرِەکەیە. بەلاَم کۆمیتەی ئاسایی کردنەوەی بارودۆخی پارێزگای هەولێر، برِیارێکی دەرکرد کە ئەمەش دەقەکەیەتی :

جەماوەری پارێزگای هەولێر

لەم هەلومەرجەدا کە گەلەکەمان چاوەروانە کێشەی شەرو کوشتارو ماڵوێرانی لە کوردستان لە کۆڵ ببێتەوەو خۆشبەختانە شەوی رابردوو بۆ خاو کردنەوەی ناکۆکییەکان و دابینکردنی سەیتەرەکان و کشانەوەی هێزەکان، رێکەوتن لەنێوان یەکێتی وپارتی و هێزەکانی دیکەی بەرەی کوردستانی مۆرکراوە. هەر دوێنێ بەیانیش بریار دراوە کە بریارەکان جێبەجێ بکرێت. کەچی دیارە هەندێ خەڵکانی چاوچنۆك و قاچاخچی سەر گەرمی ئەوەن بە هەڵپە شتومەك لە بازاری هەولێرەوە بەرەو ناوچەکانی ژێر دەسەلاَتی رژێم دەبەن. هەر ئەویشە بویتە هۆی سەرهەڵدانی گرانییەکی زۆرو لە رادەبەدەر کە هەرگیز لە تەحەمولی هاوولاَتیاندا نی یە، ئێمە لە کاتێکدا ئەو کارانە بە تاوانی گەورە دەزانین و وەکو تاوانباری یاسایی لەگەڵ ئەو کەسانەدا دەکەین کە بەم کارە هەڵدەستن، داواش لە دڵسۆزانی پارێزگای هەولێر دەکەین کە لە هەر رێگاو بانێکەوە، لە هەر ئاکارو شوێنێکەوە، سەیارە یان کاروانی قاچاغچی دەبینن بەرەو ناوچەکانی ژێر دەسەلاتی رژێم دەروا، دەست بەجێ ئاگادارمان بکەن و پەیوەندی بەم دوو ژمارە تەلەفۆنەوە بکەن: 24347، 20230، هەتاکو مەفرەزەیان بۆ بنێرین، هەروەهــا سەیتەرەکانیش بەهیچ شێوەیەك نابێ رێگەی تێپەربوونی قاچاغچییەکان بدەن.

کۆمیتەی ئاسایی کردنەوەی
بارودۆخی پارێزگای هەولێر

گەرچی بەیانەکەی کۆمیتەکە زۆر توندبوو، بەلاَم، کام مەفرەزە دەچێتە سەر رێگای قاچاغچییەکان، ئەگەر هێزی هەردوو حزب لەیەکتری چوونەتە سەربان و لە شێوەی ئامادەباشی دان و هێزی ئاسایش و پۆلیس نیمچە دابراوو لەیەکتری جیا بونەتەوەو دەسەلاَتیان لاوازەو چەکدارەکانی تریش تەیارن لە ترسی یەکتر. راستە لەم رۆژانەدا شەکرو خواردەمەنی بەرێگای لای چەپ و گوندەکان بە ئۆتومبێل دەرۆیشتن، بەلاِم زیاتر هۆی گرانی نرخی خواردەمەنی زیاتر لەبەر بواری نەهاتنی بوو، رێگاکان تەقەو کەمین و شەری تێدابوو، هاتووچۆی نێوان (مەسیف- شەقلاوە)و (شەقلاوە- حەریر) ئارام نەبوو، هەر بەشێکی لەژێر کۆنترۆڵی هێزێك بوو، هەر حزبەو تێروانینی جیاوازیان هەبوو، هەڵسوکەوتیان وەك یەك نەبوو، گەر یەکێکیان رێگای خۆش کردبایە ئەوی تر رێگای دەگرت یان تەقە دەبوو.

****

-لە 9-5-1994 لەژێر ئەم دروشمانە، کۆمەلێك فێرخوازی زانکۆی سەلاحەدین، بە رێپێوانێکی هێمنانە چوونە بەردەم بارەگای رێکخراوی مافی مرۆڤ لە کوردستان لقی هەولێر. دروشم و داخوازییەکانی ئەمانەی خوارەوە بوون:

1. دەبێت ئەم شەڕە دەست بەجێ لە هەمـــوو شوێنەکاندا رابگیرێ و کێشەکان لەرێگای گفتوگۆی ئاشتیانە چارەسەر بکرێت.
2. نەهێشتنی دیاردەی چەکداری و چۆڵکردنی شـوێنە گشتییەکان و سەر باڵەخانــەکان لەلایــەن چەکدارانی هەردوو حزبەکە.
3. بژاردنی سەرجەم ئەو زەرەرو زیانانەی کە لەئاکامی ئەم شەڕەدا لە خەڵك کەوتووە.

لە کۆتاییدا ئامادەبووان ئاماژەیان بە خاڵێکی گرینگ کرد کە دەڵێ:
لە شەڕی ناوخۆدا سەرکەوتوو ژێرکەوتوو نیە، بەڵکو گەورەترین و کاریگەرترین هاوکاری بەچۆك داهێنان و لاوازکردنی گەلەکەمان لەبەرامبەر دوژمنانیدا، بژی ئاشتی، بژی سەربەستی، نەفرەت لە شەڕو خوێن رشتن و براکوژی.

****

-لەبەر کۆششی بەردەوامی هێزەکان و کەسایەتییەکان، هەولێر ئارام بوو، بەلاَم رۆژی 8-5-1994 دەنگێ پەیدابوو، کە دوو کادری سیاسی و عەسکەری یەکێتی لە (ئاکرێ) کوژراون، هەردووکیان (رێبازو مەلا سلێمان) خەڵکی شاری هەولێر بوون و ناوبانگیان بەچاکی و دلسۆزی فیداکاری رۆیشتبوو. بۆیە مقۆمقۆیەکە گلەیی و نیگەرانی دروستکرد. هەواڵەکە بەچەند شێوە بلاَوبۆوە، گوایە بریندارن و لە نەخۆشخانەی (ئاکرێ) تیماردەکرێن، بەلاَم کە خزموکەسیان گەیشتنە ئاکرێ، کوژرابوون، هەردووکیان بە هێمنی شاردنەوە و بێ دەنگ گەرانەوە، ئەوەی وەزعەکەی سارد کردەوە، راگەیاندنی یەکێتی کەم و زۆر باسی کوشتنی ئەو دوو کادیرەی خۆی نەکرد، کە هەواڵەکەش بەراستی گەیشت، مەسەلەکە ساردبۆوەو کە تەرمەکانیشیان نەهێنانەوە هەولێر، خزمەتی هێمنی هەولێری کردو ئالۆزی پەیدا نە بوو.

****

-ئەوانەی لە سالاَنی زوو لە سیاسەت کاریان دەکردو ئاگاداربوون، ئەوە جاران باوبووە، بۆ هاوکاری یان نارەزایی لە رووداوێکی سیاسی، دەستەیەك یان حزبێك، تەوقیعیان کۆکردەوەو ئاراستەی لایەنی بەرپرسیاریان دەکرد، تەوقیعی زۆرتر نیشانەی سووربوون و جەماوەری زۆرتر بوو، بۆیە لەسەرەتای رۆژانی هەڵگیرسانی ئەم شەڕە ئەم دیاردەیە هەستی پێکرا، هەموو رێگایەك تاقی کرایەوە، ئەم جــارە ئیمزا کۆدەکردنەوە!! لەشاری هەولێر، بۆ ئــاشتی و نارەزایی لە نەگەیشتنی بەرێکەوتن 33616 تەوقیع کۆکرایەوە.

****

-لە 11-5-1994 کەرو لاَلاَن و کەم ئەندامەکانی کوردستان، - لقی هەولێر، بانگەوازیان بۆ هەردوو م.س پارتی و یەکێتی هەبوو، لە کۆتایی بانگەوازەکەیاندا وا هاتبوو:
(لەبەر خاتری ئێمەو گەورەیی خودا و بێ دەسەڵاتی ئێمە، ئەم شەڕە راگرن، دەست لە ملی یەك کەن، با برایەتی و تەبایی هەتاهەتایێ بپارێزین. بژی ئاشتی، بژی تەبایی، بژی برایەتی).

****

هەروەها کۆلێــژی پزیشکی زانکۆی سەلاحەدین بانگەوازی ئاشتیان هەبـوو.

***

گەرچی گرژی و نا ئارامی و گرانی لە هەولێر هەبوو، بەلاَم دەوامی خوێندنگاو زانکۆو دەزگاکانی حکومی باش بوو، وەزعی سلێمانی و گەرمیان و بادینان ئاسایی نەبوو. لێرەولەوێ سەنگەریان لەیەکتری گرتبوو، تەقەو شەڕ هەبوو، بەلاَم لە هەولێر ژیان ئاسایی بوو، دیارە ئەمەش ئیشی زۆری بۆ کرابوو. لە کۆبونەوەیەکی بەرز لەلایەن (نێچیرڤان بارزانی)و (د.فوئاد مەعسوم)و (د.ئەحمەد چەلەبی) بۆ مەبەستی هێمنی شاری هەولێر ساز کرابوو، بڕیاریش درابوو، هێزی یەکێتی لە سلێمانی و گەرمیان نەگاتە هەولێرو هەروەها هێزی پارتیش لە بادینان بەرەو هەولێر نەپەرنەوەو هەردوولا ئیلتزام بەم بڕیارە بکەن، واش بوو. بەلاَم هێزی هەردوولا لە ناوچەکانی تر جووڵەیان زۆر بوو، بەلاَم لەشاری هەولێر نەبوو.

****

-لە 9-5-1994 بیست و چوار پەرلەمانتاری (لیستی کەسك) لە پەرلەمان ئامادەبوون بۆ بەستنی کۆبوونەوەیەکی پەرلەمان، بەلاَم (لیستی زەرد) ئامادە نەبوون، بۆیە کۆبوونەوەکە نەبوو. بە نەبەستنی ئەو کۆبوونەوەیە (نەژاد عەزیز ئاغا)ی جێگری سەرۆك پەرلەمانی کوردستان وتی:

ئەندامی پەرلەمان سوێندی خواردووە بۆ خزمەت و قازانجی گەلی کوردستان ئیش بکات، ئامادەبوونیان خزمەتی گەلی تێدایە.

دیارە نەبەستنی و ئامادەنەبوونی لیستی زەرد ئەوەبوو، سەرۆکی پەرلەمان (جەوهەر نامق سالم) کە لەلیستی زەرد بوو لە هەولێر نەبوو. بیانووشی ئەوە بوو، کە پەرلەمان لە هێزەکانی یەکێتی نزیکەو بۆ ئەو جێگای مەترسییە.

****

-لە 22-5-1994 لەنێوان چوارریانی عەنکاوە و نەورۆزدا (گازینۆ عەنتەر) شەرێکی سەخت رووبدا. هەولێری هەژاند. لێژنەی ئاسایی کردنەوەی بارو دۆخی هەولێر گەیشتنێ. ناوچەکە یەك پارچە ئاگر بوو، خۆیان گەیاندە مەڵبەندی شەرەکە، توانییان کۆنترۆڵی وەزعەکە بکەن و شەرەکە راگرن، لەگەڵ تەقە و گرژی و ناوبژیوانی لێژنەکە، جەماوەرێکی زۆر لە نزیکەوە هاواریان دەکرد، بژی ئاشتی شەرمان ناوێ.

****

-لە ئێوارەی 29-5-1994 شەرێکی سەخت لە نزیك هۆڵی زەردو بارەگای (قوتابیان)و بارەگای یەکێتی لەسەر شەقامی شێست مەتری رووبدا، لێژنەی ئاسایی کردنەوە گەیشتنێ و وەزعەکەی هێمن کردەوە، زیان بە هۆڵی زەردو وەزارەتی رۆشنبیری گەیشت و ماڵی کادیرێکی یەکێتی کە لەپشت هۆڵی زەرد بوو سوتا، بەیانی پارتی وتی:

ژووری جێگیری وەزارەت کە لەسەر لیستی زەردە تالاَنکرا، بۆ هێور کردنەوەی ناو شاری هەولێر (مەسعود بارزانی)و (کۆسرەت رەسول عەلی) بانگەوازییان هەبوو بۆ هێمن کردنەوەی گرژییەکان، وتیان (نیاز وایە لە تورکیا دیداری ئاشتی ساز بکرێت)، مژدەی ئاشتیان پێ بوو.

****

-سەرەتای شەر ئازوخە نەدەگەیشتە هەولێر، بۆیە نرخی خواردەمەنی زۆر بەرز بۆوە، دوایی هێدی هێدی دەرگای هاتن ئازووخە کرایەوە، بەلاِم بە پسولەی تایبەت

که هۆی نەهاتن و کەمی ئازوخە دەگەرێتەوە بۆ ئەوەی بازرگانەکان خۆیان ترساون و هەروەها مشە خۆران و نەفسنزم وەزعیان بە هەڵزانیووەو ئازوخەو خواردەمەنی بە شێوەیەکی زۆر بۆ ناوچەکانی ژێر دەسەلآتی رژێم ئاودیو دەکەن. هەروەها لە کۆتاییدا نووسرابوو، هەرێمی کوردستان هەر چۆن بێت، یەك خاك و یەك ئابووری و یەك گەلەو هەتا هەتایش هەروا یەکگرتوو دەمێنێتەوە.

****

لافاوی راپەرین، زۆر شت و دیاردە و دەموچاوی راپێچ کرد، دیاردەی تازە هاتە مەیدان، ئەوەی زۆرترو تازەترین شت لە بازارەکانی کوردستان پەیدابوو (دۆلار) بوو، بە دەگمەن هەبوو دۆلاری لە گیرفانی خۆی دیبوو، زۆر هەبوون هەر دۆلاریان نە دیبوو، زۆرجار ئەوەمان بەر گوێ دەکەوت: لەوەتی ئەو دۆلارە لەعنەتە پەیدابووە لە برسان مردیین. رووت و رەجال بووین، کافرە ئەو دۆلارە، محتاجی کردیین، چاومان لە دۆلارە، دۆلاریش بوویتە میرکوری بازارەکانی کوردستان، رۆژانە لەبازاری شێخەڵلاَی هەولێــر کەم کەس هەیە سەودای بەدۆلار نەکات. دینارە دەبێتە دۆلار و کەل و پەل و خواردەمەنی پێ دەکرێت و دەبێتە دینارو دیسان دەگۆرێتەوە بۆ دۆلار، دۆلار وەکو ئۆکسجین پێویست بووە، ژیانمان بە ئارەزووی دۆلارە، رۆژ بە رۆژ نرخی بەرز دەبێتەوە ، هەواڵێك ، رووداوێك، کارەساتێك، چوونی وەفدێك ، رێگا گرتن، نرخی دۆلار دەگۆرێت، بەلاَم لە هەموویان کوشندە تر بەرز بوونەوەی نرخی دۆلاربوو و نرخی دیناریش هەر بەرەو خوارەوە بوو. بە سرکردنی بانەکۆتی 25 دیناری سویسری لەلایەن رژێمی عێراقەوەو دابەزینی نرخی دینار بە چاپ کردنی پارەیەکی زۆر لە دیناری قەلپ و کرینی خواردەمەنی بە هەردوو جۆرەکانی لە بازارەکانی جیهان، بێجگە لەوانەی لاوازی و شکانی لایەنی سیاسی و جێ بە جێ کردنی بریارەکانی UN لەلایەن رژێمی عێراق و لاساری و سەرپێچی بەردەوامی. ئەوانەی هۆی سەرەکیین بۆ بەرز بوونەوەی نرخی دۆلار لە بازارەکانی عێراق و کوردستان، بەلاَم بە هەڵگیرسانی شەری ناوخۆ نرخی دۆلار بەرز بۆوە، ئەوەش لەبەر نائارامی و مەترسی خەڵکەکە لە سەرمایەکانی و کۆچ کردن و کەمی هاتنەوەی کوردە ئاوارەکان لە دەرەوەی ولاَت کە سەرمایەکی چاك بوون، ئەوەش هەر لەبەر هەڵگیرسانی شەرەکە بووە. نرخی دۆلار لە مایسی 1993، (32) دینار بووە، بەلاَم لە مایسی 1994 واتە لەسەرەتای هەڵگیرسانی شەرەکە نرخی یەك دۆلار لە بازاری شێخەڵلاَی هەولێــر گەیشە (68) دینار، واتە نزیکەی دووقات بەرز بۆوە، ئەو نرخەش بەدەگمەن ئەگەر نا لەهەموو بازارەکانی کوردستان وەك یەك بووە. کە دووکەڵ بەرز بۆوە و ئاگرەکە مەشخەڵی داو دیمانەکانی ئاشتی درێژەی کێشاو خوێن زیاتر رژاو نائومێدی پەیدابوو، لەماوەیەکی کورتدا شێتانە دۆلار بەرز بۆوە، لە 28-5-

کۆبونـەوەی شیرین پالاس

-لە ئۆتێلی (شیرین پالاس) جوانترین ئۆتێلی شاری هەولێـرو لە سەنتەری شاردا، لە رۆژی 5-6-1994 کۆبوونـەوەیەکی گرینگ و چارەنووساز لە نێوان (مەسعود بارزانی)و (مام جەلال تاڵەبانی)و سەرکردایەتی هەردوو حزب و بە ئامادەبوونی (حسن النقیب و د.ئەحمەد چەلەبی) ساز کرا. ناوچەکە بە هێزی ئاسایش و هێزی INC و چەکدارێکی زۆر کۆنترۆڵکرا، خەڵکی کوردستان و کورد هەموو بە پەرۆشەوە چاوەڕوان بوون لە شیرین پالاس دیداری شیرین و قسەی شیرین بکرێت و شەڕی ناوخۆ رێگاچارەیەکی بۆ بدۆزرێتەوە، کۆبوونـەوەکە سەرکەوتووانە و برایانە کۆتایی پێ هات، هەروەها ژووری عەمەلیاتی هەولێـــر درێژەیان بە کۆبوونـەوەکەیان دا و بۆ ئاسایی کردنەوەی بارودۆخی هەولێـر لە کۆبوونـەوەی رۆژی 5-6 -1994 بڕیار درا:

1. ئیداراتی هەرێم و پارێزگای هەولێـر ئەمڕۆ6-6-1994 دەست بکەنـەوە بە دەوامی ئاسایی خۆیان.
2. پۆلیس و ئاسایشی هەولێـر بگەڕێنەوە سەر کاروباری ئاسایی خۆیان و ئیلتیزام بە دەوامی رۆژانەی خۆیان بکەن.
3. جگە لە مەفرەزەو هێزی هاوبەشەکان و پۆلیس و ئاسایشی هاتوچۆی چەکداران لەناو شاری هەولێـــر قەدەغە بکرێت.

****

بۆ ئاسایی کردنەوەی بارودۆخی شاری هەولێــر لە 1-6-1994 دیداری (مەسعود بارزانی)و (کۆسرەت رەسول عەلی)و (د.ئەحمەد چەلەبی)و (عبدالخالق زەنگەنە)و ئەندامانی سەرکردایەتی هەردوو حزب ئەنجام درا، لەم دیدارە بریاری ژمارە 8 لەلایەن لیژنەی ئاسایی کردنەوەی بارودۆخی شاری هەولێــر دەرچوو کە بریتی بوون لەم چەند خاڵە:

1. هێنانە خوارەوەی چەکدارەکان لەسەر بیناکان و دوورخستنەوەیان لە گەرەکەکان و شوێنی هاوولاَتیان.
2. هەڵوەشاندنەوەی هەموو ئەو بارەگانەی کە لە دوای 1-5-1994 دامەزراون.
3. لابرنی هەموو بازگە حزبییەکانی ناو شارو دەوروبەری ناو شار.

ژنانی سلێمانی لە هەولێر داوای ئاشتی دەکەن

ژنە شەهیدو خزم و کەسە شەهیدان بە پیادەیی لە سلێمانیەوە بەرەو هەولێــر بەرێ کەوتن. پەیامی ئاشتی دانیشتنەوەی پەرلەمان و کۆتایی هێنان بە شەری ناوخۆو دانیشتنی (مەسعود بارزانی و مام جەلال تاڵەبانی)یان پێ بوو. شەوی 27/28 -5-1994 بەرێگای کۆیە گەیشتنە هەولێر، نیازیان وابوو لە دەربەندی گۆمەسپان بۆ پیرمام سەرکەون و دیداریان لەگەڵ مەسعود بارزانی و م.س پارتی بێت، بەلاَم چوونیان نەگونجا. شەو لە هەولێر لە مزگەوتی (حاجی برایمی گەردی) لەرێگای کۆیە دابەزین، بەیانی بە ناو شارداو بە پیادەیی گەیشتنە (تەلاری پەرلەمان) جۆش و حەماسیان هەبوو، قسەیان دەکرد، ئاخاوتنیان سەرنج راکێش بوون، ژنی بە دەم و ژان، دڵ بە ژان بوون، چاویان مشت فرمێسك بوو. بۆچوونەکانیان بەردی دەتاواندەوە، جۆری هاتنیان و شێوەی قسەکردنەکانیان و مەبەستیان جۆرێکی تازەبوو لە خەباتی جەماوەری. ژنانی هەولێــر بۆ پاڵپشتیان سەردانیان کردن، دیداری تەلەفزیونی و رۆژنامەگەرییان زۆر لەگەڵ سازکردن، حزبەکان و رێکخراوە جەماوەریەکان و کەسایەتی ناودار سەردانیان دەکردن. لە تەلاری پەرلەمان لە شێوەی مانگرتن مانەوە.

ژمارەی ژنەکان 200 ژنی جەرگسوتاو بوون، لە 24-5-1994 لە گۆرەپانی (شەهید ئارام)ەوە لە سلێمانی بەرێکەوتن، یاداشتنامەی 5362 ژنانی سلێمانیان هەڵگرتبوو، یاداشتنامەیان ئاراستەی مام جەلال تاڵەبانی و مەسعود بارزانی و کۆسرەت رەسول و د.رۆژ نوری شاوێس کرد. یاداشتەکەیان بریتی بوو لە 10 خاڵ، کە ئەمانەی خوارەوەن:

1. **راگرتنی شەڕ لەهەموو شوێنی کوردستانی عێراقدا بەبێ قەیدو شەرت.**

2. **هەڵدانەوەی لاپەرەیەکی سپی لەمێژووی پڕ کارەساتی گەلەکەمانداو راگرتنی توندوتیژی و پێشێل کردنی مافی مرۆڤ.**

3. **جێ بە جێ کردنی رێکەوتننامەکان و رێز گرتن لێیان.**

4. **پاراستنی دامودەزگاکانی حکومەت.**

5. **پاراستنی سەرو ماڵی هاووڵاتیان و بنبڕکردنی دیاردەکانی دزی و تیرۆر.**

6. **پاراستنی بنەماکانی دیموکراسیەت و رێز گرتن لە ڕاوبۆچوونی یەکتر.**

7. **با یاسا سەروەر بێت و رێز لە بڕیارەکانی بگرییێن.**

8. **داوا لە سەرکردەکانی هەردوو حزب دەکەین بەهۆی تەلەفزیون و هۆیەکانی تری راگەیاندنەوەهەوڵی هێمن کردنەوەی جەماوەر بدەن.**

9. **نەمانی دیاردەی چەکداری لە ناو شارو شارۆچکەکاندا.**

10. **چەسپاندنی دەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان و رێزگرتنی بڕیارەکانی.**

بەپێی هەواڵەکان، دوو شەو ژنەکان دەرگای پەرلەمانیان بۆ نەکرایەوە. جێگری سەرۆکی پەرلەمان و فراکسیونی کەسک سەردانیان کردن.

خاتوو (مارلین کروشا) نوێنەری رێکخراوی ناحکومییەکان لە سلێمانی، بەشداری رێپێوانەکەی کردبوو، لە 31-5-1994 بە تەلەفۆن لەگەڵ (سەربەست میران) لە دەنگی ئەمریکا- بەشی کوردی قسەی کرد وتی :
(لە 24 ی ئەم مانگەوە رێپێوانەکە دەستی پێکردو بەپێچەوانەی ڕای هەموو ئەو پیاوانەی کە باوەڕیان نەدەکردو دەیان ووت سەرناگرێ، دوای پێنج رۆژ گەیشتینە هەولێـر، وا لەوێ دانیشتوون، داوا لە حزبە سیاسییەکان دەکەن، کە ئەم شەڕە راگرن. دوێنێ نوێنەری 13 ی حزبی سیاسی بۆ دەربڕینی پشتگیری لەم ژنانە هاتن، کە نوێنەرایەتی حزبە سیاسییەکانی هەموو پارچەکانی کوردستان بوون، تەنیا پارتی دیموکراتی کـوردستان نەبێ، کە قایل نەبووە ببێتە پەرلەمان). هەروەها باسی ناخۆشی هاتنیانی کرد.
ئەو ژنانەی بەشداری رێپێوانەکەیان کردبوو، تەمەنیان لە 75 ساڵیدا هەتا 20 ساڵیان لەگەڵ بوو، هەبوو زارۆکی ساواو منداڵی زۆرو دەوامیان جێهێشتبوو،لە هاتنیان توشی جۆرەها نەخۆشی هاتبوون وەك: سك چوون، ڕشانەوە، دابەزینی خوێن،

وەك چۆن خاتوو (مارلین گرۆشكا) بۆ دەنگی ئەمریكا- بەشی كوردی وتبووی، نوێنەری حزبەكان سەردانیان دەكردن، ڕێكخراوە جەماوەرییەكان و نوێنەری ڕێكخراوە خێر خوازەكانی جیهانی هاموشۆیان دەكردن و یارمەتییان دەدان و خواردەمەنییان بۆ ئامادە دەكردن وەك: میدیكۆ،

Wells of life, Alm, Ldon aul debbil meds، شیلتەر ناو و پۆلیسی UN

لە 29-5-1994 نوێنەریان بەرەو مەسیف چوون لەوێ (علی عبدالله) جێگری سەرۆكی پارتی و فەرنسۆ هەریری پێشوازییان لێكردن. لە 1-6-1994 نوێنەری لقی 2 ی پارتی سەردانیان كردن، هەروەها دەزگاكانی ڕاگەیاندنی سویسری و فنلندی و هۆڵەندی دیدارییان كردن. لە شێوارەی 6-6-1994 مام جەلال چاوی بە نوێنەریان كەوت. لە 7-6-1994 كۆنگرەیەكی ڕۆژنامەگەرییان بۆ دەزگاكانی ڕاگەیاندن سازكرد، لە سەرجەم لێدوانەكانیاندا داوای ئاشتی و گەڕانەوەی هێمنییان دەكرد. پاش مانەوەیان بۆماوەی 15 ڕۆژ دیداری گەرمیان هەبوو، پاش نیوەڕۆی 11-6-1994 لەلایەن فراكسیۆنی كەسك و مۆرو ڕێكخراوەكانی ئافرەت و ژنان بەرەو سلێمانی بەڕێكرانەوە، كە گەڕانەوە ژمارەیان گەیشتبووە250 ژنی سلێمانی و دۆكان و كۆیەو لە ڕۆژانی مانەوەیان لە هەولێر سەداو دەنگیان بەردەوام بوو، بە سۆز دیدارییان دەبەست، پەیامنێری ڕۆژنامەكان دەچوونە لایان.

گەر چی سەرەتا نوێنەری پارتی دیداری نەكردن، بەڵام لە 1-6-1994 لە بارەگای ڕۆژنامەی (برایەتی) سەرۆكی پەرلەمان و سكرتێری پەرلەمان و فراكسیۆنی زەرد دیداریان كردن و سەرۆكی پەرلەمان (جوهر نامق سالم) وتی:

گلەییتان هەبوو كە پێشوازی و سەردانی ئێوەم لە تەلاری پەرلەمان نەكرد، من چۆن بتوانم سەردانتان بكەم كە پەرلەمان گیراوەو هیواشمان زۆرە كاری پەرلەمان ئاسایی ببێتەوە. هەروەها لە 8-6-1994 ژنەكان سەردانی (لاحەدین دەلۆ) جێگری وەزارەتی دارایی و ئابوورییان كرد، كە لەسەر لیستی زەرد بوو.

گەرچی ڕێپێوانەكەی ژنانی كەسوكاری شەهیدانی سلێمانی جۆرێكی تازە بوو لە خەبات و كۆشش، بۆ ئاشتی و گەڕانەوەی هێمنی و یاسـاو سەقامگیری حكومەت و پەرلەمان، ژنانی تریش لەم وەزعە تاڵەدا كۆششیان بەردەوام بووە، لە بۆردی ڕێكخراوە جەماوەرییەكان نوێنەریان دەنگیان هەبوو، ڕێپێوانی بەردەوامییان هەبوو، دیدارو سەردانیان دەكردن، گلەیی و گازندەیان بەردەوام بوو.

لە 6-6-1994 ژنان ڕێپێوانێكی هێمنانەیان بۆ بەردەم (ژووری عەمەلیاتی هەولێر) سازكرد، بەشداربوانی ڕێپێوانەكە نوێنەری ئەم ڕێكخراوانە بوون:

1. یەكێتی ئافرەتانی كوردستان
2. كۆمەڵەی ئافرەتانی كوردستان
3. بزووتنەوەی ئافرەتانی پارتی پرێزگارانی كوردستان
4. نوێنەری ژنانی مانگرتووی ناو پەرلەمان
5. یەكێتی ژنانی كوردستان
6. یەكێتی ئافرەتان زەحمەتكێشانی كوردستان
7. ئافرەتانی بزووتنەوەی ئاشوور
8. كۆمەڵەی خێر خوازی شەهید كارزان.

پرسیارەکانی بکالۆریا وەك کولێرا بلاَو بۆوە!

لەناو شاری هەولێـــر بووە مقۆمقۆ گوایە پرسیارەکانی کۆتایی (بکالۆریای ئامادەییەکان) ئاشکرا بووە، فرۆشراوە، لەکاتی رۆنیوکرنیدا دزراوە. ئەوەی دەوڵەمەندە و پارەی زۆرە دەقی پرسیارەکانیان کڕیبوو. کە رۆژەکانی تاقیکردنەوەکان نزیك دەبۆوەپرسیارەکان هەرزانتر دەبوون. قسەَ کەوتە زاریَکی، کەوتە شاریَکی. پرسیارەکان کەوتە دەستێك گەیشتە ناو دەستان، خوێندکاران جوولاَنەوە، راگەیاندنی حزبەکان راستەوخۆو نا راستەوخۆ ئیشارەتیان پێدا. ئەوانەی پرسیارەکانیان چەنگ کەوتبوو، یان لەبازاڕی بێ‌َ یاسایی و بەرەڵلاَیی بەرپرسیارانی ئەزموونەکان پرسیارەکانیان کڕیبوو، شادومان بوون کە پلەی چاك بەدەستدەهێنن و باشترین کۆلیژ هەڵدەبژێرن، ئەوانەی بە کۆششی خۆیان نیازی هێنانی پلەی باشیان هەبوو، ئەفسوسیان خوارد و نیگەران بوون.

ئاشکرابوونی پرسیارەکان زۆر شتی دەگەیاند، لە هەموویان گرنگتر لاوازی وەزارەتێکی حکومەتی هەرێم، ئەویش (وەزارەتی پەروەردە) مەترسی دەخستە ناو قودسییەتی زانکۆکانی کوردستان و بروای کەم دەکرد. بە کارەساتەکە بەراستی شوورەیی و بەرەڵلاَیی نیشان دەدا. تا سێیەم رۆژی تاقیکردنەوەکان (د. ناسح غەفوور) وەزیری پەروەردەو بەرپرسی یەکەمی ئەزموونەکان سووربوو لەسەرئەوەی کە مەسەلەکە پڕوپاگەندەیە، ئەمەشی لە دیمانەیەکی تایبەت بە تەلەفزیۆنی (گولاَن) لە 1994/6/26 و رۆژنامەی برایەتی ژمارە 1979ی رۆژی 1994/6/28 دەقەکەی بلاَوکردەوە. وا لەخوارەوە بەشێکی دەنووسینەوە:

تا ئەو رۆژەش ئێمە وەکو وەزارەتی پەروەردەو لیژنەی بالاَی ئەزموونەکانی گشتی بەرپرسیارین راستەوخۆ لێیان و پاش ئەو مێژووەش بەڕێوەبەرایەتی گشتییەکانی پەروەردە بەرپرسیارن، هەرچەندە ئێمە خۆمان بە بەرپرسیار ئەزانین پاش ئەو مێژووەش تا ئەمڕۆ 1994/6/26 کە سێیەم تاقیکردنەوە ئەنجام ئەدرێ‌َ هیچ یەکێك لەو

بە کورتی وەزیری پەروەردە سەرەتا نکۆڵی لێکردو وەزعەکەی هێمن کردەوە، بەڵام زۆری نەخایاند دەنگەکان کپ نەبوون، ئەوەی زۆر کاری لە وەزیر کرد، هەفتەنامەی گوڵان بوو، ئەویش وەڵامی دایەوە، هەموو لایەك مەسەلەکەیان ژیاندەوەو ئیشیان بۆکرد. بۆیە مەسەلەی ئاشکرابوونی پرسیارەکانی ئەزموونەکان تەشەنەی کرد و زیاتر ئاشکرابوو، بواری ئەوە نەما چیتر بە پڕوپاگەندە لە قەڵەم بدرێت، بووە راستی. بۆیە بڕیاردرا تاقیکردنەوەکانی کوردستان (الغاْ) بکرێت.

لە سلێمانی خوێندکاران ڕێپێوانیان سازکرد کە لە سلێمانی (الغاْ) نەبێت. بەڵام لە هەموو کوردستان الغاْ بوو. لیژنەی بەرز بۆ بەدوواچوونەوە و سۆراخ دامەزرا، چەند کۆبوونەوەیان سازکردو دیدارییان بەست. ئەم مەسەلەیە، هەندی شەڕەکانی ناوخۆو گرانی ئازووقەو نیگەرانی و نارەحەتی دروستکرد. بۆیە ئەنجوومەنی وەزیران لە 1994/7/17 بڕیاریدا تاقیکردنەوەکانی پۆلی شەشەمی ئامادەیی دووبارە بکرێتەوەو بڕیاردرا دەوری یەکەمی لە 1994/8/20 و دەوری دووەمی لە 1994/10/1 ئەنجام بدرێت.

ئەوەی شایانی باسە، سەرەتا لە کۆبوونەوەی رۆژی 1994/7/3 ئەنجوومەنی وەزیران پێشنیارەکەی وەزارەتی پەروەردەیان پەسەند کرد، کە تەنیا تاقیکردنەوەکانی وانەی (ماتماتیك و مێژوو) دووبارە بکرێتەوە، چەندین نموونەو پێشنیاز لەلایەن وەزارەتی پەروەردە پێشکەشکرا، بەڵام مقۆمقۆکە کۆتایی نەهات و لیژنەی تایبەتییەکەش کە لە (پێنج) وەزیر پێکهاتبوو لە 1994/7/6 بڕیاریداو ئاگاداری وەزارەتی پەروەردەی کردەوە، کە هیچ تاقیکردنەوەیەك حاڵی حازر ناکرێتەوەو چاوەڕوانی بڕیاری لیژنەی لێکۆڵینەوەکانی تایبەت دەبن، تا کۆتایی بەکارەکانی خۆیان دەهێنن.

(7)ڕێکخراوی قوتابیان و خوێندکاران داوایان کرد ئەم تاوانە بە (الخيانە العظمی) لە قەڵەم بدرێت، تاقیکردنەوەکانی هەڵبەوەشێتەوە و بەپەلە و بەجددی تەحقیق بکرێت و متمانەی زانست بگەڕێتەوە.

لیژنەکە لەم وەزیرانە پێکهاتبوو (محەمەد مەلا قادر، د. ئیدریس هادی، کەمال شاکر، سەعدی پیرە، کافیە سلێمان) بەردەوام ئیشیان دەکردو چاوەڕوانی بەگەرمی دەکرا. محەمەد مەلا قادر بۆ رۆژنامەی برایەتی ژمارە 1987ی 1994/7/8 وتی:

(هیچ کەس مافی ئەوەی نییە بڕیار دەرکات بێجگە لەو لیژنەیە)، هەروەها سەعدی پیرە وتی: (نابێ بەچاوی حزبایەتی بڕوانینە کێشەکان). لیژنەکە 10 رۆژ ئیشی کرد، لیژنەکە گەیشتە ئەو قەناعەتە پێنج دەرسی (ماتماتیك، مێژوو، عەرەبی، کوردی، ئینگلیزی) ئاشکرابووەو گومانیشیان لە تێکڕای ماددەکان هەیە. سەبارەت بە بەرپرسیارەتی لەئاشکرا بوونی تاقیکردنەوەکان، موحسین دزەیی (بەرپرسێکی گەورەی پارتی) بەئاشکرا لە رۆژنامەی برایەتی ژمارە 1991ی 1994/7/12 وتی: دەبوایە وەزیری پەروەردە دەست لەکار بکێشێتەوە، بۆچی پەرلەمان بێ دەنگە؟ زۆر بەدڵسۆزی رەخنەی گرت. وەزیری پەروەردە لە هەمان رۆژنامە لە 1994/7/10 وەڵامی ئەوو رۆژنامەی گوڵانی دایەوە.

هەولێر تا 1994/12/23

شەڕ گەرمە، دەنگی ئاشتی بەرزە. تۆپبارانی شارۆچکەکان و هێرش بۆ هەندێکی تر. هاتنەپێش و گرتن و گەڕانەوە. یەکتری تاوان کردن. باسی خروقاتی یەکتری دەکەن. پێشێلکردنی مافی مرۆڤ، هاتنی د. نەجمەدین کەریم سەرۆکیknc ، هاتنی د. کەندال نەزان و د. فوئاد حوسێن سەرۆك و جێگری ئەنستیۆتی کورد لە پاریس، هاتنی بەرپرسی mmc لەزاخۆ، سکرتێری باڵیۆزخانەی بەریتانیا لە ئەنقەرە، نامەی د. جەمال نەبەز گەیشت، بروسکەی کوردە ئاوارەکان لە هەموو جیهان بەپەلە دەهات. راوەستانی زانایانی ئایینی لە زاڵگەکانی نزیك ئاگری هەردوو هێز، بەیاننامەی یەکێتی زانایانی ئایینی کوردستان و لقی هەولێر. زانکۆی سەلاحەدین دەنگی هات. داگیرکردنی بنکەی هێزی هاوبەش و پۆلیس و ئاسایش لە بنکەی پۆلیسی فریاکەوتن لە گەڕەکی مەهابادو رفاندی سێ گیراوو ئیدانەکردنی ئەم رووداوە. بەیاننامەی (17) هونەرمەندی هەولێر. هەڵبژاردنی دەستەی پیاو ماقوولاَنی هەولێر بۆ لێژنەی ئاشتی، دیداری بەردەوامی هەرسێ حزبی بەرەی کوردستان و پێشکەشکردنی پڕۆژەی ئاشتی، هاتنەوەی مام جەلال. چوونی وەفدی بەرزی هەردوو حزب بۆ شارۆچکەی (سلۆپی) لە تورکیا. گەشبینی کۆبوونەوەکەی پاریس. تەقینەوەی لادا تەکسی ژمارە (3439) لە گۆڕەپانی نزیك نەخۆشخانەی کۆماری و برینداربوونی (14) هاووڵاَتی بێ تاوان. کردنەوەی ئوتێلی (تاوەری هەولێر) لەلایەن سەرۆکی حکومەت. مەسعود بارزانی و جەلال تاڵەبانی و وەفدی سۆسیال ئینتەرناسیۆنالیست (کونی فرید کسون) لە پەیوەندییەکانی دەرەوەی حزبی سۆشیالیستی سویدی و کەریم پوور لێپرسراوی پەیوەندییەکانی دەرەوەی حزبی سۆشیالیستی فەرەنسی و بەختیار ئەمین نوێنەری رێکخراوی (فرانس لیبەرتی) فرنسای ئازادو حەسەن نەقیب و ئەحمەد چەلەبی و د. نەجمەدین کەریم و د. کەندال نەزان لە ماڵی کۆسرەت رەسول عەلی دیداریان هەبوو. مام جەلال و مەسعود بارزانی سەردانی (خورشید شێرە) پارێزگاری هەولێریان کردو پشتیوانیان پێ راگەیاند لە کارەکانیدا. لیژنەی ئاشتی سەردانی پەرلەمانیان کرد. دوورکەوتنەوەی جەوهەر نامیق لە تەلاری پەرلەمان لەرۆژانی پارێزگارییدا باس لە بێ دەنگی (عەبدولموهەیمین بارزانی) دەکرا. پەرلەمان موچەی فەرمانبەران و مامۆستایان و خانەنشینی زیاد کرد. وەفدی هەردوو حزب چوونە پاریس، هیوا پەیدا بوو، بەلاَم بەکۆڵێ گلەیی و گازاندە و سەرنەکەوتنی رێکەوتنی پاریسی گرنگ گەڕانەوە، هیواکە لاوازبوو. دزی زۆرە. بەتەلەفۆن پارە لە دەوڵەمەندەکان داوا دەکرێت و هەڕەشەیان لێ دەکرێت. دەرمانخانەکان بەئاشکرا تالاَن دەکرێت. باری ئارامی شار ئاڵۆزە، سەیارە دزین زۆرە، چەکداری زۆرە. لیوای تایبەتی هەردوو حزب کۆنترۆڵی شار بەتایبەتی بازاڕی شێخەڵلاَ دەکەن، گلەییان لێ دەکرێت، دەست خۆشییان لێ دەکرا، سەیارەی بێ ژمارە بەتایبەتی بەرازیلی بووەتە دێوو درندە، خەڵکی دەترسێنێ، تیرۆری زۆر پێکرا، لەبەر دزینی ئۆتۆمبێلە تایبەتییەکان خاوەنەکانیان بە ئاسانی دەکوژرێن، سوپەرەکان و سەیارە چاکەکان لەماڵەوە کوڵك بوون، سەیارە راگیراوەکان لە ماڵەوە، تایە، پاتری، کابرێتەری لەترسی دزی لێ دەکرایەوە. دزەکان بەپارەی زۆر سەیارەکانیان دەگەڕاندەوەو کەسیش حیسابی لەگەڵ نەدەکردن. تاوانەکەی بێ سزا ئاوا دەبوو. لەتەمەنی (72) ساڵیدا هونەرمەندی میللی رەسول گەردی کۆچی دوایی کرد بە ئاپووریَکی زۆر بەخاك سپێردرا. بارەگای (جیهادی ئیسلامی) گیراو کوشتار هەبوو، بارەگاکە تالاَن کرا. لەکاتی فەرمانی خۆیدا مولازمی مرور (هیوا عەبدوڵلاَ مەولود) تیرۆرکرا. (300) پیاوانی هاتووچۆ

****

(3072) فێرخواز لە زانکۆ و ئامۆژگاکان ناویان بڵاوکرایەوە، کۆنگرەی حزبی زەحمەتکێشان و حزبی سۆشیالیستی دیموکراتی کوردستان لەهۆڵی میدیا بەسترا، ڕێکەوتنی پارتی و یەکێتی بۆ ئاشتی و هاوکاری و هاوپەیمانیەتی تا ساڵی (2000) مۆرکرا، دەقی ڕێکەوتننامەی پاریس لە ڕۆژنامەی کوردستانی نوێ بڵاوکرایەوە. بانگەواز هەبوو هەولێر بکرێتە شارێکی بێ چەك. بارەگاکان کەم بکرێنەوە. ژمارەی پاسەوانی بارەگاو لێپرسراوەکان کەم بکرێنەوە. هێزەکان لە دەرەوەی شاردا جێگەیان بۆ دەست نیشان بکرێت (د. سەلاح عەزیز) سەرۆکی مەڵبەندی بەدلیسی بۆ دیراساتی کوردی لە ئەمریکا هاتە کوردستان و دیداری لەگەڵ پەرلەمان و حکومەت هەبوو. وەفدێکی پەرلەمانی بەریتانی لە پەرلەمان دیداری لەگەڵ سەرۆك و هەردوو لیستەکە کرد. سکرتێری باڵیۆزخانەی بەریتانی لە ئەنقەرە زۆر دەهات و دیداری بەردەوامی هەبوو. ڕاگەیاندرا هەردوو سەرکردە لە 1994/7/16 دەچنە پاریس و بەداخەوە سوار نەبوون. لە 1994/7/11 پۆلیس ڕایگەیاند ئەمڕۆ هەشت سەیارەی بەرازیلی دزراوە، حزبی شیوعی کوردستان و بزووتنەوەی ئیسلامی و تورکمان، ڕەزامەندییان لە پارتی وەرگرت ئازووقە بە پسوولەی خۆیان بهێنە ناو شاری هەولێر، کارەکەیان باش بوو، بەڵام گلەیشیان لێ کرا، گوایە هەندێکیان بە نرخی خۆیان نایفرۆشنەوە... باسی زەفتکردنی پارەی گومرگی (ئیبراهیم خەلیل) زۆر دەکرا. شارەوانی هەولێر بۆ ماوەی حەوت ڕۆژ پاککردنەوەی شاری هەولێریان دەست پێکرد، هەزارەها تۆن پیسایییان فڕێ دایە دەرەوەی شار. (مەترانی) تازەی هەولێر بە پێشوازییەکی شکۆوە گەیشتە (عەنکاوە). موچەی فەرمانبەران ڕاگیرا. پۆلیسی هەولێر چوونە پێش پارێزگا داوای موچەیان کرد، یەك مانگ زیادەکەی پەرلەمان خرایە سەر موچەی موچەخۆران. وەزعی دارایی و موچەخۆران ماوەیەکی کورت باش بوو، خەونەکەیان زۆر کورت بوو.

بەڕێوەبەر زۆر بێ یاسایی دەکات، بۆیە ناتوانم ئیشی لەگەڵدا بکەم، بەڵام وازهێنانەکەی نەبوو.

(حاجی لەقلەقەکەی) سەر منارەی مزگەوتی (خەنەقا) بەر تەقە کەوت و کوژرا، ئەم منارەیە لەوەتی سەرەتای پەنجاکان هێلانەی حاجی لەقلەقی لەسەر بووە، وا ئێستا بێ حاجی لەقلەقە!!!!. ناوزەنگ فیلم، میهرەجانێکی سینەمایی لە سینەمای سەلاحەدین بۆ سێ ڕۆژ گێڕا. ڕۆژانە سەدان تەنکەرە گاز بەرێگای (هەولێر، زارگەلی، بارزان، دهۆك، زاخۆ) دەڕوات. پارێزگای هەولێر بۆ هەر لیتر گازێك (250)فلس وەردەگرێت، کرێی تەنکەر زۆر گران بوو، ئەم ئیشە بوژاندنەوەیەکی ئابووری پەیداکرد. پەڕلەمانتارەکان دەچوونە بەرەکانی شەڕ. چاودێری ئاگربەس و هێمن کردنەوەیان دەکرد. خولی دەرچووانی زانکۆی سەلاحەدین بەناوی (خولی ئاشتی) سازکرا، لیژنەی ئاشتی! ژووری عەمەلیات! خروقات! بانگەواز! بەیاننامە! کۆبوونەوەی ڕێکخراوە جەماوەرییەکان! دانیشتنی پەڕلەمان! کۆبوونەوەی نائاسایی پەڕلەمان! حکومەتە ساواکەمان! حکومەت و پەڕلەمان! پەڕلەمان و حکومەت! ئاسایی کردنەوەی کوردستان! ئاسایی کردنەوەی بارودۆخی هەولێر! لیژنەی بەرەو ئاسایش و پۆلیس! هێزی هاوبەش! لیوای تایبەت! وەزیر و جێگری وەزارەت!! بەڕێوەبەری گشتی و جێگری بەڕێوەبەری گشتی!! پەنجا بە پەنجا!!! فیفتی فیفتی!!! کورد حوکمی خۆی پێ ناکرێت! هاوکاری و پاڵپشتی دەرەوەمان نامێنێ! چەکووشی ئامادە دەکشێتەوە!! ڕێکخراوە خێرخوازەکانی جیهانی بار دەکەن!! موچە نەما!! زیادەی پەڕلەمان سەرف ناکرێت!! حزبایەتی تەسك!! من شەرم ناوێ، بژی ئاشتی، نەفرەت لەشەڕی براکوژی، شەڕی براکوژی، یان شەڕی ناوخۆ، تەحریم و تەجریمی شەڕی براکوژی، پێشێلکردنی مافی مرۆڤ، تیرۆر، کۆچی مامۆستایانی زانکۆ، ڕێپێوانی هێمنانە، کوشتنی دیل و ئەسیر، تاڵانکردن، سنوورەکان والایە، inc، حزبەکان هەڵوێستیان نییە، ئێمە ناوبژی دەکەین، بزووتنەوەی ئیسلامی بەشداری دەکات، بێ لایەنە لە شەڕەکان، تۆپخانەی ئێران بۆمبارانی سەر سنوورەکان دەکات، یەك پاسدارمان نیشان بدەن.

کۆبوونەوەکانی بەرەی کوردستانی و حزبە کوردستانییەکان و ڕێکخراوە جەماوەرییەکان، دانیشتنی ئاسایی و نائاسایی پەرلەمان، بانگەوازی زانایانی ئایینی و تکای مامۆستایانی زانکۆو خوشك و دایکی شەهیدان و knc و inc و ئەنستیۆتی کورد لە پاریس و دانیشتنی پاریس و سلۆپی و شیرین پالاَس و پەرلەمان و مەسیف و تاران و نامەی مەدام دانیال میتران و کەسایەتی و پیاوی دەوڵەتانی گەورە و حزبەکانی جیهان... هەر وەزعەکەی ئارام نەکردو هەولێر لە 1994/12/23 بەرەو گرژی چوو و تەقییەوە.

کابینەی سێیەمی حکومەتی هەرێمی کوردستان لەدایك نەبوو!؟

کابینەی یەکەم، بە سەرۆکایەتی (د.فوئاد مەعسوم)، لەگەڵ موژدە و سەرفرازی وهیوا ڕاگەیاندرا، لە هەوایەکی بێگەرد وەزیرەکان سوێندیان خوارد، هەموو ئاژەنسەکانی جیهان یەکەم هەواڵ باسیان کرد، چەندین ڕۆژنامەنووس و میوانی کورد و بێگانە ئامادەبوون، کابینەی دووەم بە سەرۆکایەتی (کۆسرەت ڕەسول عەلی) بەهیوای زیاتر خۆشگوزەرانی و چەسپاندنی زیاتر یاسا ڕاگەیاندرا. وەك کابینەی یەکەم کاری چاکی ئەنجامدا، بەلاَم جەولەی یەکەمی شەڕی ناوخۆ، ئیفلیجی کرد، پەنجا بە پەنجای ناو پەرلەمان و حکومەت بۆنی هات و تەقییەوە. بەلاَم لەم جەولەیە، سەرۆکی حکومەت دەوری ئاشتی چاکی بینی، پارتی و یەکێتی و جەماوەری کوردستانی شاهیدیاندا. شەڕەکە شوێنەواری خراپی هێنایە گۆڕەپانی سیاسی و ئابووری، دەستی بێگانە کەوتە ناو ئیشوکارو هەڵوێستی هەرێم، بەتایبەتی داگیرکەرەکانی کوردستان. حکومەتەکە بەرەو لاوازی چوو، ناچار، بڕیاردرا کابینەی دووەم هەڵبەوەشێتەوە و دیسان کۆسرەت ڕەسول

ئەمجارە بنكەی حکومەتەکە (ئیتیلافییە)و حزبەکانی تری دەرەوەی پەرلەمانیش بەشداری حکومەت دەکەن، وتیان:

لەم نزیکانە کابینەی سێیەم رادەگەیەنرێت، ناوی وەزیرەکان دەخوێنێتەوەو سوێند دەخۆن، سەرۆك و جێگری ئەنجوومەنی وەزیران لەپێش پەرلەمان ناوی وەزیرەکانی دەخوێندەوە، وەزعەکە ئاسایی دەبێتەوە، وەزارەتیان بۆ حزبی شیوعی کوردستان و حزبی زەحمەتکێشانی کوردستان و بزووتنەوەی دیموکراتی ئاشووری و بزووتنەوەی ئیسلامی لە کوردستان و حزبی نیشتیمانی تورکمانی دانا، موژدەیان پێ بوو. هیوای گەش دیارکەوت، بەڵام بەداخەوە!! سەری نەگرت قسەکان نەبووە کردار، بزووتنەوەی ئاشووری و بزوتنەوەی ئیسلامی هەردووکیان، وەزارەتی ئیشغال و نیشتەجێکردنیان دەویست، بزووتنەوەی ئاشووری، بیانووی ئەوەبوو کە خۆیان لە کابینەی یەکەم و دووەم، ئەو وەزارەتەیان لە ئەستۆ بوو، شارەزای بووینە، بەڵام بزووتنەوەی ئیسلامی سوور بوو لەسەر ئەوەی ئەو وەزارەتەیان دەوێت، بەڵام بۆچی؟ ئەوەیان ئاشکرا نەکراو هیچیان نەوت!؟ دوایی (ئاشووری) نەرم بوو رازی بوون وەزارەتێکی تر وەرگرن، حزبی زەحمەتکێشان لەسەر وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی (داد) کێشەیان نەبوو و ناوی وەزیرەکەشیان ئاشکرابوو، حزبی شیوعی کوردستان- عیراق، هەمان پۆستی جارانی خۆیان (وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەلایەتی)یان بۆ دەستنیشان کرابوو. ئەوەی هەر چارەسەری بۆ نەدۆزرایەوە حزبی نیشتمانی تورکمانی بوو! بەئاشکرا وتیان ئێمە جێگری سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران و زیاتر لەدوو وەزارەتمان دەوێت، دیاربوو روون و بێ پەنا بوو کە نایانەوێت بەشداری بکەن، یان کۆشش بکەن لە دانەمەزراندنی کابینەی سێیەم، ، چونکە داواکەیان ئەو بۆنەی لێ دەهات. دیداری زۆربەیان لەگەڵ کرا، سەردانیان کردن، لەگەڵیان نەرم بوون، نازیان کێشان. هەر رازی نەبوون، ئەو هاتوچونە ماوەیەکی چاك کابینەی سێیەمی دواخست، ئەوەی من بۆی دەچم لەدوا رۆژا ئاشکرا دەبێت، نهێنی بەشداری نەکردن و بیانووەکانیان چی بوو؟.!

لەو ماوەیەدا، کۆسرەت رەسول عەلی و د. رۆژ نوری شاوەیس بەردەوام دیداریان هەبوو، هەردوو م.س دیداریان هەبوو تەگەرەکانی بە ئاشکرا کردنی حوکمەتەکە چارەسەر نەکرا، گرێیەکە مایەوە، هەردوولا بە ئاشکرا نهێنییەکانیان باس نەکرد، جار جار یەکێتی ئەوەی دەدرکاند، کە حکومەت راگەیاندرا پێویستی بەوە هەیە داهاتی (ئیبراهیم خەلیل) کە لە **1994/5/1**وە ناگەرێتەوە خەزێنەی حکومەت، دەبێ بگەرێتەوە، حکومەتی بە خەزێنەی بەتاڵ هیچی پێ ناکرێت، پارتیش وادیار بوو، نیازی وابوو کابینەی سێیەم ئاشکرابێت و سەرۆك و جێگری وەزیرەکان سوێند بخۆن، ئینجا دەتوانن پارەکە وەرگرنەوە، دیارە ئەمەش لەلای یەکێتی مسۆگەر نەبووە، چەندجار رۆژی راگەیاندنی حکومەت ئاشکرا کرا. دوایی هەواڵەکە کپ دەبۆوەو دەنگی نەدەما، ئاشکرانەکردن و دانەمەزراندنی حکومەت، پایتەختی ئاڵۆزکرد، گەرچی دیاردەکانی، ئەوەی نیشان نەدەدا، وەزعەکە دەتەقێتەوە، شار خامۆش بوو، بێ موچەیی و بێ خزمەتگوزاری و نەبوونی پارەو سەرف نەکردن و چارەنووسی نەدیاری موچەخۆران بێ هیوایی دروست بوو، تا لە **1994/12/23** کێشەی شەقلاوە گەورەبوو و گرژی دیسان دروست بۆوەو چەکداری زۆر هاتنەوە مەیدان و هێز لە سلێمانی و گەرمیان و بادینان کەوتنەرێ و زاڵگەکان توندکران و سەنگەریان لەیەکتری گرتەوە.

نامەی ماجستێر لە هەولێر

لە رۆژانی شەڕی ناوخۆ، چەندین نامەی ماجستێر لە هەموو بابەتەکان پێشکەش بە کۆلیژەکانی زانکۆی سەلاحەدین کرا، نامەکانیان گفتوگۆی لەسەر کراو بروانامەیان وەرگرت، ئەوەیان نیشانەی عەشقی خوێندن و دەوامی زانکۆ و بەردەوامی دەگەیەنێ، شەرەو لە هۆڵی کۆلیژەکان نامەی ماجستێر دەکرێت، باری ئابووری گران و ئاڵۆزە، فێرخوازو زانکۆ ئەم پیرۆزە ئەنجام دەدەن، دوارۆژی زانکۆ دیار نییەو بڕوانامەی بەرز پێشکەش دەکرێت.

لە **1994/5/28** فێرخواز، سەروەر عەبدولرەحمان عەبدوڵلاَ بڕوانامەی ماجستێری لە ئاداب وەرگرت.

لە **1994/9/24** فێرخواز، بارام ئەحمەد بڕوانامەی ماجستێری لە کیمیا وەرگرت.

لە **1994/9/28** فێرخواز، ژیان عەبدوڵلاَ بڕوانامەی ماجستێری لە کیمیا وەرگرت.

لە**1994/5/28** فێرخواز، تەحسین غەفور محەمەد بڕوانامەی ماجستێری لە فیزیا وەرگرت.

لە کۆتایی **1994** فێرخواز، ئاریان بورهان عەبدوڵلاَ بڕوانامەی ماجستێری لە کیمیا وەرگرت.

لە **1994/9/29** فێرخواز، شەمسەدین حامد حەمەد بڕوانامەی ماجستێری لە ئاداب وەرگرت.

لە **1994/7/19** فێرخواز قەمەڕی حەیدەر حەمکۆ بڕوانامەی ماجستێری لە پەروەردە وەرگرت.

لە **1994/8/1** فێرخواز، شوکر مەحموود عەبدوڵلاَ بڕوانامەی ماجستێری لە ئاداب وەرگرت.

له 1994/8/10 فێرخواز، جەمیله رەمەزان حوسێن بڕوانامەی ماجستێری له ئاداب وەرگرت.
له 1994/6/28 فێرخواز، عەزیز گەردی بڕوانامەی ماجستێری له ئاداب وەرگرت.
له 1994/8/8 فێرخواز، بایەزید حەسەن عەبدوڵلاَ بڕوانامەی ماجستێری له کیمیا وەرگرت.
له 1994/7/25 فێرخواز، عەبدوڵلاَ ئاگرین بڕوانامەی ماجستێری له ئاداب وەرگرت.
له 1994/11/26 فێرخواز مستەفا سابیر مستەفا بڕوانامەی ماجستێری له بایۆلۆجی وەرگرت.
له 1994/3/12 فێرخواز، حوسێن عەلی وەلی بڕوانامەی ماجستێری له ئادابی ئینگلیزی وەرگرت.
له 1994/3/12 فێرخواز، عوسمان عەبدول بەرزنجی، بڕوانامەی ماجستێری له ئاداب وەرگرت.
له 1995/3/25 فێرخواز، سلێمان عەبدوڵلاَ سلێمان بڕوانامەی ماجستێری له ئاداب وەرگرت.
له 1995/4/12 فێرخواز، خاتوو یاد عومەر مستەفا بڕوانامەی ماجستێری له بایۆلۆجی وەرگرت.
له 1995/10/20 فێرخواز، مەهدی قادر خزر بڕوانامەی ماجستێری له کیمیا وەرگرت.
له 1995/10/20 فێرخواز، ئیدریس محەمەد تاهیر بڕوانامەی ماجستێری له کیمیا وەرگرت.

گەرمەی شەڕەکە

جەولەی دووەمی شەڕی ناوخۆی کوردستان، بە شێوەی دژوارو بە کارەساتی مەزن و رووداوی ترسێنەرو بە زیانی زۆرو بە گۆڕینی سیاسی و ئاڵۆزی و راگەیاندنی رووت و ماوەی درێژ بوو. کوشتن و خوێن رشتن و ئەسیر گرتن و کوشتنیان و هێرشی گەورەو گەمارۆی بەهێزو بەرگری زۆرو شەڕی راگەیاندن و جنێوو پروپاگەندەی زۆرو ناوزڕاندن و هەڵبەستنی درۆو بوختان و گرتن و بەردان و چۆڵکردن، شەڕەکان دژوار بوون. تەقەمەنی زۆر تەقی، شاخی بەرز مۆڵگەی تێدا دامەزرا، ماڵ تالاَنکرا، سەدان تۆپ ئاراستەی شارو شارۆچکەو ئۆردوگاکان کرا، توندبوو، دووکەڵ بەرزبوو، ئەوەی زۆر کوشندەو ناخۆش بوو شەڕێکی توند و خوێناوی گەیشتە ناو شاری هەولێر و زۆری خایاند و تارمایی هێناو ئاشتی دوورخستەوە.

لە پەرلەمان باسی کێشەو شەڕەکانی (شەقلاوە) کرا، نوێنەرانی هەردوو حزب بۆ چارەسەرکردنی وەزعەکە چوون، بەلاَم هیچیان پێنەکرا، ئاگرەکە نەکوژایەوە، تا 1994/12/23 شەقلاَوە لەلایەن هێزەکانی پارتی گیرا، گرتن و کوشتن و گەمارۆ و تالاَن روویدا، وەزعەکەی ئاڵۆزکرد، خێرا هەواڵەکە گەیشتە هەولێر، زۆر قسە کران، بێدەنگی و هێمنی یەکێتی بەزۆر شێوە لێکدرایەوە، پەرلەمانتارەکان بەهەردوو لیستی زەردو سەوزو مۆر لەناو تەلاری پەرلەمان مانیان گرت، داوایان کرد، کێشەکان چارەسەر بکرێن و هەردوو سەرکردە بێنە پەرلەمان و وەزعەکە چارەسەر بکەن، گۆمی هێمنی یەکێتی تەقییەوە و مەترسی شەڕ گەیشتە هەولێر.

*****

لە 1994/12/24 لە هێرشێکی کتوپڕو خێرا، یەکێتی ئۆردوگای (کەسنەزان)ی گرت و بارەگا و چەکدارەکانی پارتی گرت. هەواڵەکەش خێرا بلاَوبۆوە.

****

*لە 1994/12/25، باری هەولێر ئاڵۆزبوو، رۆژنامەی (برایەتی) ژمارە (2115) لەلایەن چەکدارانی یەکێتی لەناو شاردا لە شەقامی شێخی چۆلی، ئەو ئۆتۆمبێلەی رۆژنامەکەی لە چاپخانەی دەگواستەوە کتێبخانەی سۆلاف کە بنکەی بلاَوکردنەوەی رۆژنامەی برایەتی و خەبات بوو، ئۆتۆمبێلەکە دەستی بەسەردا گیراو چاپی ئەو رۆژەی رۆژنامەکەیان سووتاندو ئۆتۆمبێلەکەیان زەفتکرد، کارەکە خراپ کەوتەوە، بۆیە چاپی دووەمی برایەتی دەرچووەوەو هاتەوە بازارو بەگەورەیی لەسەری نووسرابوو (ئەمرۆ چاپی یەکەمی –برایەتی- سووتێندرا) تەقەتەق لێرەولەوێ لە دەوروپشتی پەیدابوو، چەکدارانی یەکێتی ئۆردوگای (کانی قرژاڵە)یان بە وێنەی (کەسنەزان) کۆنترِۆڵکرد، بارەگایەکی لیوای تایبەتی لیَ بوو، گیرا.

****

*لە 1994/12/26 لە شەرِێکی تردا فەرماندەی پارتی (خدر سوارە) کوژرا.

*لە 1994/12/27 یەکێتی هێرشی هێنایە سەر (نەخۆشخانەی رزگاری) لەسەر رێگای کۆیە، لەم شوێنەدا، چەکدارانی پارتی بەرزاییەکەی نەخۆشخانەیان بەکاردەهێنا بۆ بەرگری. لە کاتژمێر 3ی پاش نیوەرِۆ بە ئاگرێکی چرِو هێرشێکی خێرا، کۆنترِۆڵی نەخۆشخانەکەیان کرد، ئێوارە هێزی هاوبەشی حزبەکان و INC گەیشتنە ناو نەخۆشخانەکەو تەقە نەما، تەلەفزیۆنی (گولاَن) رایگەیاند کە چەکدارانی یەکێتی نەخۆشخانەکەیان تالاَنکردووە، نوێنەری پەرِلەمان گەیشتە ناو نەخۆشخانە، دزی و تالاَن رووی نەدابوو.

نهۆمی شەشەمی نەخۆشخانەکە ئاگری گرت، دووکەڵی رەشی لیَ بەرز دەبۆوە، پێش هاتنی هێزەکانی ناوبژیوان، لەبڵندگۆی مزگەوتی (حاجی برایم گەردی) داوایان لە چەکدارەکانی پارتی کرد، خۆیان تەسلیم کەن، بەڵێنیان دا ئازاریان نەدەن، داواکار بوون، بێنە دەرەوە تا چیتر ئاگر بەر نەخۆشخانەکە نەکەوێت. ئاگر لە تەنکەرێکی گەورەی گازفرۆشەکان بەر بوو، دووکەڵێکی رەشی گەورەی لیَ هەستا، ئاگر کوژێنەوەکان ئاگرەکەیان خامۆشکردەوە، لە شەرەکەدا جۆرەها چەك بەکارهات، تەقەی زۆر کرا، هێزێکی INC کۆنترۆڵی پێش دەرگای نەخۆشخانەکەی کرد.

ئەوەی شایانی باسە، یەك دوو رۆژ بوو، نەخۆشخانەکە نەخۆشی تێدا نەبوو، مەترسی شەرِ لەم نەخۆشخانەیە بەدی دەکرا. دوایی روویدا. شەرەکە سەخت بوو، ترسناکی لەناوچەکە پەیداکرد، شوێنە زۆر نزیکەکان چۆڵیان کرد، هێزی زۆر هات، خەڵکی لە سەربانە بەرزەکان تەماشای شەرەکەی دەکرد.

لە مێژبوو ئیش بۆ ئەوە کرابوو، هەردوو نەخۆشخانە سەرەکییەکەی هەولێر فیفتی فیفتی دابەشکرابوو، نەخۆشخانەی (رزگاری) زەرد کرابوو، نەخۆشخانەی فێرکردن (کۆماری)یش سەوز کرابوو، کەم کارمەندی سەوز لەزەرد جێگای دەبۆوە و بەپێچەوانەش زەرد لە سەوز جێگای لەق بوو. بەرێوەبەرو کاربەدەستانی نەخۆشخانەی سەوزو زەرد بەزۆری روویان لە نەخۆشخانەی خۆیان دەکرد، برینداری سەوزو زەرد دەچوونە نەخۆشخانەکەی خۆیان، وەنەبیَ ئەوەش رەها بێت، بەلاَم زۆر بەئاشکرا هەستی پێدەکرا، لە رۆژانی گرژی و ناخۆشیدا، هەر حزب بایەخی بە نەخۆشخانەکەی خۆی دەداو کۆنترۆڵی دەکرد. بەمە، نەخۆش و برینداری سەوزو زەردیش پەیدا بوو، دکتۆرو کارمەندی زەردو سەوز دروست بوو، نەخۆشخانەی رزگاری لەپارتی گیرا، رێگا نەما بریندارەکانی بێنێتە ئەو نەخۆشخانەیە، بۆیە لە 1994/12/28 داواکرا، نەخۆشخانەی کۆماریش بدرێتە چەکدارانی حزبی شیوعی، یان حزبێکی تر، بەلاَم مەیسەر نەبوو، ناوچەی (گولاَن و مەخموور) بارەگایان بەرامبەر ناوەندی کۆماری بوو

نەخشەی سەوزو زەردی هەولێر

چەقۆی سەوزو زەردی دوو حزبی دەسەڵاتداری شاری هەولێر، هەولێریان نیوە بەنیوە بەڕێوە دەبرد، چەند پەرلەمانتاری زەرد لە پەرلەمان هەبوو، ئەوەندەش هی سەوز لە تەلاری پەرلەمان هەبوون، ژمارەیان وەکو یەکە، ژمارەی وەزیر و جێگری وەزارەتی زەردو سەوز لە حکومەت هاوسەنگن، بەڕێوەبەرە گشتییەکان، بەڕێوەبەرەکان، ئەفسەرەکان، ژمارەی پۆلیس و ئاسایش و مرووڕو دەزگا حکومییەکان، نیوە سەوزە، نیوە زەردە، شارەکە شەقکراوە، هیچیان بواری ئەوە نادەن نیوەکە لاسەنگ بێت، واباو بوو، واش دروست بوو، گومان لە فیفتی فیفتی نەبوو، ئەگەر لە شوێنێك هەبوایە، باس دەکراو ئەوەش دەگمەن بوو.

وا ئەمڕۆ، واتە رۆژی **1994/12/28** لەرۆژانی جەولەی دووەمی شەڕی ناوخۆدا، هەردوو کەرتەکە لەناو هەولێر هاوسەنگ نییە، (جر الحبل)ەکە وەك یەك نییە، رووبەری سەوزو زەرد بەقەد یەك نییە، رۆژ بەرۆژ رووبەری زەرد لەناوچەو دەستەڵات و بەڕێوەبردن تەسك دەبێتەوە، با وەڵامی پرسیارێك بدەینەوە، پایتەخت، چەندی سەوز و کێندەری بە زەردی ماوەتەوە.

1. (رێگای شاوێس- هەولێر تا پاریزگا): (سەوزە) ئاشکرایە، یەکێتی سکرتاریەتی مام جەلال و وەزارەتی پێشمەرگەی (هەڵوەشاوە) لەسەر ئەم رێگایە بووە، بۆیە یەکێتی چاك کۆنترۆڵی ئەم رێگایەی کردووەو جۆرەها چەکی تێدایە لەبەر ئەوەش بوو، زاڵگەی هەولێر- مەسیف سەلاحەدین لەژێر کۆنترۆڵی سەوزبوو، دانیشتووی ئۆردوگای پیرزین

2. (ڕێگای قوشتەپە- هەولێر): لەبەرئەوەی ئەم ڕێگایە بۆ یەکێتی گرنگ بووە، چونکە هاتوچۆیان بۆ سلێمانی و گەرمیان و پشدەر بەهۆی ئەو ڕێگایە بوو، بۆیە زاڵگەی هەولێر- کەرکووك لەژێر کۆنترۆڵی سەوزبوو، پشتی ئەو زاڵگەیە دوو ئۆردووگای گەورەیە (دارەتوو و بنەسلاوە)، کە جەماوەری سەوزی زۆرە، ئەوەش خاڵێکی گرنگە بۆ ئەوەی دەسەلاتیان لەسەر ئەو زاڵگەیە هەبێت، هێزی یەکێتی تا کۆلیژی ئەندازیاری دەستی دەڕۆیشت، بێجگە لە بارەگای کۆمیتەی (خۆرهەلات)و سکرتاریەتی کۆمەڵەی خوێندکاران، ئەوەی تر ڕێگایەکە تا کۆنە بارەگای کوردستانی نوێ (باڵەخانەی تەلار) لەژێر ڕکێفی پارتیدا بوو، دیارە ئەوەش لەبەر ئەوە بوو، کۆمەڵگای گولان و لقی 2ی پارتی و چەندین بارەگای تریان وەك (ڕۆژنامەی برایەتی و خەبات)و (ماڵی پارێزگار)و (ماڵی مامەند قەشقە) لەم ناوچەیە بوون، دەسەلات و هاتوچۆی ئەم بارەگایانە ناوچەکەیان زەرد کردبوو، چاك کۆنترۆڵیان کردبوو.

3. (ڕێگای عەنکاوە- هەولێر): بوونی مەکتەبی سیاسی یەکێتی و لیوای تایبەت لەمەرکەز (تدریب)و چەندین بارەگای تری یەکێتی لە عەنکاوەو بوونی ئەم ناحیەیە بە بارەگای چەندین ڕێکخراوی ئۆپۆزسیۆن و بێگانەو خێرخوازی و تۆپخانە لە دەرەوەی عەنکاوە ئەم ڕێگایەی بۆ کۆنترۆڵی یەکێتی هێشتەوە.

4. (شەقامی شێست مەتری- کوردستان): ئەم شەقامە درێژە سەوز بوو، هەندێ پارچەی زەردی لەناوچەی هۆڵی زەردو قەسر شیمال و چواریانی سەلاحەدین (مەلعەب) تێدابوو.

5. (قەلا): ئەم شوێنە بەرزە، زوو یەکێتی دەزگای پەخشی تەلەفزیۆنی گەلی کوردستانی لێ دانا، بۆیە سەوزبوو، کە تەلاری شیراتۆن بووە کۆمەڵگای گولان و پارتی زۆر بایەخی پێدا، یەکێتی قەلاتی توندکردو هێزی بەرامبەر شیراتۆن زۆرترکرد.

6. (تەلاری پەرلەمان و حکومەت): هەردوو دەزگای دەسەلاتی کوردستان، پەرلەمان و ئەنجوومەنی وەزیران لەناو یەك تەلاری گەورەبوون، پەرلەمان هێزی پارتی دەسەلاتدار بوون، ئەنجومەنی وەزیران، چەکداری یەکێتی، بەلام لەبەرئەوەی تەلارەکە دەکەوێتە بەرامبەری مەڵبەندی 3 ی ڕێکخستنی یەکێتی و دەزگای ناوەندی ڕاگەیاندن و چەندین دەزگای تر، یەکێتی زوو هێزەکانی پارتی لەناو پەرلەمان دەکشانەوە و دەیانووت گەمارۆدراوین و یەکێتی تەلارەکەی کۆنترۆڵ و داگیرکردووە، واتە تەلارەکەو ناوچەکە بەدەست یەکێتی بوو.

7. (گەڕەکەکانی سەلاحەدین و زرارییان و سوورچیان): ئەم ناوچانە بەشێکی چڕو گەورەی شاری هەولێرە، یەکێتی ئەو ناوچانەی زوو کۆنترۆڵ کرد، پاش ئەوەی شەوی 1994/12/22 مەکتەبی سیاسی یەکێتی لەم گەڕەکانەوە بەهاوەن تۆپباران کراو زیانی گیانیشی هەبوو، ئەوەو چونکە لە م.س نزیك بوو، بۆیە ناوچەکەی کۆنترۆڵ کرد.

8. (بازاڕ): بەڕێوەبەرایەتی ئاسایشی هەولێرو بنکەی پۆلیسی خانەقا، دەسەلاتی سەوزبوون، بۆیە کارمەندانی زەردی پۆلیس و ئاسایش کشانەوە، پارێزگا، زەردی تێدا نەما، چونکە پارێزگار زوو دوورکەوتبۆوە، بۆیە جەرگەی بازاڕ کەوتە ژێر دەستی یەکێتی.

9. (گەڕەکەکانی نەورۆزو کوردستان و کرێکاران و بەهار): هیچ شوێنی ستراتیژی و ڕێگای سەرەکی لەسەر نەبووە، بۆیە هێزی تێدانەبوو، بەلام گەڕەکی باداوەو مەنتکاوەو زانکۆ لەبەر بوونی چەند مەفرەزەیەکی چالاکی پارتی، دەسەلاتی زەردی تێدابوو، هاتوچۆ بۆ ئۆردوگای بنەسلاوە وەك ڕاگەیاندنی یەکێتی دەڵێت (قەلای سەوز) زەحمەت بوو.

واتە لە 1994/12/28، هێزی سەوز دەسەلاتی لەسەر شاری هەولێر زۆرتر بوو، هاتوچۆ بۆ سلێمانی بەڕێگەی قوشتەپە ئاسان بوو، ڕێگای هەولێر- کەسنەزان، هاتوچۆ بۆ کۆیە نەما، گەرچی یەکێتی لە کەسنەزانیش دەسەلاتداربوو، بەلام سنووری هێزەکەی تا (دڵۆپە)بوو و هێزی پارتی لە دەربەندی گۆمەسپان زۆر بوو، بۆیە ئەم ڕێگایە هاتووچۆی تێدا نەما، ڕێگای (شاوێس- مەسیف) هاتوچۆی یەکێتی بۆ سەرەوە نەما، هاتوچۆی یەکێتی تا چوارڕیانی (جدیدە زاب) بووە، واتە شارو ڕێگا سەرەکییەکان دابەشکرابوو، هاتووچۆ گەیاندی باری خواردەمەنی ئاسان نەبوو، زاڵگەکان توند بوون.

وەك لە شیعرەکەی د. فەرهاددا هاتووە، دەڵێ:

((ئیبراهیم خەلیل، هەولێری دابەش کردە سەر دوو زۆنی فەرمانڕەوایی:
پەڕۆیەکی سەوزی لەبەردەم (حەمامی ئیسکان)دا چەقاند.
گەڕەکی ئیسکانی لە حەمامی ژنانی ئیسکان جوودا کردەوەو
ئالایەکی زەردیشی لەسەر شیراتۆندا چەقاند)).

نرخی دۆلار لە بازاڕی هەولێر
لە 1994/5/2 تا 1994/12/23

دۆلار بە کارەسات و گەمارۆو شەڕی ناوخۆو تەنگەژەی سیاسی بەرز دەبێتەوە، کە دۆلار نرخی بەرامبەر دیناری عیراق، بەرزدەبێتەوە.. شەکر، رۆن، چا، برنج، جگەرەو زۆر شتی تر بەرزدەبێتەوە، لێرە دەتوانین بەرزبوونەوەی نرخی دۆلار بەهێمای نائارامی دابنێین، گەرچی وەزعی سیاسی و ئابووری سەرجەم عیراقیش کاری خۆی دەنواند، بەلاَم وا لە خوارەوە دیارە بەگرژی و توندی شەڕەکە دۆلار بەرز دەبێتەوە، ئێمە لە ماوەی جیا جیا نرخمان تۆمار کردووە.

نرخی یەك دۆلار بەرامبەر دیناری سویسری	رۆژی وەرگرتنی نرخەکە
78دینار یەك دۆلار بووە	1994/5/2
78.9دینار یەك دۆلار بووە	1994/5/16
83دینار یەك دۆلار بووە	1994/5/2
86دینار یەك دۆلار بووە	1994/5/25
92دینار یەك دۆلار بووە	1994/5/28
84دینار یەك دۆلار بووە	1994/6/3
83دینار یەك دۆلار بووە	1994/6/12
80دینار یەك دۆلار بووە	1994/7/26
77دینار یەك دۆلار بووە	1994/7/9
72.5دینار یەك دۆلار بووە	1994/7/12
75.5 -83دینار یەك دۆلار بووە	1994/7/20
76.5دینار یەك دۆلار بووە	1994/8/3

72.5 -71دینار یەك دۆلار بووە	1994/8/14
60 -59دینار یەك دۆلار بووە	1994/8/31
39دینار یەك دۆلار بووە	1994/9/3
55-58دینار یەك دۆلار بووە	1994/9/7
57-66دینار یەك دۆلار بووە	1994/9/10
52-56دینار یەك دۆلار بووە	1994/9/12
62دینار یەك دۆلار بووە	1994/9/18
57دینار یەك دۆلار بووە	1994/10/9
54.5دینار یەك دۆلار بووە	1994/10/21
48دینار یەك دۆلار بووە	1994/11/6
46دینار یەك دۆلار بووە	1994/11/9
47دینار یەك دۆلار بووە	1994/11/17
44دینار یەك دۆلار بووە	1994/12/3
34دینار یەك دۆلار بووە	1994/12/17
40دینار یەك دۆلار بووە	1994/12/22
38دینار یەك دۆلار بووە	1994/12/23

*نرخی دۆلار رۆژانە لە بازاڕی دۆلاری هەولێر وەرگیراوە.

بە کورتی:

(ابن بلدی) لە رۆژنامەی (الاتحاد) ژمارەی 108ی 1994/12/3 نووسیبووی: سەرۆك نیلسۆن ماندێلا، بۆ دیموکراسیەت و ئازادی میللەتەکەی لەزیندان مایەوە، ئینجا وا پایتەختی وڵاتەکەی (جوهانسبێرگ) بە شاری دزی و تاڵان و دەستدرێژی دەزانێ و بە شاری (رودیوجانیرۆ)ی دەشوبهێنێ و نیگەرانە، وادەزانێ تاوان لە پایتەختی وڵاتەکەی زۆرترە، بۆیە (ابن بلدی)یش، هەولێر، پایتەختی حکومەتی هەرێمی کوردستان لەرووی زۆری تاوان و کوشتن و دزی بەم پایتەختە ئەفریقیایەی دەشوبهێنێ و ناوی ناوە (جوهانسەولێر)و دەڵێت: سەرژمێری لەم وڵاتە ئەفریقیایە، (15) ملیۆنەو رۆژانە (150) کەس دەکوژرێت و لە پایتەختی خۆمان کە سەرژمێری یەك ملیۆنە، رۆژانە دوو کەس دەکوژرێت، هەروەها لە جوهانسبێرگ رۆژانە (23) ئۆتۆمبێل دەدزرێت و لێرەش (1-2) ئۆتۆمبێل دەدزرێت.

****

*د.عەبدوڵڵا پەشێو، دووەم جاریەتی بەسەردان دەگەڕێتەوە هەولێر، جاری یەکەم، کە هاتەوە هەزارەها کەس لە خوێندکارو رۆشنبیر و کادیرو کاسبکارو لێپرسراوان و عاشقانی شیعرەکانی سەردانیان کرد،ماڵەکەی فیستیڤاڵێ بوو، ئەویش بەخۆشی و بەهێمنی و بەسەربەرزییەوە قسەی بۆ دەکردن، لە کوردستان مایەوە، دەنگیشی بۆ پەرلەماندا، بەڵام جاری دووەم کە هاتەوە گەرمەی شەڕی ناوخۆ بوو، بۆیە ئەمجارە نیگەران، بێ هەواڵ، بێ دەنگ، مەلوول، خۆی زیندانی کردو خەفەتی لە

دەستت برزێ، چاوت کوێر بێ،
ڕێگەی ڕاستت کێوی قافی پڕ هەڵدێر بێ،
هەی، کرم لە گۆشتت بدا
شێرپەنجە بەخوێنت فێربێ،
تۆ دەزانی ئەوەی تۆ کوشتت چی بوو، کێ بوو؟
پێشمەرگە بوو،
پشت و پەنای توێشووی ڕێت بوو.
****

***لە 1994/5/29 شەڕێکی گەرم لە ناوچەی شوقەکانی ئیسکان و خانووی وەزیرەکان دروست بوو، دووکەڵ بەرزبۆوە، بۆ ئارامکردنەوەی شاری هەولێر، پەیامێکی هاوبەشی مەسعود بارزانی و کۆسرەت رەسول عەلی بڵاوکرایەوە، ئەمەش دەقەکەیەتی:**

جەماوەری شاری هەولێر
پ.م ی.ن.ك و پ.د.ك...

ئەم ئێوارەیە بەشێوەیەکی چاوەڕوان نەکراو، تەقە لە گەڕەکی ئیسکان دامەزراو هەوڵ و کۆشش بەردەوامە بۆ وەستاندنی شەڕەکە، بەڵام هێشتا پاشماوەی بەردەوامە، بەم بڕیارە هاوبەشە داوا لە تەواوی شەڕکەرەکان دەکەین دەستبەجێ تەقە ڕابگرن، ڕانەگرتنی تەقە، نەك دڵسۆزی نییە، بەڵکو شەرمەزارییەکی گەورەیە، بەتایبەتی سبەی دووسبەی گرنگترین کۆبوونەوە لەنێوان بەرزترین دەسەڵاتدا بۆ چارەسەرکردنی سەرجەم کێشەکان دەکرێ، دووپاتی دەکەینەوە دەستبەجێ تەقە ڕابوەستێ، تووڕەبوون و قین جگە لەزیان هیچ سوودێکی بۆ هەموو لایەك نییە.

مەسعود بارزانی کۆسرەت رەسول عەلی
****

لە ئەنجامی ئەم تەقە سەختەدا، تەلەفزیۆنی سەربەخۆیی، پارتی پارێزگارانی کوردستان، کە لە ئاگرەکە نزیك بوون، هێرشی توندییان کردە سەر شەڕکەرەکان و داوای لە جەماوەری خەڵکی هەولێر کرد خۆپێشاندان سازبکەن و ناڕەزایی توند دەربڕن، کە تەقەکان گەرمتر بوو، تەلەفزیۆنەکە دەنگی نەما.
****

*لە رۆژانی شەڕی ناوخۆدا، لەشاری هەولێر، چەندین مانگرتن و پەناگیری کارمەندانی دەزگاکانی حکومەتی هەرێم کرا، هەندێ لە ئامانجی مانگرتنەکان، بۆ زیادکردنی موچەو دەرماڵە بوو، هەندێکی تر داوای ئاشتی و دیموکراسیەت و ئاشتبوونەوەیان دەکرد، هەبوو داوای نەهێشتنی تاوان و دزی و تالآنیان دەکرد، داوای نەمانی دیاردەی چەکداریشیان دەکرد، وەك: (140) دکتۆر لە هەولێر مانیان گرت، وەزیری تەندروستی و کاروباری کۆمەلآیەتی، کەمال شاکر لە **1994/10/5** دیداری کردن و وتی: سەرۆکی حکومەت، بەڵێنی داوە، وەزعی ئابووری چاك ببێتەوە داواکانیان جێبەجێدەکەین، کە لە **1994/10/1** مانیان گرتبوو، بێجگە لە وەزعی دارایی و موچەیان داوای ئاشتی و هێمنی و یاسایان کردبوو، چونکە دیاردەی دزین و تالآنکردنی دەرمانخانە ئەهلییەکان زۆر ببوو، داوایان کردبوو کەلوپەلی دەرمانخانەکان بدرێتەوە، دیارە دزەکان دەناسران، دزییەکانیش سیمای ئاشکرای پێوەبوو!؟

*****

* لە **1994/8/13** سەیدەلییەکانی هەولێر، بۆ ماوەی یەك رۆژ مانیان گرت، دەرگای دەرمانخانەکانیان نەکردەوە، داواکار بوون، دەرمانخانەکانییان لە شالآوی دزی و تالآن و برین بپارێزرێت، ئەو رۆژە بەنەبوونی دەرمانخانەکان ئاڵۆزی زۆری لەشار پەیدا کرد، نیگەرانی زۆر بوو.

*لە **1994/7/10** کارمەندانی تەندروستی بەهەموو بەشەکان مانیان گرت، سەرۆکی حکومەت دیداری لەگەڵ نوێنەریان سازکرد.

*لە **1994/8/13**، (700) کرێکاری کارگەی (رستن و چنین)ی هەولێر، مانیان گرت، داوای دەرماڵەی زیادیان دەکرد، داوایان هەبوو، دوو کرێکاری تر ببێتە ئەندامی ئەنجوومەنی کارگەکە، مانگرتنەکەیان 17 رۆژی خایاند.

*هەروەها کرێکارو فەرمانبەرەکانی کارگەی (مەڕ مەڕ)ی هەولێر مانیان گرت، داوای بەشی خۆیان لە قازانجی بەرهەم دەکرد، دیداریان زۆر لەگەڵ سازکراو نوێنەریان لەگەڵ وەزارەتی پیشەسازی و وزە دیدارییان هەبوو.

*لە **1994/9/14**، (300) پۆلیسی هاتوچۆی هەولێر بۆ نارەزایی دەربڕین لە کوشتنی مولازم (هیوا عەبدوڵلآ مەولود) بۆ ماوەی سێ رۆژ مانیان گرت.

*لە **1994/8/23**، (ادعاء عام)ی دادگای هەولێر مانیان گرت و داوای مافەکانیان دەکرد وەك دادوەرەکانی تر، مانگرتنەکەیان سێ رۆژی خایاند.

دیارە ئەم مانگرتن و نارەزاییانە دیاردەی شەڕی ناوخۆیە، گەرچی لە رۆژانی تری پێش شەڕیش مانگرتن هەر هەبووە، بەلآم هی ئەو ماوەیە هۆی ئاشکراو شاراوەی هەندێکیان شەڕی سارد و شەڕی ناوخۆ و بەرەڵلآیی ئیدارات بوون.

****

*لە کۆبوونەوەکانی رۆژی 29 و 1994/6/30، لە ح. شیوعی کوردستان و بزوووتنەوەی دیموکراتی ئاشووری و ح. زەحمەتکێشانی کوردستان، کەریم ئەحمەد یەعقوب یوسف کنەو قادر عەزیز، لێژنەی ئاشتی شاری هەولێریان دەست نیشان کرد، دیارە کاری ئەم لیژنەیەش ئەوەبوو، دیدار بۆ ئاشتی و ناوبژیوانی بکەن و نوێنەری خەڵکی هەولێر بن، ئەندامانی لێژنەکەش لەم ناوانە پێکهاتبوو: (مەلا حەسەن، یەعقووب یوسف کنە، عەبدولخالق زەنگەنە، عەدنان موفتی، حاکم مەعروف رەئووف، عەدنان نەقشبەندی، د. سەعدی بەرزنجی، جەودەت ئەحمەد ناجی، مومتاز حەیدەری، تارق جامباز، ئەنوەر سلێمان، رێکار ئەحمەد، عومەر شێخەڵڵاَ دەشتەکی، خەلیل عەسکەری، فەخرەدین داغستانی، برزۆ عەلی هەژار، قەشە سەلیم، د. کەمال خۆشناو، کەمال غەمبار، د. مەلا محەمەد گەزنەیی) لەرۆژی 1994/5/31 لە م.س زەحمەتکێشان دیدارییان ببوو لە 1994/6/8 یاداشتێکیان ئاراستەی جەماوەری کوردستان و شاری هەولێر کردبوو.

*****

* رۆژنامەنووس (دڵشاد مەجید) ریپۆرتاژێکی لە ژمارەی (706)ی کوردستانی نوێ، رۆژی 1994/6/13 بۆ بەسەرکردنەوەی وەزعی ئاسایی و هێمنی شار بلاَوکردبۆوە، لەم ریپۆرتاژەدا موقەدەم (زەعیم) جێگری بەرِێوەبەری پۆلیسی هەولێر وتبووی:

چەکدارەکان گشتیان لەسەر بانەکان و سەنگەرەکان و شاخەکان دابەزین، بەبێ گوێدانە هیچ یاسایەك شالاَوی دزینی سەیارەو رفاندن و خەڵك کوشتن دەستی پێکرد، بەراستی ئەو خەڵکانەی دزی دەکەن لەپاڵ یەکێتی و پارتی، زیاتر خەڵکی بەرەڵلاَن، کە خراونەتە ناو ئەو حزبانە. هەروەها (عەبدولموهەیمن بارزانی) پارێزگاری هەولێر وتویەتی:

بۆ پاراستنی هێمنی شارەکەمان سپاردە بەرەی کوردستانی. هەروەها مام خدر ئەندامی کۆمیتەی پارێزگای هەولێری ح. شیوعی و لێپرسراوی ئەم هێزە وتی: ژمارەمان 100-120 کەسە، 10 کەس لە زەحمەتکێشان و شیوعی ئاسووری و 40 کەسی ئاسایش و 10 پۆلیسی هەولێر، ناوی مەفرەزەکە (بەرەی کوردستان و هێزی فریاکەوتنی ئاسایشی شاری هەولێر)ە، لە رۆژانی 8و9و 1994/6/10 تەنیا 10 سەیارە دزراوە، دزەکان داوای پارە لەخاوەنەکانیان دەکەن.

ئەوەی بەبیرهێنایەوە کە هێزەکانی هەردوو حزب لە خاڵەکانی شەردا دابەزین، واتە بە برِیارێکی ئاشتی هێمنی پەیدا بۆوە، هێزەکان هاتنەوە ناو شار، دزیین بە هەموو جۆرەکانییەوە پەیدا بووە. بۆیە خەڵکەکە بە (گاڵتە) دەیانووت: شەرِەکە باشتر بوو، دزەکان، دوور بوون لەشار، بە ئاشتی دێنەوەو دزی پەیدا دەبێتەوە، بێگومان نیازیان هەموو هێزەکان نەبوو، بەڵکو خەڵکی مشەخۆرو پیاو خراپەکانی ناو حزبەکان.

****

*جۆرەها کۆمیتە، بۆ ئاشتی و ئاسایی کردنەوەی هەولێرو کوردستان دامەزرا، لە 1994/8/1 لیژنەی بالاَی ئاسایی کردنەوەی هەولێر، بە سەرۆکایەتی کۆسرەت رەسول و یونس رۆژبەیانی، سەرۆك و جێگری ئەنجوومەنی وەزیران و ئەندامایەتی: عەبدولموهەیمین بارزانی، مام خدر نوێنەری (حشع)، د. سەردار نوێنەری

*****

*کاتژمێر 5.15ی ئێوارەی رۆژی 1994/8/25 پەرلەمانی کوردستان، کۆبوونەوەیەکی نا ئاسایی بەست، مەسعود بارزانی و مام جەلال تاڵەبانی بەشدار بوون، لەگەڵ بڵاوبوونەوەی هەواڵی بەستنی ئەم کۆبوونەوەیە و ئامادەبوونی سەرکردەی هەردوو حزبی دەسەڵاتدارو ناکۆك، بەهێمنی، کۆمەڵێك لە جەماوەری هەولێر، بە رێپێوان گەیشتنە پێش پەرلەمان، ئامادەبووان، یەك دەنگ داوای ئاشتییان کرد، داوایان کرد هەردوو سەرکردە بێنە باڵکۆنەی پەرلەمان و بەڵێنی ئاشتی هەتا هەتایی بدەن، سەرەتا سەرۆك پەرلەمان و سەرۆك وەزیران قسەیان کرد، بەلاَم جەماوەرەکە، داوای هەردوو سەرکردەیاَن کرد، بۆیە ناچار، هاتن بەناوی خۆی و مەسعود بارزانی، مام جەلال لێدوانێکی بۆ دان و هیوای گەشبینی بۆ ئاشتی راگەیاند، جەماوەرەکە بەکۆتایی هاتنی وتارەکەی مام جەلال بلاَوەیان کرد.

****

*لیژنەی ئاسایی کردنەوەی هەولێر لە 1944/9/28 بە ئامادەبوونی، مەسعود بارزانی سەرۆکی لیژنەکەو ئەندامییەتی کۆسرەت رەسول و عەبدولخالق زەنگەنەو کەمال شاکرو عەقید ئەیادو مەلا غەنی، کۆبوونەوە و بڕیاردرا:

چۆڵکردنی هەولێر لەهێزی چەکدار.

بارەگای فەرماندەی هێزەکانی یەکێتی لە (پیرزین) و هی پارتی لە (مەلائۆمەر) بێت.

فەوجی حیمایەی یەکی پارتی و دووی یەکێتی لەشار بچنە دەرەوەو بارەگاکانیان تەسلیم بە پارێزگای هەولێر بکەن.

شارو شارۆچکەکانیش بڕیارەکانی لیژنەی بالاَی ئاسایی کردنەوە جێ بەجێ بکەن.

ئەم بڕیارە لە 1994/10/1 جێ بەجێ بکرێت.

****

*ژووری عەمەلیات لەسەر ئاستی بەرز بۆ چاودێری ئاشتی و هێورکردنەوەو پێداچوونەوە دامەزرا، بڕیاری ژمارە (6)ی ژووری عەمەلیات سەبارەت بەهێمن کردنەوەی هەولێر بوو، بۆیە بڕیاردرا:

هێنانە خوارەوەی چەکدارەکان لەسەر بینایەکان و دوورخستنەوەیان لە گەڕەکەکان و شوێنی هاولاَتیان.

هەڵوەشاندنەوەی هەموو ئەو بارەگایانەی کە لەدوای 1994/5/1 دامەزران.

لابردنی هەموو بازگە حزبییەکانی ناوشار و دەوروبەری شار.

*****

*ئەنجوومەنی ڕێکخراوە کوردستانییەکان، بانگەوازێکیان بۆ جەماوەری هەولێری خۆڕاگر ئاراستەکرد، دژی شەڕ داوایان لە (فەرمانبەران، خوێندکاران، قوتابیان، کاسبکاران، جووتیاران، ژنان، ئافرەتان، دوکاندارەکان، دەستفرۆشەکان) کرد، کەوا بەیەك هەڵوێست ڕۆژی دووشەممە 1994/12/22 کاتژمێر 8 تا 10ی سەر لەبەیانی مان بگرن، بۆ نارەزایی دەربرین بۆ ئەم بارە ناهەموارەو پیشان بدەن و پاڵپەستۆیەك بێت بۆ (هەردوو حزبی دەسەلآتدار و پەرلەمان و حکومەت)، ئەوەش پاش ئەوەبوو، کە نوێنەری (30) ڕێکخراو لە یانەی ئەندازیارانی هەولێر لە 1994/12/21 کۆبوونەوەو ئەم بانگەوازەیان بلاَوکردەوە، گەرچی نوێنەری ئەم ڕێکخراوانە بەجۆرەها بۆچوونی حزبی و بیَ لایەنی، کۆببونەوە، دیداری چوست و یەك و ئازایانەیان هەبوو، دیداری چاکیان سازکرد، بەگەرمی سەردانی هەردوو سەرکردایەتیان دەکرد، بەلاَم بانگەوازەکەیان ڕەنگی نەداوە و مانگرتنەکە ئەنجام نەدرا.

*****

بە گرتنی نەخۆشخانەی (ڕزگاری)و نەمانی چەکدارەکانی پارتی لەم شوێنە بەرزەو چۆلکردنی بارەگای ناوچەی گولاَن و مەخموورو کۆلیژی ئەندازیاری و دیَی زانکۆ، هێزی پارتی لە هەولێر لاوازبوو، ڕاگەیاندنی پارتی دەیووت:

گەرچی هەولێر لەلایەن یەکێتییەوە گیراوە، بەلاَم دەبیَ چاك بزانن شارەکە بەهێزی پارتی گەمارۆ دراوە.

لە 1994/12/31 ئێستگەی مەڵبەندی 3 ی یەکێتی ڕایگەیاند کە بنکەکانی مەفرەزەی (مامەند قەشقە)و (عەلی قەلاب) گیرا، هێزی پارتی لە هەولێر تەنیا لەم شوێنانە بوو (لقی 2، شیراتۆن، ئۆتێلی هەورەمان، دواناوەندی ڕزگاری، بارەگای جیهاد، بارەگای هێزی هەولێر (بەرامبەر مەلعەب)، دائیرەی کشتوکاڵ، ماڵی پارێزگار، برایەتی، شارەوانی و ناوچەی زانکۆو چوارریانی ئیسکان و پۆلیسی ئیسکان) مابوون، بۆیە رادیۆو تەلەفزیۆنی گولاَن، بەرنامەکانیان توند بوو، سەرکردەکانی یەکێتی بە دزو باندی دز ناو دەبرد، داوای لە عەشیرەتەکان دەکرد بەرهەڵستی تالاَن و دزی یەکێتی بکەن، داوای دەکرد هێزەکانی گەرمیان و سلێمانی بگەرێنەوەو چیتر بە قسەکانی یەکێتی خۆیان بەکوشت نەدەن و خۆیان بەئاگری پارتی نەسووتێنن، بانگەوازی هەبوو کەوا هێزەکانی یەکێتی خۆیان لەنزیکترین بارەگای پارتی تەسلیم بکەن، هەروەها وتی: وا پۆل پۆل چەکدارانی یەکێتی تەسلیم دەبن، وا هێزی حزبوڵلاَی شۆرشگێر بە سەرۆکایەتی (شێخ ئەدهەم بارزانی) دەگاتە هەولێر. ڕاگەیاندنی هەردوولا توندبوون، دزینی ئۆتۆمبێل و تالاَن هەبوو، خۆشاردنەوەو سۆراخ کردن هەبوو، چەکدار لەناو شاردا زۆر بوو، شار بۆنی خوێنی لیَ دەهات، مەترسی کارەساتی گەورەتر ڕەچاو دەکرا، شار زۆربەی لەدەست یەکێتییە و چوار دەوری شار هێزی پارتییە، بەلاَم زۆر نزیك نین، گومانی ئەوە دەکرا پارتی بۆ یارمەتی و رزگارکرنی بارەگاکانی هێرش بۆ ناو شار بهێنیَ و تۆڵە بکاتەوە، خەڵکەکە لە برینی کارەبا و بیَ ئاوی دەترسان! گۆمەکە قووڵ بوو، زام گەیشتە سەر ئێسقان، بازار زۆر سارد بوو، دەوام نەما، دەرگاکان داخران، هاتوچۆ هەبوو، بەلاَم کەم، کاسبی و گەڕان نەما، بەلاَم دەزگا حکومییەکان پارێزراو بوون، پاسەوانیان هەبوو، لە 19994/12/29 ژمارەی (37)ی گولاَن بەهەمان ڕێباز دەرچوو، بڕیاربوو ڕۆژنامەی (خەبات) دەرچێت، نەبوو، ڕۆژی 1994/12/31 برایەتی چاپ نەکرا، هەموو کوردستان ئارامەو هەولێریش گەرمە، شلۆقە، بەترسە، تەقەی وێڵ زۆر بیَ تاوانی کوشت، لە هەردوولا کوژراو و بریندار هەبوون.

هەولێر پاش "هەپی بێرس دەی تو یو"

چەند هەفتەیەك پێش 1995/1/1، تیپە هونەرییەکانی شاری هەولێر یانەو گازینۆو هۆڵەکانیان بۆ یەکەمجار، بۆ ئاهەنگی سەری ساڵ رازاندەوە، هونەرمەندو جەماوەری تینووی هەڵپەرکێ و شادی و شایی، ئامادەبوون، پلیت دەفرۆشرا، دەعوەت و دەعوەتکاری پەیدابوو، زۆری نەمابوو، شاری هەولێر وەك شارەکانی تری جیهانی ئاهەنگی قەشەنگی سەری ساڵی گەورەو خێزانی تێدا سازبکرێت، بەڵام دیمەنەکە گۆرا، هەولێر بووە بەیروت و کابول، خەڵکی خەو نەچووە چاویان، لە سەربانەکان بۆ تەماشا راوەستان، بۆ سەیری شایی و زەماوەند نا!!! بۆ تەماشای ئاگری شەر، ترس و دڵەراوکێ دروست بوو، گولە هەڵدەپەرێ، لەجیاتی مۆسیقا، دەنگی تەقە نەپسایەوە، سەدان گولە لەیەك ساتدا تەقی، شەوی تاریك بە گولەی هاوەن و قازیفە رووناك بۆوە، خانووبەرە لەرزی، جام شکا، نەخۆشخانەکان پێشوازییان لە برینداری زۆر کرد، گۆرستانەکانیش لە کوژراو.

*****

هەولێر 1995/1/1

وا ساڵی تازەیە، شاریش بەرگێکی تازەی لەبەرکرد، شتەکان گۆرا، بازار دەکرایەوەو بەیەك چرکە دادەخرایەوە، لە شەقامەکان تاکسی دەبینرا، پۆل پۆل خێزان بە پیادەیی دەرۆیشتن، بێ سەر دەگەران، بۆ شوێنی ئارامتر دەرۆیشتن، هەر ژنە پەشۆکاوەو زارۆکی لەسەرشانە، پیاوەو هەگبەی لە پشتە، خێرا دەرۆن، ئاورنادەنەوە، گەرچی ناوچەی ئارام نەبوو، چونکە گولە کوێرە، تۆپەو دەرواتَ و دەگاتە هەموو کونجێك، کوێرانە بۆمباران دەکرێت، بە ئەنقەست و بەهەڵە بەر ماڵان دەکەوت. ئەو ناوچەی زۆر ترسناك بوو، چوار دەوری لقی (2)و شیراتۆن بوو، هاتوچۆ لەم ناوچەیە نەما، هێڵ و فنجانی کارەبای ساخ نەما، ئەوەی جێگای سەرسوورمان بوو لە ناوچەی ئاگرە خەستەکە ئاپوورەی لەخەڵك هەبوو، جا یان بۆ راووروووت و دەسکەوت، یان بۆ تەماشا، زۆربوون، ئەوانەی بێ چەك نەدەترسان لەناو ئاگریش بوون.

هەولێر: 1995/1/2

شەو تەقە نەما، ئێستگەی مەڵبەندی سێی یەکێتی ئاگاداری بڵاوکردەوە، کە هەموو لایەك ئاگاداری و چاودێری دەزگا حکومییەکان بکەن، بواری دزی و تاڵان و شکاندن و برین نەدەن، هێزەکانی پارتی لە چوارچێوەیەکی تەسك دابوون، بۆیە شارەکە کەوتە دەست یەکێتی، سۆراخی ماڵە پارتییەکان دەکرا، خانوویان پێ چۆڵ دەکرا، دۆست و هەنگاوی چاکەش هەبوو، ئاگاداری بڵاوکرایەوە، کە کارمەندانی کارەبا چاپووکانە بکەونەوە کار، شوێنە پچراوەکان چاك بکرێتەوە، کارەبا بگاتەوە شوێنە تاریکەکان، خاڵی پشکنین زۆر بوون، هەندێ خاڵی ناوبژیوان لەلایەن حزبەکان و INC هەبوون.

هەولێر 1995/1/3

دەوامکردنەوە ئاسایی بۆوە، هاتوچۆی دەزگاکان هەبوو، شار بەرەو هێمنی چوو، سەعد عەبدوڵلاَ بەرپرسی لقی2، رایگەیاند یەکێتی حەقی نییە، دەزگا رەسمییەکان بەرێوە ببات، بەچ حەقێك دەوام بەخەڵکی دەکاتەوە، ئەم بانگەوازەی بەرپرسی یەکەمی پارتی لە هەولێر، شلۆقی لەدەوامکردن دروست کرد، ئەوانەی دۆستی پارتی بوون، دوو دڵ بوون، مەسعود بارزانی بروسکەی بۆ بەرگری و قارەمانی هێزەکانی خۆی لە هەولێر لێدا، راگەیاندنی یەکێتی بە هەموو جۆرێك هانی خەڵکی دەدا، دەوام ئاسایی ببێتەوە، ئاژانسەکانی جیهان وتیان: هێزەکانی یەکێتی شاری هەولێریان کۆنترۆڵ کردووە، رۆژنامەی یەکێتی و حزبەکان دەرچوون، ژمارە (6)ی گۆڤاری رێبازی نوێی یەکێتی دەرچوو، شەو PUK- TV وەڵامی سەعد عەبدوڵلاَی دایەوە.

هەولێر 1995/1/5

دیداری پارتی و یەکێتی و (17) حزبەکەو ئەحمەد چەلەبی، لەسەر داخوازی پارتی کاری سەربەخۆیی، لە پەرلەمان هەبوو، لەم کۆبوونەوەیەدا، لیژنەیەك بۆ ئاسایی کردنەوەی کوردستان پێکهات، زانایای ئایینی هەولێر بەنیازی ئاشتی سەردانی (مام جەلال)یان کرد، سامی عەبدولرەحمان بە (مۆنتی کارلۆ)ی راگەیاند، کەوا هێزەکانی یەکێتی لەشاری هەولێر راووروت دەکەن، سەعدی پیرە لە تەلەفزیۆنی یەکێتی وەڵامی دایەوە، شار هێمنە نرخی خواردەمەنی گرانەو هاتوچۆی هەولێر- شەقلاَوە نییە.

هەولێر 1995/1/7

(195)دکتۆرو مامۆستای زانکۆی سەلاَحەدین لەهۆڵی کۆلیژی ئەندازیاری بۆ گرفتی دەوامی زانکۆو ئامۆژگاکان کۆبوونەوە، مەسەلەی دەوام دەکرێتەوە، یان نا! ژیان و گوزەرانی مامۆستایان کرا، پێشنیاریان کرد، لیژنەیەك لە مامۆستایانی زانکۆ پێکبێت، ئەوەش لەبەرئەوەبوو ئەنجومەنی زانکۆ بێ هەڵوێست بوو، هەروەها لیژنەی هاوکاری بەرێوەبردن، پێکهات، وەنەبێ ئەم لیژنەیە لەجێگای ئەنجوومەنی زانکۆ بێت لە دانیشتنەکەدا، بریاریاندا بەیانی دەوام دەست پێ بکاتەوە کە مامۆستاکان لە هۆڵەکە دەرچوون، خوێندکاران بەسۆز و چەپڵەرێزانی پێشوازییان لێ کردن و، خۆشحاڵییان بە

بڕیاردرا سووتەمەنی لەسەر هاووڵاتیان دابەش بکرێتەوە، بڕی سەد لیتر نەوت بۆ هەر خێزانێك، ئەمەش پاش ئەوەی دیداری پارێزگاو ڕێکخراوی کێری ئوستڕالی بوو.

هەولێر 1995/1/8

لە بەردەم شیراتۆن، هاولاتییەك کوژرا، دائیرەکان بانگەوازیان هەبوو بۆ دەوامکردنەوە، ئاسایشی گشتی ڕایگەیاند هیچ لێپرسینەوەیەك بەرامبەر کەس ناکرێت.

هەولێر 1995/1/9

دەرگای کۆلیژەکان کرایەوە، کەم خوێندکارانی شارەکانیش گەڕانەوە، بازاڕ هێمنە، خواردەمەنی وەك ڕۆژانی تر بەرز نییە، کیلۆی شەکر بە 30-35 دینارە.

بڕیاری ژمارە (3)ی کۆمیتەی باڵای متابعە:

سەعات 2ی پاش نیوەڕۆی ڕۆژی 1995/1/1 کۆمیتەی باڵای متابعە لە بارەگای خۆیدا، لە پەرلەمان کۆبوونەوەو بڕیاریدا:
یەکەم: ڕاگرتنی دەستبەجێی شەڕ لە هەولێرو دەوروبەری و لە ناوچەکانی کوردستان و دەست پێکردنی لێك جیاکردنەوەی هێزەکان.
دووەم: لێك جیاکردنەوەی هێزەکانی هەردوولای شەرکەر، لەم ناوچانەی خوارەوە تەسلیم بە INC بکرێت و بە بەشداری بەرەی کوردستانی.
ا- لە ناوچەی لقی 2ی پارتی.
ب- لە ناوچەی شیراتۆن.
ج- لە ناوچەی کەسنەزان.
د- لە ناوچەی شاوێس- مەلا ئۆمەر.
سێیەم: چۆڵکردنی هەموو نەخۆشخانە و زانکۆو دەزگا خزمەتگوزارییەکان لە چەکدار و تەسلیمکردنی ئەو شوێنانە بە INC بە بەشداری بەرەی کوردستانی.
چوارەم: هەردوو لایەن ئەمڕۆ ئەفسەرانی پەیوەندی خاوەن دەسەڵاتی جێبەجێکردن لە هەموو یەکەکان و هەموو کەرتەکان دیاری بکەن و کتابێکیان لە سەرکردەی عەمەلیاتەکانی هەولێر بۆ هەردوولا پێ بێ لە بەردەستی کۆمیتەکان بن.

د. ئەحمەد چەلەبی.   جەوهەر نامیق سالم.   د. کەمال فوئاد.

ئەم بڕیارە هەندێکی جێ بەجێکرا، وەك بوونی چەندین خاڵی پشکنینی و چاودێری inc لە ناوچەکانی لقی 2 و شیراتۆن، بەلاَم هێزی بەرەی کوردستانی بەدی نەکرا، بەلاَم بە کۆششی کەسانی دڵسۆز، هەندێ دەزگاکانی زانکۆ لە بەرەی کوردستانی داوایان کردبوو، هێزیان بۆ چوو بوو وەك (گوندی زانکۆ)و (سەرۆکایەتی زانکۆ)و شوێنی تر، ئەمەش وەزعەکەی هێمن کردەوە، دەوامی خوێندنگاکان هەستی پێ دەکراو

*****

بەندیخانەی "مەحەتە" شکا

لە رۆژانی شەڕدا، دیاردەی ترسناك و کوشندە روودەدات، شەڕ ئالۆزی پەیدا دەکات، لە ئاکامی شەڕدا هەرچی بێ یاسایی هەبێت پەیدا دەبێت لە ئەنجامی شەڕی قورسی ناوشاری هەولێر شەوی 1-1995/1/2 (639) زیندانی لە بەندیخانەی هەولێر (مەحەتە) هەلاَتن، شوێنی بەندیخانەکە، ناوچەی حەرام بوو، ناو ئاگرەکە بوو، بینایەی شیراتۆن کە چەکدارانی پارتی بە چەکی قورس و سووکەوە، دەیروانیە ئەو شوێنە، چوار دەورەشی چەکدارانی یەکێتی بوو، چەند رۆژبوو، هاتوچۆ لەم ناوچەیەدا دەگمەن و بڤە بوو، چەکدارانی شیوعی و ئیسلامی هاوکاری پاراستنیان لە بەندیخانەکە دەکرد، بەرپرسی بەندیخانەکە (رائد خۆشەوی) بۆ تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان و رۆژنامەی کوردستانی نوێ ژمارەی (878) وتی: ئێمە زوو داوای هێزی زیادمان کرد، سی چەکداری شیوعی و ئیسلامیمان گەیشتێ، تەقە لە ناوچەکە گەرم بوو، کارەبا نەما، خواردنمان نەگەیشتێ، زیندانییەکان برسییەتی شپرزەی کردن، کەسیش دەسەلاَتی تەقەکردنی نەبوو، بەلاَم بەناچاری تەقە کرا، پێنج کەسیان بریندار بوون، یەکێکیان مرد، شیشەکانیان هەلَتەکاند، سیمەکانیان پچڕاند، ئاودیو بوون لەسەر دیوارە بەرزەکان ئاسان بوو، بۆیە زیندانییەکان رایان کرد، توانیمان (234) زیندانی بگرینەوە.

هەوالَەکە بلاَوبۆوە، زۆر قسەکرا، وتیان: لەبەر ئالۆزی شارەکە و نا ئارامی روویدا، پاشەوانەکان کەم تەرخەمیان کرد، دەسەلاَتیان نەبوو، دەرەقەتیان نەهاتن، ئەوان زۆر بوون، یارمەتیان نەگەیشتێ، زیندانییەکان لەترسی رووحی خۆیان و لەبەر چڕی و نزیکی ئاگری شەڕەکە خۆیان دەربازکرد. دەزگای راگەیاندنی پارتی وتی:

یەکێتی بۆ ئازادکردنی چەند پیاوکوژو دزی خۆیان دەرگاکانیان کردەوە، تا بە ئاسانی رزگارییان بێت. راگەیاندنی یەکێتی، داوای هاوکاری دەکرد بۆ گرتنەوەی زیندانییەکان، پۆلیس و ئاسایش و چەکدارانی یەکێتی و خەلَکی دلَسۆزو حزبەکانیش دەوریان هەبوو لە گرتنەوەیان، ئەوانەی زوو گیرانەوە (14)یان حوکمی سێدارەیان لەسەربوو، هەندێ لە هەلاَتووەکان خۆیان خزاندە ناو هێزەکان، تێدا بزربوون و چاوپۆشیان لێ کردن، زیندانی هەبوو کێشەکەی سادە بوو، یان ماددەی بەندی سووك بوو، خۆی گەڕایەوە.

شکاندن و راکردنی زیندانییەکانی مەحەتە، هەندی شەڕە قورسەکان کاری سلبی نیشاندا، نیگەرانی دروستکرد، بێ ئومێدی پەیدابوو، ئیشێ چاك بۆ گرتنەوەیان ئەنجامدرا.

کە هەولێر ئارام بووەوەو دەزگاکانی پۆلیس هاتنەوە سەرکارو فەرمانی خۆیان، ئیشکرا بۆ چاککردنەوەی بەندیخانەی (مەحەتە)و دووبارە کردنەوەی بە بەندیخانەیەکی گونجاو لە 1995/7/17 کرایەوەو زیندانییەکان لە بەندیخانەی ئاسایش گواسترانەوە بەندیخانەی (مەحەتە).

پارتی کەسنەزانی گرتەوە

لە 1995/1/13، لە هێرشێکی کتوپڕدا، هێزەکانی پارتی ئۆردوگای کەسنەزانیان گرت، هێزەکانی یەکێتی تا قەراخی شار هاتن، لە بەرزاییەکانی پشت دەواجنی هەولێرو لەناو گۆڕستانی شارەوانی و خەرەندەکەی پشت گوندی (حەسارۆك) بەرگرییان دەکرد، ئەوە بوو هێزەکانی پارتی زۆر هاتبوون راوەستێنران، گەر بەگرییەکە خێرا نەبووایە زۆری نەمابوو بگەڕێنەوە نەخۆشخانەی رزگاری کە هێزی INC تێدابوو، گەرانەوەو هێرشەکەی پارتی دیاربوو بۆ ئەوە بوو، هێزێك بگاتە، هێزەکانیان لە بارەگای لقی 2 و شیراتۆن و ورەیان بەرزبکاتەوەو بوونی چەکداری خۆیان لەناو شاردا زیندوو بکاتەوە، دیارە هێزەکانی پارتی لەم دوو شوێنەدا کە گەمارۆدرا بوون و هێزی INC ناوبژیوانی دەکردن، چاوەڕوانی هێرشێکی وایان دەکرد، بەڵام پلانەکە مەرامی خۆی نەپێکا، بە خۆرئاوابوون شەڕەکە سارد بۆوە، بەیانی زوو، راگەیاندنی یەکێتی رایگەیاند کە هێرشەکەی پارتی شکاوە، بەڵام پارتی مژدەی سەرکەوتنی گرتنەوەی کەسنەزانی بڵاوکرەوە، بەیانی تەرمی فەرماندەی پارتی (عەلی شەعبان)و چەند تەرمێکی تریان کەوتە دەست یەکێتی، لە ئەنجامی ئەم شەڕەدا هێزەکانی INC لە نەخۆشخانەی رزگاری نەمان و کشانەوەو یەکێتی دۆشکەکەیان خستە سەری و خۆیان تێدا توونت کرد، بەیانی تا پاش نیوەڕۆیەکی درەنگ جەماوەرێکی زۆر بە پیادەو بە ئۆتۆمبێل بۆ دیتنی شوێنەواری شەڕەکە روویان لە ناوچەکە کرد، دوایی بەچەند گولە هاوەن راجیمەکە لە کەسنەزانەوە هات، خەڵکەکە خێرا پەرتەیان کرد، هێڵی بەرگری هەردوو حزب، وەك خۆی مایەوەو دیسان کەوتنەوە بەرامبەری یەك و تەقەیان لە یەکتری دەکرد، ئەنجامی ئەم شەڕە گەڕەکەکانی 159 و 115 و دەورووپشتی نەخۆشخانەی رزگاری شپرزە بوون، چەند گولە هاوەن بەر شار کەوت. زیانی هەبوو، بە ئارامبوونەوەی بەرەی شەڕەکە، خەڵکی ئەو گەڕەکانە گەڕانەوە ماڵەکانی خۆیان.

شیراتۆن و لقی 2 گیران

گەرچی هێزەکانی پارتی کەسنەزانیان گرتبۆوەو پێشرەوی زۆریان کردبوو، بەلاَم نەیانتوانی قۆناغەکانی هێرشەکەیان تەواو بکەن، گەر هێڵی بەرگرییان پچراندبایە دەگەیشتنە هەولێرو وەزعەکە دەگۆرا. دیارە دیسان شەری قورستر روویدەدا، بەلاَم لێرە راوەستا، پارتی هێزی لە لق و شێراتۆن و هێزی inc خاڵیَ چاودێری لە ناوچەکەدا هەیەو هێزی زۆری یەکێتی نزیکن. هێزی تر لە شارەکانی سلێمانی و گەرمیان هاتوون، چەکدار زۆرە، چەکی قورس دەبینرا، لە ئەنجامی گرتنەوەی کەسنەزان و نیازی پەیداکردنی رێگایەك بۆ گەیشتنی هێزی تری پارتی بۆ ناو هەولێر، بۆیە یەکێتی بە ئاگرێکی چرِو هێزێکی زۆرەوە لە شەوی 14-1995/1/15، گەمارۆی لە سەر لقی 2 و شیراتۆن توندکردو لە ئەنجامی شەرێکی زۆر دژواردا، کە هەزارەها تەقە و گولە هاوەن و 106 تەقین، تەقە بەدرێژایی رۆژ نەوەستا، ناوچەکە بووە کوورە، راگەیاندنی یەکێتی لە تەلەفزیۆن هەواڵی گرتنی شیراتۆن بە نیشاندانی (شیراتۆن)و هێمای (×) لەسەری بلاَوکردەوە، تەقە نەما، شار کپ بوو، حزبە کوردستانییەکان دەوریان هەبوو لە رزگارکردنی چەکدارانی پارتی و فەرماندەکانیان و دوورخستنەوەیان لە هەولێر، ئەوەش بوو، خوێن زۆر نەرِژا.

لە رۆژانی 14-1995/1/15 بازارو دەوام نەمابوو، جووڵە لە شەقامە گشتییەکان بەتایبەتی سەنتەری شار هەستی پێ نەدەکرا، پەشێوی و نیگەرانی و دووکەڵ و خەم و سووتان و تەقەو خوێن و نەخۆشخانە و هەواڵی جەرگبرو راگەیاندنی توندی مشت جوێن و قسەی ناشیرین و ماڵ چۆلکردن و سەیارە شاردنەوە، کە شەرِ گەرمتر دەبێت، کارەسات گەورەتر دەبێت و ئاشتی دوور دەکەوێتەوە. ئاشت بوونەوەو ئاسایی کردنەوە زەحمەت دەبێت و گوزەرانی خەڵکی گرانتر دەبێت و برسییەتی بەرۆکان دەگرێت و حکومەت و پەرلەمان لەرزەی دەکەوتیَ و سیماو سۆزو یارمەتی دەرەوەش لاوازتر دەبێت، گەرچی شەرِەکەی شێرِاتۆن و لق زۆر خەست بوو، ئاگرەکە گەرم بوو،

سەعد عەبدوڵلاَ بەرپرسی لقی 2 پاشان بۆ رۆژنامەی (خەبات) ژمارەی 778 وتی: کارەباو ئاوو خزمەتگوزاری و هاتووچۆمان نەمابوو، خێرخوازی بیَگانە (ئەلکسەندەر راسل)و نوێنەری bbc (کلیر پونیتن) سەردانیان کردین، مقداد عەلی ئەندامی لقی 2 بۆ هەمان رۆژنامە وتبووی:

بەرگریمان بیَ ویَنە بوو، بڕیارمان دابوو بمیَنییَنەوە.

هیَزەکانی یەکیَتی کۆنترۆڵی تەواوی شاری هەولیَریان کرد، ئاژانسەکان وتیان: یەکیَتی هەولیَری گرت، باری شار ئاڵۆزە، بیَژەرەکانی بەشی کوردی دەنگی ئەمریکا وتیان: باری ناو شار بەرەو ئارامی دەڕوات، ئەمڕۆ تەلەفۆنمان کردووەو دوو تەلەفۆنیشمان لە هەولیَرەوە بۆ کراوە، ئاوو کارەبا لەناو شاردا نییە، بەلاَم تەقە نەماوە، بازاڕ کرایەوە هاتووچۆ ئاسایی بۆوە، مام جەلال لە 1995/1/15 بانگەوازی هەبوو، کە سەرکردایەتی پارتی لەلای ناوبژیوانان وتویانە، هەولیَر کاول دەکەین، بۆیە داواکار بوو، خەڵکی خۆی چەکدار بکات، پایتەختی پیرۆزی کوردستان بپاریَزن، راگەیاندنی پارتی زۆر باسی دزی و تالاَنکردنی ماڵە پارتییەکان و پەرلەمانتارو دەزگا حکومییەکانی دەکرد، لە 1995/1/16 بۆ تەماشاکردنی شویَنەواری شەڕەکە جەماوەریَکی زۆر هاتنە تەماشای بینایەی لق و شیراتۆن، بینایەکان شویَنی تەقەی زۆری پیَوەبوو، خەڵکیَکی زۆر پیَیان هەڵگەڕان، هەموو شتیان دەبرد، دەرگاو پەنجەرەو وایەرو کاشی و کەلوپەلی ئاوو چوارچیَوەو کەرەستەی زۆریان گواستەوە، قەرەباڵغییەکە بیَ ویَنە بوو، بە عەرەبانەو سەیارەو بەشان و مل شتیان دەبرد، گلەیی زۆر بوو، لە زامدارکردن و رووتاندنەوەی ئەم دوو بینایە، خەڵکی هەر پرتەو بۆڵەیان بوو، بەلاَم خەڵکەکە زۆر بوو، گەرچی تەقەش لە خەڵکەکە کرا، بەلاَم سەری نەگرت، ئاپوورەکە هەر زۆرتر دەبوو، بۆنی دووکەڵ هەستی پیَ دەکرا.

مام جەلال لە 1995/1/17 سلاَوی گەرمی بۆ جەماوەری تیَکۆشەری دیَرینی شاری هەولیَر راگەیاند، سەبارەت بەرِاووړووت لە شارەکە وتی: (پیَویستە ینك زۆر بە توندی بەگژ راووڕووتکەراندا بچیَ بەتایبەتی ئەوانەی بەناوی ینك دەیکەن). داوای ئارامی و ئاسایش و خزمەتگوزاری لەناو شارکرد، کارەبای هەولیَر زۆر پچرابوو، ئاوی ئیفراز نەدەگەیشت، بیَ ئاوی و کارەبای شاری تێنوو و تاریك کردبوو، تیمەکانی کارەباو ئاو بەهاوکاری کارمەندانی un و پیاوانی INC ئیشیان دەکرد، شەوی 1/17 بەشیَکی شار کارەبای هاتەوە، بیَ کارەبایی بیرەکانی ئیرتوازی پەك خستبوو، زۆر کۆشش کرا بە مۆلیدە بیرەکان بکەنەوە گەڕ، وەزارەتی شارەوانی کۆششی زۆری کرد، هەموو دەزگاکانی شار هاوکارییان کرد، بە تەنکەر ئاو گەیشتە هەندیَ گەڕەکی شار، شەکر نرخی بەرزە، کیلۆی بە پەنجا دیناربوو، کۆمیتەکانی یەکیَتی لەناو شاردا خەڵکی بۆ چەك هەڵگرتن ناونووس دەکرد، بروسکەی پشتگیری بلاَودەکرایەوە، ئیشکردن زۆرە بۆ ئارامی شارو دزگرتن و مفارزی ئاسایش و چەکدار بۆ ئەم مەبەستە هەبوون، دزینی سەیارەو فڕاندن هەبوو، مەفرەزەکان و خەڵکی هاوکارییان دەکرد بۆ کەمکردنەوەی دزی.

****

لە 1995/1/18، شوکریە محەمەد ئەمین لە (کۆمەڵەی ئافرەتانی هەولێر) بەدەنگی ئەمریکای بەشی کوردی راگەیاند، کە هەولێر ئارام نییە، خواردەمەنی گرانەو کارەبا باش نییە. ژمارەیەك ئەفسەرو پۆلیسی سلێمانی و گەرمیان بۆ هاوکاری پۆلیسی هەولێر گەیشتنە شار، لەپێش پاریزگا دابەزین، بەجلی سەربازی و بە چەکەوە بوون، راگەیاندنی پارتی، رەخنەی هەبوو، گوایە ئەوانە لیوای تایبەتین و بەجلی پۆلیس هاتوون، ئەوانیش لە تەلەفزیون قسەیان کرد، وەزعی پۆلیسی هەولێر تەواو نەبوو، کەم دەوامیان دەکرد، چەکیان نەبوو، سەیارەکانیان نەمابوو، ئەفسەرەکان دوو دڵ بوون، (جەمال مورتکە) فەرماندەی هێزی هەولێری پارتی بە گولانی وت: لە شەرەکاندا سێ سەد چەکداری یەکێتی کوژراوەو روویان رەش دەکەین و بەرگریمان بێ وێنەبوو، مەسعود بارزانی بروسکەی بۆ پاڵەوانی و بەرگری لە لقی 2 و شیراتۆن راگەیاند.

هەولێر 1995/1/19

شار بەرەو ئارامی دەڕوات، کارەبا کەمە، راگەیاندنی یەکێتی دەیوت: پارتی تاوەرەکانی ژێر دەسەلاتی خۆی کە کارەبا دەگەیەنێتە هەولێر تەقاندوتەوەو هێڵەکانی پچڕاندووە، گلەیی زۆر هەبوو، بەلام پارتی نکۆڵی لەم کارە دەکرد، ئەوەی من زانیم لە شەرەکانی لقی 2 و شیراتۆن، یەکێتی 8 کوژراو و 80 برینداری سووك و خەستیان هەبوو، بەلام کوژراوی پارتی 32 بوو، دەوام ئاسایی نییە، گوزەرانی خەڵکی بەرەو خراپی دەڕوات، گولان دەبێژێت، یەکێتی لەسەر داوای (نەوشیروان) شەریان لە هەولێر هەڵگیرساند، چونکە ئەو لە چەولەی یەکەمدا وتویەتی: هەولێر (مقدس) نییەو دەبێ شەری تێدابێت، نەوشێروان مستەفا لە PUK- TV و کوردستانی نوێ وەلامی راگەیاندنی پارتی دایەوەو وتی:

من قەرزاری خەڵکی هەولێرم، ماوەیەکی زۆر خێزانەکەم لە هەولێر ئارام بوون، لە گەڕانەوەیان لە سلێمانی ئازاریان دان، من هەرگیز نەموتووە هەولێر موقەدەس نییە، ئێستا ئامادەم بێمە هەولێر گەر ئیشیان پێم بێت. بێجگە لە چاپکراوەکانی پارتی، هەموو چاپکراوەکان بە بەردەوامی دەردەچوو.

هەولێر 1995/1/20

هاتنی ئازووقە بۆ هەولێر زەحمەت بوو، خواردەمەنی گران بوو، برنج نرخی وەك خۆی مایەوە، ئەوەش لەبەر ئەوەی بازرگانێکی گەورەی شار، برنجی لە کۆگاکان زۆر بوو بەنرخی جاران سەرفی کرد، خواردەمەنی بەرێگای گشتی نەدەهات، بە بەحرکەو رێگا خۆڵەکان دەهات، قاچاغ بوو، پارەیان دەداو ئاودیویان دەکرد، پۆلیسەکانی سلێمانی و کەرکووك دەوامیان دەکرد، دیدار بۆ ئاشتی بەردەوام بوو، حزبەکان و کەسایەتییەکان کۆششیان هەبوو، لە راگەیاندنەکانیان بلاوکرایەوە، کە مەسعود بارزانی بۆ دانیشتنی ئاشتی و گفتوگۆ داوای کردووە، هەولێر بێ قەیدو شەرت لە هێزەکانی یەکێتی چۆڵ بکرێن، ئەو مەرجەی پارتی، یەکێتی رەفزی دەکرد، رۆژ بەرۆژ شەرە جنێوو ناو و ناتورە لە یەکتری توندتر دەبوو.

هەولێر 1995/1/21

د. فوئاد مەعسوم بۆ MBC وتی: یەکێتی ئاشتی دەوێت، پارتیش داواکارە هەولێر چۆڵ کەین. شار ئارامە سەیارە دزین و تالان کردن کەم بووە، هێزەکانی یەکێتی بۆ بنبرکردنی دزی و تالان ئیشی دەکرد، مەفرەزەیان زۆر بوو، ئیجرائاتیان دەکرد، بە

هەولێر 1995/1/22

ڕۆژنامەی (ئاڵای ئازادی)، ڕۆژنامەی حزبی زەحمەتکێشانی کوردستان لە ژمارە 157 زۆر بوێرانە لە مانشێتی ئەم ژمارەیەی نووسیبووی: (بڕینی نان و کارەبا، تاوانێکی گەورەیەو دەبێ پارتی گوێڕایەڵی ئاشتی بێت، یەکێتی بەچاوی سەرکەوتوو تەماشای وەزعەکە نەکات و هەولێر بەرەو ئارامی بڕوات)، ئەم ڕۆژنامەیەو تەلەفزیونەکان و لێدوانی بەرپرسەکانیان واقیعیانە لە کێشەکان دەدوان و خەڵکی شاهیدیان بۆ دەدان و گوێیان بۆ وتارەکانیان رادەگرت و حسابیان بۆ قسەکانیان دەکردن، بریندارێکی زۆری بنەسڵاوە گەیشتە نەخۆشخانەی هەولێر، یەکێتی پارتی بە بۆمبارانی کوێرانە تاوانبار دەکرد، لە نەخۆشخانەکە، داوای خوێن بەخشین کرا، ئەم هەواڵە شاری ئاڵۆز کرد، ترس پەیدا بوو، خوێن بەخشین زۆر بوو.

هەولێر 1995/1/23

کارەبای شار باشە، ئەرزاق باشترە، خەڵکی بەرێبواری دەچنە مەسیف و بەستۆرە، خواردەمەنی دەهێنن، لەلای نەقلیات دەستفرۆش و عارەبانە پەیدابوو، خواردەمەنیان دەکرییەوە، ئەوانەی لە مەسیف و شەقلاوە و بادینان دەگەڕانەوە شتیان دەهێناو بەقازانج دەیانفرۆشتەوە، لە مەسیف ڕێکخراوی پارتی پسوولەی بۆ دەکردن، بواری هاتن و هێنانی زۆریش نەدەدرا، خەڵکێکی زۆر بۆ قازانج و بۆ خۆیان دەچوون، بەڵام ئەوە زۆری نەخایاند.

بۆ ئاشتی نووسەران و هونەرمەندانی هەولێر خۆیان دەسووتێنن

لە بارەگای رۆژنامەی (ئاڵای ئازادی) لە 1995/1/20، ژمارەیەك نووسەرو هونەرمەندی هەولێر، کۆبوونەوە، بیرخەرەوەیەکیان ئاراستەی هەردوو سەرکردەو م.س هەردوو حزب و لایەنە پەیوەندارەکان کرد، کە تێیدا داوایان کرد:

شەڕ لە سەرتاسەری کوردستان رابگیرێ.
رێگەی ئاشتی بگرنە بەر بۆ چارەسەرکردنی کێشەکان.
چیتر مافی مرۆڤ پێشێل نەکرێ.
ئەنفالی کورد بەرامبەر یەکتری رابگیرێ.
بەدەنگەوە چوونی داخوازی حزبە کوردستانییەکان و ئاشتیخوازان.
دەست تێکەڵ نەکردن لەگەڵ رژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان، بەتایبەتی رژێمی بەغدا، کە ئێستا بە تەمایە خۆ بخزێنێتە گۆرەپانەوە.
ئیلتیزام کردن بە پرۆژەکانی رۆژی 9-1995/1/13.
ئیلتیزام کردن بە رێککەوتننامەی پاریس.

ناوەکان :
(کەمال غەمبار، غەفور مەخمووری، تاریق جامباز، کەریم شارەزا، سلێمان شاکر، عومەر شێخەڵلاَ دەشتەکی، کەمال سەعدی، عەبدولرەحمان پیرداود، مەدحەت بێخەو، محەمەد ئیسماعیل، سۆزان مامە، گۆران جەلال، فەرەیدون سامان، عەبدولکەریم سەرکەش، بێکەس حەمەقادر، ئیدریس شەیداهۆ، تەحسین موحسین، سەرکەوت رەسول، د. شوکریە رەسول، هەردی حوسێن، نیهاد جامی، لاوکۆ محەمەد، د. فەرهاد پیربال، فەیسەڵ دیَهاتی، فریاد هیرانی، خالید عوسمان، رابەر رەشید، خالید حەلاق، پەروەر ئەسعەد، ئەنوەر سلێمان، مەولود بێخاڵی، مەهداوی رەشید، ئاسۆ حەسەن،

نووسەران هەڵوێستی چاکیان بۆ ئاشتی هەبووە، لە هەموو لیژنەکانی ئاشتی دەوریان هەبووە، وا ئەمڕۆش نووسەران و هونەرمەندان ئەگەر ئاشتی بەرقەرار نەبێت، خۆیان دەسووتێنن!! هەواڵەکە بلاوبۆوە، لە چایخانەی (مەچکۆ) هەواڵەکە گەرم بوو، سەرەتا تەنیا بەیانێکی سادە دەرچوو، دوایی قسەکان گەیشتن، مەسەلەکە بووە راستی، بۆ ئاشتی ئامادەن خۆیان بکەنە خۆڵەمێش و قوربانی، ناوەکان زیاد دەبوو، دیداریان دەکرد، شتەکە نوێ بوو، جۆرێکی تازەبوو لە خەبات و هەڵوێست، زوو بلاوبۆوە، زوو گەیشت، کەس نەما لە هەولێرو کوردستان و هەتا لە دەرەوەش ئەم هەواڵەی بەرگوێ نەکەوتبێ، داواکەیان بەرەو راستی دەرۆیشت، تەماشای رۆژو کات دەکرا، چاوەروانی هەبووە، دۆست و کەس و کارییان نیگەران بوون، ترسیان لێ نیشت، شەرەکەو ئالۆزی و برسیەتی لەبیر چۆوە، لەناو پەرلەمانتارە پەناگیرەکانی ناو پەرلەمان، پشتگیرییان هەبوو، لەناو پەرلەمان هەبوو وتیان، شانۆگەرییە دروستکراوی حزبێکە، بەلام ئەوان خۆیان بێ لایەن نیشانداو سووریش بوون لەسەر بێ لایەنی خۆیان، نیازیان پاك و بێگەرد بوو، داوای ئاشتیان دەکرد، خەمی ئەزموونەکەی کوردستانیان بوو. مام جەلال لە **1995/1/21** وەلامی داواکەیانی دایەوەو ئامادەیی نیشاندا، حزبە کوردستانییەکان بۆچوونیان باش بوو، رۆژی **1995/1/24** کاتژمێری دووی پاش نیوەرۆ و پێش پارێزگا دانرا، ئەگەر داواکانیان بە (نا) وەلام نەدرێتەوە، ئاگر لە جەستەی خۆیان بەردەدەن، رۆژەکە بەسام بوو، خەڵکی لەزۆرشت دەترسان، لە خۆپێشاندان، خۆسووتاندن، لە تەقینەوە، لە هەڵچوونێك، شار بێ دەنگە، رادیۆیەکانی شار دەنگ هەڵدەبرن بۆ ئەوەی ئەم لاوانە نەسووتێن، با بەچاوی خۆیان ئاشتی بەدی بکەین، نیوەرۆیە هەزارەها گەنج و پیرو ژن دەرۆن، خێرا دەرۆن، بۆ بەردەم پارێزگا، ئاپوورە زۆرەو زۆرتر دەبێت شەقامەکان گیرا، دیوار، ئەستوونی کارەبا، سەربانەکان رەش دەچوونەوە، شەپۆلی ئادەمیزاد دەهات کە دوور بوون بە هەنگاوی هێمن دەهاتن، کە ئاپوورەکەیان دەدیت خێرا دەبوون.

قەدی قەلات خەڵکی لێ شین بوو، یەك پارچە مرۆڤی لێ نیشت، مەفرەزەی ئاسایش چاودێرە، ئۆتۆمبێلی ئاگر کوژێنەوە، سۆندەکانیان درێژ کردووە، پیاوانی ئاگر کوژێنەوە ئامادەن، چەندین ئۆتۆمبێلی UN و کلاوشین دابەزین، دەست بەجیهاز، کامێرای تەلەفزیۆنی بێ ژمارە پەرلەمانتار هاتن، ژنان دەگریان، بەچاوی زەق، تەماشای دەکران، دڵ دەسووتا، یەکەمجارە خەڵکی ئەم دیمەنە دەبینن جۆشیان پەیداکرد نیازی خۆسووتاندن دەستی پێ کرد، جەماوەرەکە ئەوەندە زۆر بوون بواریان نەدان، هەبوو زۆر خۆی پچرییەوە زۆر کۆششی کرد، هاوار دەکرا، ئاگادارین وریا بن چاوتان لێیان بێت هاواری ئاشتی و دژی شەر دەنگیان دەبووە بروسکەو هاژە ئەو هەزارەها کەسە پێکەوە یەك سۆز شەیدای ئاشتیان دەنواند یەك قورگ یەك نیگا یەك مەبەست بژی ئاشتییان دەوتەوە. ئەم نووسەرانە توانیان شار هەموو ئامادەی گۆرەپانی پارێزگا بکەن، پێکەوە داوای ئاشتی بکەن، بروسکەی پشتگیری مام جەلال خوێندرایەوە بروسکەی مەسعود بارزانی گەیشت چۆڵکردنی هەولێری تێدابوو، ئینجا ئاشتی، بواریان نەدا تەواوی بروسکەکە بخوێندرێتەوە، زۆر قسەکرا وتار خوێندرایەوە دیداری تەلەفزیونیان لەگەڵ ئامادەبووان سازکرد، راستگۆیی ئامادەبووان دیاربوو، ئەوانەی بە شانۆگەری و گاڵتەیان لەقەلەم دەدا، بەچاوی خۆیان بینیان کە دەتوانن سەدای ئاشتی بەرزترو گەورەتر بکەن نیشان بدەن، ئاشتی هیوای هەمووانە: شەو دەنگی ئەمریکا هەواڵەکەی بلاوکردەوە رۆژنامەکان بایەخیان پێدا (الحیاە)ی لەندەنی دوو رۆژ لەسەر یەکتر باسی

*****

*لە 1995/1/14 کۆمەڵە نووسەرێکی خاوەن چاپکراوو بەرهەمی ئەدەبی خۆیان لەپێش پارێزگاو بەدەستی خۆیان لەدژی شەرو نارەزایی لەبەردەوامی خوێن رشتن سووتاند هەڵوێستەکەیان کە سووتاندنی بە نرخترین دەستکەوت و بەرهەمیان، نیشانەی ئەوەبوو هەموو شت بۆ ئاشتی ئەنجامدرا، میللەت هەر ئاشتی دەوێت رۆشنبیران بەردەوامن لە کۆششیان بۆ ئاشتی.

******

*نووسەری ناسراو د. فەرهاد پیرباڵ چامە شیعرێکی درێژی بەناوی (ئیبراهیم خەلیل) لە کەناڵەکانی تەلەفزیۆنی s.tv, t.tv, k.cp خوێندەوە، زۆر بەتوندی هێرشی کردە سەر هەردوو حزبی شەرکەر، نارەزایی لە شەرەکان دەربری، شیعرەکە چاك بلاَوکرایەوە خەڵکی داوای دووبارە بلاَوکردنەوەیان کردەوە، هەڵوێستێکی بوێرانە بوو بە سۆزەوە دەیخوێندەوە لە کوردستان و هەولێر دەترسا بۆیە توورەبوو.

*****

*حزبە کوردستانییەکان و پیاو ماقولاَنی شاری هەولێر لە 1995/1/23 پرۆژەیەکیان بە بۆنەی تێپەربوونی مانگێك بەسەر شەری ناوخۆدا بلاَوکردەوە، لە پرۆژەکەیان هاتبوو ئاسایی کردنەوەی دۆخی شاری هەولێرو دەرچوونی هێزەکانی گەرمیان و سلێمانی و گەرانەوەی لقی 2 و دامودەزگاکانی پارتی دیموکراتی کوردستان بۆ ناو شاری هەولێرو دەست بەکاربوونی دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان لەماوەی پێنج رۆژ، دوای راگرتنی بەرەسمی شەرەکە هەڵگرتنی ئابلۆقەی ئابووری لەسەر شارەکانی کوردستان و ئاوو کارەباو تەلەفۆن برین و بۆردومانی کوێرانەی دژ بە هەولێرو دەوروبەری و بلاَوەپێکردنی بە تەدریجی هێزەکانی هەردوولا لە پارێزگای هەولێر لەماوەی دە رۆژ دوای ئارامکردنەوەی کوردستان بە تایبەتی شاری هەولێر. مام جەلال لە 1995/1/24 رەزامەندی لەسەر پرۆژەکە راگەیاندو ئامادەیی نیشاندا، بەلاَم سەری نەگرت، ئەوەش لەبەر ئەوە بوو پارتی هەر سوور بوو لەسەر چۆڵکردنی هەولێر لە چەکدارانی یەکێتی بێ قەید و شەرت پێش دیدارو هەنگاوی تر.

******

*لە هۆڵی پەرلەمان لەرۆژی 1995/1/23 نووسەران ئامادەبوون بۆ پاڵپشتی لە پەرلەمانتارە پەناگیرەکان لەم دیدارەدا ئەدیبە پەرلەمانتارە پەناگیرەکان لەگەڵ میوانەکان یاداشتێکیان پێشکەش بە هەردوو سەرکردە کرد بۆ ئاشتی ئەوانی ئیمزایان کردبوو: (عزەدین مستەفا رەسول، ئەدیب و پەرلەمانتار، محەمەد موکری، جەلال بەرزنجی، قوبادی جەلی زادە، سەعدوڵلاَ پەرۆش، کەریم دەشتی، سەلاح عومەر، غەفور ساڵح، عەبدولرەحمان فەرهادی، لوقمان بابا شێخ- ئەدیب و پەرلەمانتار، ئەحمەد سالار، ئەدیب و پەرلەمانتار، فەرید زامدار، ئازاد سوبحی، نەوزاد عەلی ئەحمەد، محەمەد رەنجاو، حوسێن گەرمیانی، هاشم سەراج، عەبدوڵلاَ سەراج، سابیر رەشید،

*****

*له 1995/1/23 بانگەوازێك له مامۆستایانی كۆلیژی ئادابی زانكۆی سەلاحەدین بلاَوكرایەوه داواكاران له 1995/1/25 له كاتژمێر 10ی بەیانی له كۆلیژی ئاداب كۆببنەوه بۆ هەڵوێست وەرگرتن بۆ كۆچكردنی بەكۆمەڵ ئەگەر داخوازییەكانی پەرلەمان جێ بەجێ نەكرێن و ئەگەر خوێندن دەست پێ نەكاتەوه، ئەو مامۆستایانەی ئیمزایان كردبوو:
(ئیسماعیل شوكری رەسول، یوسف شەریف سەعید، د. فەرهاد پیربال قەساب، ئازاد جەلال شەریف، ئەحمەد عەبدولعەزیز مەحمود، سەلاَح هەورامی، سوهەیله حەمید، پەروێز سابیر، ئازاد حەمەشەریف، شوان زەنگەنه، ئیسماعیل قەرەداغی، داود یوحەنا، محەمەد عەبدولعەزیز مەحمود، ئیبراهیم قادر مەحمود، محەمەد عەبدوڵلاَ عومەر، عەبدولقادر فەرهادی، تاڵب حەمەد ئەحمەد، عزەدین جەبار كەمال، مستەفا مەعروف، عەبدولحەمید عەلی سەعید، نوری یاسین هەرزانی، د. رەشاد میران، ئیسماعیل محەمەد فەهمی، فەتاح مامه).

*****

پاش ئەوەی له شەوی 1994/12/27 زیانێكی ماڵی زۆر بەر نەخۆشخانەی رزگاری كەوت، چەند ژوورێك لەنهۆمی شەشەم سووتاو، جام و دەرگا زۆر شكان و گولەیان پێكەوت، ئەوەش كەلێنێكی گەوره له بواری تەندروستی لەم شاره گەورەدا پەیداكرد، بۆیه بەرپرسانی شار بەجددی ئیشیان بۆ ئەوه كرد كەم و كورییەكانی ئەم نەخۆشخانەیه چاك كەنەوه، تا 1995/1/29 راگەیاندرا، كه چوار نهۆمی نەخۆشخانەكه ئامادەیه بۆ پێشوازی كردنی نەخۆشەكان، ئەوەش موژدەیەكی خۆش بوو و چاوەروان دەكرا تەواوی نەخۆشخانەكه وەك جاران چاك بكرێتەوه دیاره ئەوەش كاری بۆ كراو هەمووی چاك و پاك كرایەوه.

یەکێتی هەولێر ئاسایی دەکاتەوە

لە رۆژانی شەڕەکانی لقی 2 و شیراتۆن، دزی و سەیارە فڕاندن و تالاَنکردن لەناو شاردا هەبووە، گلەیی لە یەکێتی دەکرا، ئەوان دەسەلاَتداربوون، هەر ئەوانیش بەرپرسی بوون. هەر چەکدارێك تاوانێکی کردبایە لەسەریان حیساب بوو، بەڵێ یەکێتی خۆی هەستی بەوە دەکرد شارەکە ئاڵۆزبوو، چەکدار زۆر ببوون، راگەیاندنی یەکێتی و دەزگاکانی رێکخستن بۆ ئەم مەبەستە، واتە بنبڕکردنی دیاردەی دزی ئیشی دەکرد. هەڕەشەی لەدزو بکوژان دەکرد. داوای ئارامی شاری دەکرد. پۆلیسی لە سلێمانی و کەرکووك هێنا، بانگەوازی بۆ دۆستەکانی خۆی بلاَودەکردەوە، دیداری لەگەڵ ئەفسەرانی پۆلیس و ئاسایش بەردەوام بوو، دەوامی پۆلیس و ئاسایش شلۆق ببوو کۆششیان بۆ رێکخستنەوەی ئەم دەزگایانە بەردەوام بوو. راگەیاندنی پارتی، بەتایبەتی گولاَن زۆر باسی ئەوەی دەکرد، کە چەکدارانی یەکێتی دزی و راووڕووت دەکەن، بەرامبەر ئەوەش یەکێتی سووربوو لەسەرئەوەی هێمنی لەشار بەرقەرار بێت. مەڵبەندی سێ و پۆلیس و ئاسایش جووڵەیان هەبوو، ئەفسەرانی هەولێر بۆ دیداری مام جەلال لە **1995/2/2** چوونە کۆیە. ئاڵوگۆڕی بۆچوونیان بۆ ئەم مەبەستە کرد. دەسەلاَتی دانێ، بەڵێنی چەك و سەیارە و موچەی پێدان. لە **1995/1/31** مام جەلال لە دەزگاکانی راگەیاندنی یەکێتی بانگەوازێکی بلاَوکردەوە، ئەمەش دەقەکەیەتی:

یەکێتی نیشتمانی کوردستان/ سکرتاریەتی گشتی

بەناوی خودای گەورە و میهرەبان

بۆ/ گشت هەڤاڵانی ی.ن.ك تێکۆشەر
بۆ/ گشت پ.م کانی کوردستانی دلێر و نەبەز

بەسلاَوێکی شۆرشگێرانەی گەرمەوە پێیان رادەگەینم، کە ئێمە دەسەلاَتی تەواومان داوە بە هەڤاڵ (حاکم قادر) بۆ گرتن و سزادانی هەر کەسێك دزی بکات راووڕووت بکات، لاساری بکات، سەرکێشی بکات، بچێتە سەر خەڵك و مالاَن بۆ پارە وەرگرتن لێیان، خاوەسەندن یان ئۆتۆمبێل فڕاندن یان کەلوپەل بردن، هەرکەسێك بەو تاوانەی سەرەوە هەڵسێت، یان بەیەکێك لەوانە هەڵسێت ئەوانە نەك سزای قورس دەدرێن بەڵکو لەریزی ه.پ.ك دەردەکرێت و ریسوا دەکرێت و دەهێنرێتە سەر تەلەفزیۆن پاشان لەشارەکەش شاربەدەر دەکرێت و دەدرێتە مەحکەمەی تایبەت بۆ سزادان، سزایەکی قورسی لووتشکێن، هەروەك هیوادارم هەموو حزب و لایەنە سیاسییەکانیش هاوکاری کاك حاکم قادر بکەن بۆ چەسپاندنی ئاسایش و ئەمن لەشاری هەولێری خۆشەویست، پایتەختی پیرۆزی کوردستان. هیوادارم خەڵکی بەشەرەفی هەولێریش هاوکاربن لەدەست نیشانکردنی دزو جەردەو تالاَنبەران بۆ گرتن و سزادانیان، پێویستیشە لەسەر هەموو رێکخراوەکانی ی.ن.ك لە هەولێردا هەموو جۆرە هاوکارییەکی کاك حاکم قادرو هێزی ئاسایش و پۆلیس بکەن بۆ چەسپاندنی ئاشتی و ئاسایش لە پایتەختی کوردستانی پیرۆزدا. هیواداریشم هەموو رێکخراوە دیموکراتییەکان هاوکاری خەڵك و هێزەکانی پۆلیس و ئاسایش بکەن لە نەهێشتنی دزی و جەردەو راووڕووت لە هەولێردا، ئیتر هەر شادو سەرکەوتووبن.

برای دڵسۆزتان
مام جەلال
20/1/1995

راگەیاندنی یەکێتی بایەخی زۆری بەم بانگەوازەدا، دیارە لە بانگەوازەکەی مام جەلال دیاردەی دزێوی دزی و کوشتن و بێ یاسایی زۆرە، بۆیە مام جەلال بەتوندی هێرش دەباتە سەر دیاردە دزێوەکان و هیواخوازە بەپەلە چارەسەری بۆ بدۆزێتەوەو شار کۆنترۆڵ بکرێت. کۆسرەت رەسول وەك سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران، وەك کەسایەتییەکی دەسەلاَتدار جێگای دیاری لە مەسەلەی بنبرکردنی دیاردە دزێوەکان کەوا خراپ لەسەر یەکێتی کەوتبۆوە و ئیشی بۆ کرد. لە 1995/2/26 لەگەڵ ئەفسەران کۆبوونەوە هەرەشەی لەکەسانی نەفس نزم کرد. شەوان بۆ یەکەمجار لەشاری هەولێر مەفارزی چەکدار دەسووڕانەوە، ئاسایش گەڕایەوە ئیشی خۆی، خەڵکی خراپیان دەست نیشان کردو تەمبێیان کردن، لە 1995/2/11 ئاسایشی گشتی رایگەیاند کە دوو دزی گەورەو خاوەن رابردووی خراپی لەسێدارەدا. هەردووکیان لە تەلەفزیۆندا دانیان بە تاوانەکانیان نا. خەڵکی هەولێر ئەو کارەیان بە باش زانی، دەست خۆشیان لێ کردن و چاوەروانی سزادانی زۆرتریان دەکرد. پیاوخراپان چاویان ترسا، دەگیران و سزا دەدران. هەرچەندی شارەکە هێمن دەبۆوە، دەزگای حکومییەکان دەوامیان ئاسایی تر دەبۆوەو بازار گەرمتر دەبۆوەو ئاسوودەیی و دڵنیایی دروست دەبۆوە. لە 1995/12/7 موچەی مانگی کانوونی یەکەمی 1994 دابەشکرا، هەولێر هێور بۆوە، جەختیان لەسەر دەوامی خوێندنگاکان دەکرد، بەردەوام لەسەر خوێندنگاکان دەسووڕانەوە، بە ئاگادار کردنەوە لە شلۆقی دەوامی خوێندنگایەك یەکسەر سەردانیان دەکردن و چارەسەریان دەکرد. بە هەموو شێوەیەك توانیان دەوام و خوێندن بگەڕێتەوە دۆخی جارانی خۆی. ئەوەی

حاكم قادر بەرپرسی یەکەمی ئاسایی کردنەوەی هەولێر بۆ کوردستانی نوێی ژمارە (904)ی رۆژی 1995/2/2 وتی:

بنکەکانی پۆلیس و ئاسایشمان ژیاندەوە، 104 کار دەکات، دوو مەفرەزەی چوستمان دەگەڕێت لیستی زەرد هاوکاریمان دەکەن.

پۆلیسی سلێمانی و کەرکووك بەجلی نیزامی هاتن و دەوریان هەبوو. دزیان ئیعدام کرد. بەردەوام دز دەگیرێت و سامانی خەڵکی دەگەڕێتەوە. هەروەها ئاسایشی گشتی رایگەیاند کەوا دوای رۆژی 1995/2/13 چەك هەڵگرتن قەدەغە دەکرێت، دیارە ئەوەش واتە قەدەغەکردنی چەك هەڵگرتن، چەند جاری تر ئیشی بۆ کرا، بەڵام لەبەر وەزعی شارو ئامادەباشی یەکێتی لەبەر ئەگەری هێرشی پارتی بۆ سەر هەولێرو بوونی چەکداری زۆر لەناو شاردا سەری نەدەگرت. (عەقید نەریمان) بەڕێوەبەری پۆلیسی کوردستان بۆ رۆژنامەی (گولان) سەبارەت بە وەزعی پۆلیسی هەولێر لە ژمارە (44)ی رۆژی 1995/5/12 وتی:

(ئەحمەد موسا) دەڵێت: رێژەی تاوان لە 92% بوویتە 8% خەڵکی ئاگادارن تەنیا لەمانگی کانوونی دووەم/1995 لەناو هەولێردا هەزار سەیارە دزراوە. لەپێنج هەزار پۆلیسی هەولێر (3100) پارتین و لە 165 ئەفسەر، 115 ئەفسەر پارتین، لە هەولێر بەپلە خەڵکی دەکەنە یەکێتی.

ئەوەی شایانی باسە دەزگاکانی پارتی باسی خروقات و تاوان و دزی و کوشتن لەهەولێر بەدەستی چەکدارانی یەکێتی دەکرد. راگەیاندنی یەکێتیش وەڵامی دەدانەوە، ئەوە ببووە کێشەیەکی رۆژانە، هەر لایەنە لایەنەکەی تری تاوانبار دەکرد. (سەعد عەبدوڵلاَ) بەرپرسی لقی 2 لەرۆژنامەی گولانی ژمارەی (47)ی رۆژی 1995/6/19 باسی هەولێر وادەکات:

بەگشتی خەڵکی لەناو هەولێردا باری ژیان و گوزەرانیان لەحاڵەتی مان و نەماندایە، جگە لەوە باری ئابووری گرانە بەهۆی تالاَن و برۆی چەکدارانی یەکێتی بەرامبەر بە دائیرەو کارخانەکان دەیکەن کە بووەتە هۆی ئەوەی فەرمانبەرو موچەخۆرانیش بێکارو بێ موچە بمێننەوەو ئەمساڵ بەروبوومی دانەوێڵەشیان بەتالاَن بچێ. باری سیاسی شاریش رۆژ بەرۆژ خراپتر دەچێ، حزبە سیاسییەکانیش بێزاربوون، چونکە تووشی گرتن و ئیهانەکردن دێن. هەروەها لەژمارە (48)ی رۆژی 1995/7/9ی گولاَندا، نووسرابوو، کە دەستی تالاَنکردن گەیشتە پردەکەی نزیك چایخانەی مەچکۆ.

راگەیاندنی (یەکێتی)یش بەردەوام دەینووسی لەوەتی پارتی لە هەولێر نەماوە دزی و کوشتن و تیرۆر نەماوەو کارگەکان و دەزگا رەسمییەکان ئیشوکاریان بەرێکوپێکی دەڕوات. بەرپرسەکانی یەکێتی بەردەوام سەردانی دەزگا رەسمییەکانیان دەکردو هانی کارمەندانیان دەدا، بەردەوام بن لە بەرهەم و دەوامکردن.

خوێندن بەردەوام دەبێ

لە شارێکی وەك هەولێر چەندین خوێندنگای سەرەتایی و ناوەندی و دواناوەندی و ئامادەیی و پیشەیی و ئامۆژگەی مامۆستایان و هونەری هەیە. نزیکەی نۆ هەزار فێرخواز لە کۆلیژەکانی زانکۆی سەلاحەدین دەخوێنن، خوێندنی بالاَ هەیە. واتە رێژەیەکی زۆری هاووڵاَتیانی ئەم شارە گەورە ژیانیان بەخوێندن و وانەوتنەوە بەندە.

بەردەوامی خوێندن و راگرتنی، چەکێکی سیاسی بوو بەکاردەهات، نیگەرانی پەیدابببوو، گلەیی هەبوو بۆچی لە سلێمانی و گەرمیان و بادینان دەوام هەبێت و لەهەولێر نەبێت؟!! پەرۆشی بەفیرۆچوونی ساڵێکی خوێندن و ساڵێکی تەمەن زۆر بوو، دایك و باوکان، خەمیان بوو، مامۆستایانی دڵسۆز ئامادەبوون بەبێ موچە بەردەوام بن، کە باری ئاسایشی هەولێر، بەرەو ئارامی چوو کاربەدەستانی شار لەسەر ئاستی وەزارەتی پەروەردەو لەسەر ئاستی سەرۆکایەتی حکومەت بەراستی خەریکی کردنەوەی خوێندنگاکان بوون، موچەیەکی مامۆستایانیان دابینکرد. بەڵێنیان بە مامۆستایانی زانکۆدا خەم لە موچەیان بخۆن، لەگەڵ ریکخراوە خێرخوازەکان خەمیان لەبەشی ناوخۆیی فێرخوازانی زانکۆ خوارد، بەرپرسان، دەگەران، سەردانیان کرد ئەو مامۆستاو بەرێوەبەرەی قابیل نەبوون بەدەوامکردنەوە، دەیانگۆرین. شوێنە چۆڵەکانیان پرکردەوە، هەندێ لە خوێندنگاکانی ناوشار، خێزانە هەلاَتووەکانی شاوێس و پیرزین و شارۆچکەی تری تێدابوو، چۆڵیان کرد. مامۆستایانی تازەیان دامەزراند، لە هەر گەرەکێك تەلەفۆنیان بۆ کرابایە کە دەوام لە فلاَنە خوێندنگا نییە، یەکسەر دەگەیشتنێ. بەرێوەبەری گشتی پەروەردەو پشکێنەرە پسپۆرەکان دەسووڕانەوە. دیدارییان بەردەوام بوو، ئەو خوێندنگایەی خوێندنی چاکی تێدابوو، ناویان دەهێنا، دیداریان لەگەڵ سازدەکرد، تەلەفزیۆن و رۆژنامەکان دەوری چاکیان گێرا. خوێندکاران بەسۆزەوە بۆ خوێندن قسەیان دەکرد، دایك و باوکەکانی رازی نەبوون، زارۆکیان بچنەوە خوێندن رازی بوون، مامۆستایە یاخییەکان ناچاربوون! خۆشەویستی منداڵان بۆ گەرانەوەیان بۆ باخچەی رازاوەی پۆل، هێدی هێدی خوێندنگای سەرەتایی و ناوەندی و ئامادەییەکان ئاسایی بۆوە. بیانووەکانی دەوام نەکردن بەرەو لاوازی چوو، رێگاکان گیران، هەنجەتەکان جوان نەبوون. چەند باری ئارامی و سیاسی هێمن دەبۆوە، خوێندن گەرمتر دەبۆوە. لە 1995/2/4 وەزارەتی پەروەردە بریاریدا ئەزموونەکانی نیوەی ساڵی هەموو قوناغەکانی خوێندن نابێت، ئەوەش تەنیا لەشاری هەولێر بوو.

******

(یا فەرمان دان بە خوێندن.. یا دەست لەکار هەڵگرتن). بەم شیعارە خوێندکارێکی زۆری زانکۆی سەلاحەدین لە 1995/1/30 چوونە بەر پەرلەمان و داوایان کرد، سەرۆکی زانکۆ بگەرێتەوە زانکۆو لەهۆڵی پەرلەمان نەمێنێ. بەپێچەوانەش واز لە سەرۆکایەتی زانکۆ بهێنێ. خوێندن لە هەندێ کۆلێژەکان کەمێك هەبوو، هەندێ لە عەمیدەکان ناراستەوخۆ لاسارییان لەدەوام دەکرد، سەرەتا فێرخوازانی زانکۆ لەبەر نەمانی بەشەکانی ناوخۆو شپرزەیی هەندێکیان، لە ئوتێلەکانی شار دەنووستن و ئەرکی

******

له 1995/2/1، (100) مامۆستای زانکۆو پەیمانگای تەکنیکی داوایەکیان پێشکەش بە UN و دانەشیان دابووە (31) لایەنی جیهانی دابووە، لەبەر وەزعی نارێکی خوێندن و مامۆستایان، داواکار بوون لەوڵاتە دیموکراتییەکانی جیهان بە (پەناهەندە) وەریانگرن.... بۆ...!؟ دیارە گوزەرانیان بەرەو خراپی دەچوو، سۆراخی موچەکانیان، دەکرد کە سەرچاوەی ژیانیان بوو. شەریش هەرەشەی لەزانکۆ دەکرد. گەرچی پێش شەری ناوخۆش مامۆستایان زۆر رۆیشتن، بە تایبەتی بۆ ولاتی (لیبیا)، بەلام شەری ناوخۆ و کارەساتە جەرگبرەکان و دابین نەبوونی گوزەرانیان، زۆریان رۆیشتن. لە 1995/2/17 تەلەفزیۆنی گولان وتی: بەناوی جێگری سەرۆکایەتی خوێندنی بالا، داواکارین دەست لە زانکۆ وەرنەدرێت، نووسینگەی سەرۆکی ئەنجوومەنی وەلامی دایەوە، لە 1995/3/20 ئەنجوومەنی زانکۆی سەلاحەدین بانگەوازی هەبوو، کەوا دەوام لە زانکۆ لە 1995/3/25 دەست پێ دەکاتەوە سەرۆکایەتی زانکۆ لە 1995/3/13 دیداریان لەگەڵ هەردوو لیستی پەرلەمان هەبوو و داواکاربوون، هاوکاری زانکۆ بکەن و باخەڵکی هەولێر، زانکۆ لە ئامێز بگرێت.

*****

لە 1995/3/13 مامۆستا (سەلاح هەورامی) مامۆستای کۆلیژی ئاداب، تیرۆرکرا، هەواڵەکە جەرگبر بوو، ژنەکەی وتی: (شەهیدی زانست بوو، داوای دەوامی زانکۆی کردەوە، بۆیە شەهیدیان کرد) تەرمەکەیان گەیاندە کۆلیژی ئاداب و بەشەکەی خۆی، جەماوەرێکی زۆر ئامادەبوون، یەکێتی پارتی تاوانبار کرد وای بلاوکردەوە کە ئەندامی یەکێتی بوو، پارتیش یەکێتی تاوانبار کرد، راگەیاندنی یەکێتی زۆر بایەخی پێدا، کوردستانی نوێ هەواڵەکەی بە مانشێت لە لاپەرەیەك بلاوکردەوە، رۆژنامەی (الاتحاد) کە سەلاح هەورامی هاوبەشێکی چاکی ئەم رۆژنامەیە بوو، زۆری لەسەر نووسی، وتاری بلاونەکراوەیان بلاوکردەوە. بە رێپێوانێکی گەورەو ئامادەبوونی هەموو لایەنەکان، تەرمەکەیان بەرەو شاری سلێمانی بەرێکرد.

*****

لە ژمارە (45)ی هەفتەنامەی گولانی رۆژی 25/ئایار/1995، بەم جۆرە بەرپرسانی پەروەردەی پارتی، سەبارەت بەرەوتی خوێندن دوانیاندا: (قادر جەباری) وەزیری پەروەردە بە وەکالەت لەبارەی کێشەی زانکۆی سەلاحەدین و تاقیکردنەوەکانی وەزارەتی گوتی: داوای هەوڵ و کۆششێکی زۆر گەیشتنە رێکەوتنێك کە رۆژانە ئۆتۆمبێلی زانکۆ قوتابییەکان لێرە بگوازێتەوە زانکۆو سەعات پێنجی ئێوارەش بیانگەرێنێتەوە مەسیف سەلاحەدین. هەروەها جێگری بەرێوەبەری گشتی پەروەردەی هەولێر (رەشید حوسێن) لەبارەی قوتابیانی زانکۆی سەلاحەدین گوتی: ئێمە لەگەڵ ئەوەداین زەمانەت بۆ قوتابییەکان هەبێت لەلایەن رێکخراوی یونسکۆوە بۆ ئەوەی بتوانن دەوامی خۆیان لەهەولێردا بکەن تا ساڵی خوێندن تەواو دەبێ. ئەو بەشانەی لە زانکۆی دهۆکیشدا هەیە وا باشترە قوتابیان بچن لەوێی دەوام بکەن. لەگەڵ ئەوەشدام بۆ

به هەموو جۆرێك خوێندن گەیشتە كۆتایی و تاقیكردنەوەكان و پرسیارەكان و لیژنەكان جوامێرانەو پاكانە ئیشی خۆیان كردو خوێندكار لە زانكۆكان وەرگیراون و خوێندن بە ئارامی رۆیشت و ساڵێكی خوێندن بەفیرۆ نەچوو، ئەوانەی كۆششیان كردو دەستی خێریان هەبوو، ناویان بەچاكە دەنووسرێت و دەست خۆشیان لێ دەكرێت. ئەوەی شایانی باسە رێكخراوی یونیسێف و رێكخراوی تر دەوری چاكیان بینی.

دیسان بە كورتی

لە كاتژمێر 12ی نیوەڕۆی رۆژی 1995/2/20، سەدان پیاوانی ئایینی و جەماوەرێكی زۆری شاری هەولێرو پەرلەمانتارو سەركردەو فەرماندەی حزبەكان و رۆژنامەنووسان و چەندین كامیرای تەلەفزیۆنی، لەبەردەم پارێزگار هەولێر ئامادەبوون. بانگدرا، مامۆستا د. محەمەد گەزنەیی نوێژی دابەستا، سەدان كەس نوێژیان لەدوای بەست، نوێژی (الحاجە)یان بۆ شەڕ وەستان و ئاشتی كرد. وتار خوێندرایەوە، دوعای زۆركرا. لە خودای گەورە پاڕانەوە بۆ یەكێك لە تەلەفزیۆنەكان وتیان: بە باشمان زانی لەناو ساڵۆنی تەلاری پەرلەمان نوێژەكە بكرێت، لەبەرئەوەی دەزگایەكی بەرزی كوردستانە و شوێنەكەش خاوێنە. بەڵام بوار نەدرا ئامادەبووان بروسكەیان بۆ ئاشتی لێدا. وتاری حزبە كوردستانییەكان لەلایەن قادر عەزیز سكرتێری زەحمەتكێشان خوێندرایەوە.

*لە 1995/2/28 لە وەزارەتی پیشەسازی و وزە دوانێك درا، كە رۆژانی جەژن كارەبای هەولێر بەردەوام دەبێت.

*لە 1995/2/7 پەرلەمانتار عەبدولخالق زەنگەنە، بەیانێكی بڵاوكردەوە، ئەگەر لەماوەی حەوت رۆژ شەڕ نەوەستێ، دەست لە پەرلەمانتاری دەكێشێتەوە.

*راگەیاندنی پارتی بە بەردەوامی باسی تاڵانكردنی دەزگاكانی حكومەتی هەرێمیان لە هەولێر دەكرد. یان دەدزرێن، یان ئاودیو دەكرێن، یان بۆ گیرفانی خۆیان دەیانفرۆشن یان رەوانەی سلێمانی دەكرێن، وەك كەرەستەكانی چاپخانەی رۆشنبیری و پەروەردە. كارگەكانی قیر، پردە ئاسنەكەی پەرینەوەی قەڵات، نەخۆشخانەكان، ئامێرەكانی گەراجی شارەوانی هەولێرو زۆر شوێنی تر. راگەیاندنی یەكێتی وەڵامی دەدانەوە، كە كەرەستە و كارگەكان لە شوێنی خۆیان ماون و دەستكاری نەكراون.

*****

*لە 1995/2/13، دەستەیەك لە کەسایتی شاری هەولێر، زۆربەیان رواندزی دانیشتوانی هەولێربوون، دەستەی کۆمەکی رواندوزیان دامەزراند، لە 1995/2/25 بانگەوازێکیان بۆ خەڵکی هەولێر بلاَوکردەوە بۆ پێشکەشکردنی کۆمەك و یارمەتی بۆ خەڵکی شاری رواندز. دیارە گوزەرانیان خراپە. بۆمباران دەکرێن و هێرشیان بەردەوام لەسەرەو ئاگری شەڕ لەوێی ناکوژێتەوەو هاتوچۆیان زەحمەتەو خواردەمەنی بە ئاسانی ناگاتە دەستیان و بازاڕیان چۆڵە. دەستەکە لەبینایەی خوێندنگای (الایوبیە)ی بەرامبەر بانقی ئاراس دانیشت و پێشوازیان لەخەڵککرد. هەمان رۆژ لەناو بازاری دۆلاردا چل هەزار دینار کۆکرایەوە و تەسلیم بە دەستەکەکرا، رۆژی 1995/2/28 کۆمەکی هەولێر بۆ رواندز گەیشتە هەشتا هەزار دینار، دیارە ئەو دەستەیەش لە سلێمانی و گەرمیان و پشدەر بۆ هەمان مەبەست دامەزرابوو. رادیۆی مەڵبەندی 3 و تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان بۆ هاندانی خەڵکی هەولێر دەورییان هەبوو. دیارە هاتنی زۆر بوو خوێندنگای (الایوبیە) بەشی نەدەکردو لیژنەکان پێ رانەدەگەیشتن، ناچار لە گۆڕەپانی نیشتمان (نادی الموظفین)ی جاران، خیوەتێکیان هەڵداو کۆمەڵە لاوێك بە سۆزەوە بانگەوازیان بلاَودەکردەوە، خەڵکێکی زۆر دەهاتن، دەفتەری وەسڵیان لەلابوو، هاتن زۆر بوو، پارەیان زۆردا، کەم و زۆر پارە درا، هەبوو ئارەزووی نەبوو هەتا وەسڵیش وەرگرێت، یان نەیدەویست ناوی بنووسرێت، کەلوپەل و جلوبەرگ و بەتانیەش زۆرهات. کۆمەکی سلێمانی و گەرمیانیش گەیشتە هەولێر، پارەکە بووە نزیکەی نیو ملیۆن دینار.

پارەو کەلوپەل و پۆشاك و پێویستییەکان لە (هەولێر، کۆیە، رانیە، گوندی شیرێ) بە ئۆتۆمبێل رۆیشت، لە گوندی (شیرێ، درەشیر، کۆلاَنی گادەر، گوندی مەلەکان، گەرەوان) بەولاَخ و لە (گەرەوان، رواندز) بە ئۆتۆمبێل، دەستەی کۆمەك گەیشتە رواندز، رۆژی یەکەمی جەژن پارەی کۆمەکی هەولێرو سلێمانی و گەرمیان و پشدەر دابەشکرا، بۆ ئەم مەبەستە لیژنەیەك لە مامۆستایانی رواندز سەرژمێریان ئامادەکردبوو، بۆیە هەر نەفەرێك 36 دیناری بەرکەوت و بێجگە لە رواندز، گوندەکانی کاولۆکان، بێخاڵ، گەرەوان، سەران، پارە و جلوبەرگیان بەرکەوت. خەڵکی رواندز بەهۆی تیمی تەلەفزیۆنی گەلی کوردستان سوپاسی خەڵکی هەولێرو کوردستانیان کرد.

*****

لە شەوی 21-1995/2/22 شەڕێکی قورس لە کەسنەزان دروست بوو، مەکتەبی سیاسی یەکێتی لەبەیانێکدا وتی: پارتی لەچەند قۆڵێکەوە هێرشیان هێناو شکان. راگەیاندنی پارتی وتی: یەکێتی هێرشێکی بەربلاَویان بۆ کەسنەزان هێناو شکان و تەرمێکی زۆریان لێ بەجێما، یەکێتی لەم هێرشەدا گەیشتنە نزیك کەسنەزان، بەلاَم نەیانتوانی کۆنترۆڵی بکەن و لە هەردوولا زیانی گیانی زۆربوو، ئاگری زۆر شەڕەکە لەهەولێر بەدی دەکراو شاری هەژاند.

*نرخی سوتەمەنی لە هەولێر لە 1995/2/21 زۆر بەرز بۆوە، لیتری بەنزین لە 1.5 دینار گەیشتە 8 دینار، نرخی نەوت لیتری لە 1.5 دینار بووە 3 دینار، ئەوەش گوزەرانی خەڵکی خراپ کردو هاتوچۆی کەم کردەوەو لەسەرەتای مانگی ئادار یەك لیتر بەنزین بووە 20 دینار، نرخی یەك بەرمیل نەوت گەیشتە هەزار دینار.

*له 1995/2/27، 1.5كغم T.N.T لەنزیك پردی سەیداوە، نزیك بازارِ پێش تەقینەوەی پووچەڵ کرایەوە.

شەڕی دژی رژێم

له گەرمەی شەڕی ناوخۆو شەڕی نامەعقولی راگەیاندن. یەکێتی و حزبه کوردستانییەکان و inc هێزیان کۆکردەوە، بەرامبەر رژێم، له هەموو بەرەکاندا. یەکێتی هێزەکانی له بەرامبەر پارتی کشاندەوە، هێز زۆر هات. ئەوانەی له دەرەوەی هەولێر هاتبوون گەرانەوە. چەك و تەقەمەنی زۆر ئامادەکرا. هەواڵەکان دڵشادی و سەرفرازی نیشاندا. لەلایەك شەڕ دژی رژێم و لەلایەکی تر شەڕی ناوخۆ ساردبۆوە، هێزی هەموو حزبەکان بێجگه له پارتی و بزووتنەوەی ئیسلامی بەشدارییان کردو یەکگرتووی ئیسلامیش وتی: هێزی چەکدارمان نییه.

له شەوی 4-1995/5/5 له قۆڵی پردێ، شەر روویدا. 7 دیل و دەستکەوتی تەقەمەنی و چەك هەبوو.

شەوی 6-1995/3/7 لەناوچەی گوێرِ، 35 دیل و دەستکەوتی چەك هەبوو.

له شەوی 7-1995/3/8 له میحوەری قوشتەپە- پردێ و هەولێر- مەخموور، (55) دیل و چەکێکی زۆر دەستکەوتیان هەبوو.

له شەوی 15-11-3/ی/1995 له میحوەری قوشتەپە- مەخمور (شێخ شەروان) یەك دیل و 7 کوژراو و دەستکەوتی چەك و تەقەمەنی زۆر بوو.

له شەوی 11-1995/3/12 لەناوچەی دیبەگە، 170 دیل و 500 پارچه چەك و دەستکەوتی تر هەبوو.

لەم شەڕانەدا شتی نویَ هاتنە کایەوە، ژنان خواردنیان بۆ شەوانی شەڕەکان ئامادەدەکرد. هێرشەکان بەشەوبوون و بەیانیان دەگەڕانەوە، ڕژێم ناوچەی نزیك شەڕەکانی بۆمباران دەکردو ئاوارەی و هەلاَتن هەبوو. سوپای ڕژێم زۆر بیَ ورەو بیَ بەرگری بوون، شەوان ئاسمان دەبووە یەك پارچە ئاگر، چاوەڕوان دەکرا باران نەبێت تا هێرش و بەرگری بەردەوام بیَ. سەربازو ئەفسەرەکان زوو دەگیران و شەڕیان نەدەکرد. بەیانی سۆراخی هەواڵی شەڕەکان دەکرا، دیلەکان زۆربوون، سەربازو ئەفسەری پلەدارییان لەگەڵ بوو. بۆ دیتنی دیلەکانی خەڵکی دەچوون، تەماشای دەستکەوتەکان دەکرا. بۆ پشتیوانی و هاوکاری و هاوسۆزی جەماوەری جمەی خەڵکی دەهات. ڕیَکخراوەکانی مافی مرۆڤ دیداری سەرباز و ئەفسەرەکانیان دەکرد، دەچوون ژمارەی تەلەفۆنی ماڵەوەیان لیَ وەردەگرتن و لەبەغداو کەرکووك و موسڵ تەلەفۆنیان بۆ کەسوکاریان دەکرد، هەواڵیان بۆ دەهێنانەوە، ئەوەی زۆر خۆشحاڵی نیشان دەدا ئاگربەستی یەکێتی و پارتی هەبوو، گەرچی خروقات هەبوو، بەلاَم شەڕی دژوار نەبوو، هیواش هەبوو شەڕ نەبێتەوە.

دوو ڕووداو

یەکەم: هێزەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان و حزبی شیوعی کوردستان و حزبی زەحمەتکێشانی کوردستان و حزبی سۆشیالیستی دیموکراتی کوردستان و پارتی کاری سەربەخۆی کوردستان و چەندین هێزی کوردستانی ترو INC لەم مانگەدا، هێرش و شەڕ لەگەڵ ڕژێمی بەغدا لە هەموو کوردستان (ئەو ناوچانەی لەژێر کۆنترۆڵی یەکێتی بوو) ڕوویدا. لە چوار دەوری شاری هەولێر کە ڕژێمی لێوە نزیکە. شەڕو هێرش دروست بوون، بروسکەو دەنگی تەقینەوەی شەڕەکان بەشەو دەگەیشتە هەولێر. سەرکەوتن هەبوو، دەستی پۆلاَیینی پێشمەرگە زەبری کاریگەرییان لە داگیرکەرانیدا. لووتی دوژمنانیان شکاند، دەستکەوتیان زۆربوو، زیانی گیانی کەم بوو، دە ڕۆژ، شەوانە هێز دەڕۆیشت و تەقە دروست دەبوو، دەزگاکانی ڕاگەیاندنی حزبەکان بەرنامەی تایبەتییان هەبوو، بروسکە ئاسا هەواڵی سەرکەوتن دەگەیشتن، دیلی سوپای عێراقیان زۆر هێنا، تۆپبارانی ناوچەکەی لەلایەن ڕژێم بەخەستی دەکرا، هەبووش بە شانۆگەری دەزانی و گاڵتەی پیَ دەهات. دوو بۆچوونی جیاواز لەسەر شەڕەکان دروست بوون، مشتومڕو گفتوگۆ لەناو شار دروستبوون، ڕاوەستان دژی هێزی گەورەی ڕژێم و دەست وەشاندنی بەهێز هیواو سۆزی نویَ کردەوە، دیلی ڕژێم بەسربازی زۆرو ئەفسەری پلەبەرز بەزەبوونی بینرا. چەکی سووك و قورسیان هێنایەوە بۆ تەماشاکردنی خەڵکی زۆر چوون. دیلەکان لە تەلەفزیۆنەکان قسەیان کرد، سوپاسی مامەڵەی مرۆڤایەتیان کردن. لە بۆنەکانی جەژن زۆریان ئازاد کران. بەم شەڕانە هیوایەکی زۆر هەبوون بۆ لاوازکردن و ڕووخاندنی ڕژێم، بەلاَم خۆزگەکان دەرنەچوون. دە ڕۆژ شار ئامادە دەبوون شەوان شەڕ دروست دەبوون و بەیانی هەواڵی سەرکەوتن بلاَودەکرایەوە، دە ڕۆژ دیسان بەرگری و قوربانی و دەستی پۆلاَیین دژی داگیرکەران پەیدابووەوە، لەجیاتی شەڕی ناوخۆی نامۆو شەرمەزاری، شەڕی دژی بکوژان و دوژمنانی سەرسەختی کورد دروست بوو. دیسان (چەکدار) بوونە (پێشمەرگە) دووبارە مەفرەزەی هاوبەشی حزبەکان پێکەوە خویَن و نیشانەی تفەنگیان جووت بوونەوە.

دووەم: هاتنی (35) هەزار سەربازی تورك بۆ ناو كوردستان (ئەو ناوچانەی دەسەلآتی پارتی) سنوور بەزاندنی كوردستان فڕینی فرۆكەی تورك و بۆمبا باران كردنی شاخ و دەشت و گوندەكانمان، ڕاونانی گەریلاكانی پەكەكە، گەمارۆدان، پشكنین و هاتنی سەدان دەبابەو زریپۆش و تۆپی قورس. بەبێ ڕەزامەندی ئاشكرای كوردی كوردستانی باشوور. سوپای توركیا لە كوردستانە، هاتووە قودسیەتمان پێشێل دەكات، ڕاوەكورد دەكات، گوندو شیناییمان دەسوتێنێ، قسە زۆركران، هەبوو دەیووت با بگەڕێتەوە، نیازیان (وەلایەتی موسلە)و خەونی لەمێژینەی خۆیان ئەنجام دەدەن، لەگەڵ پارتی هەولێر دەگرنەوە. ئەزموونەكانمان لەبار دەبەن، داگیرمان دەكەن، فیدرالیەتمان لەگەڵ دەكەن. خێرو بەرەكەتمان تالآن دەكەن، هاوكات لەگەڵ ڕژێمی بەغدا ئیش دەكەن. باشووری كوردستان دەبێتە ویلایەتێكی توركیا. زۆر نارەزایی كرا. بانگەواز بلآوكرایەوە. كوردستان بووە یەكەم هەواڵی ئاژانسەكان، پەرلەمانەكان، دووانە ڕەسمییە حكومییەكانی جیهان، ڕێكخراوانی مافی مرۆڤی جیهان. ئەوروپا زۆر توورە بوو. ئەمریكا نەرم بوو. جار جار هەڵوێستی گلەیشی لە هەندێ كردەوەكان هەبوو. ئەم هێرشە نیگەرانی لە هەولێر زۆر پەیداكرد. ترسایین زەنگی ترسناكی لێدرا. دەبێ هێزەكە بكشێتەوە. ئەگەر بێتە ناوچەی هەولێر بەرگری دەكرێت، ئەوەش مەترسی نیشاندا. ولآتمان دوو پارچەیە. دوو هێزی بەرامبەری یەكن، ناكۆكن، ئەوانیش ساڵدانە ساڵدانە دێنە پێش. ڕۆژنامەكانی هەولێر بەدرێژی باسی هەواڵی هاتنی سوپاكەیان دەكرد، لە تەلەفزیۆنەكان یەكەم هەواڵ بوو. كوردە ئاوارەكانی جیهان ئازادانە قسەیان كرد، ناترسن، ئێمە كەمێ دەترساییین، نەوەك ڕێگای هاتوچۆی كوردستان بە دەرەوەمان بگیرێت، دڵمان هەزار شتی وت! چاوشۆڕی و بێ دەسەلآتی، دڵپڕو تاساو، مەترسی هەبوو، ڕێكخراوە خێرخوازەكان و جیهانییەكان لەكاری فریاكەوتنی دەست بكێشنەوە. باش بوو، حوكمەتی توركیا وتی هێرشەكانمان كار لە فریاكەوتنی كوردەكان ناكات، لە ئەڵمانیا، هۆڵەندا، سوید، ئەمریكا لە هەر شوێنێك كورد هەبووبێت، نارەزاییان نیشاندا.

****

پرسەی سەوز و زەرد

ژیان كاروانەو دێ و دەڕوات. شەڕە و كوژراو زیان دەبێت. شارەو ڕووبەری گۆرستانی تێدا فراوان دەبێت. بۆیە پرسەو سەرەخۆشی هەبوو، لەڕۆژانی شەڕی ناوخۆدا. بۆ یەك كوژراوو مردوو دوو پرسە دادەنرا، هەبوو ئارەزووی هەبوو لەكاتی مردنی لە گۆرستانی تایبەت بنێژرێت و پرسەی چاوەڕوان دەكرد، كێ و چۆن دەبێ، بەلآم زۆر ڕووداوی هاتە پێشەوە نەتوانرا ناشتن و پرسەكەی بەدڵی خاوەن پرسەكە بێت، هەبوو لەناوچەی زەرد دەمرد، یان دەكوژرا، خزم و كەسی لە ناوچەی كەسك ناچاربوون، ئەوانیش پرسەیەكی كەسكی بۆ دابنێن و بەپێچەوانەش هەبوو، زۆركەس نەیدەتوانی لە پرسەیەك ئامادەبێت گەرچی خزم و كەس و دۆستیشی بوو. شەڕی ناوخۆ پرسەی زەرد و كەسكی دانا.

هەولێر و بەهار

سەرەتای وەرزی بەهار موژدەی سەیران و جوانی و بەرهەم و خێرە ڕۆژانی ئیشکردن و بەرهەم هێنان و جوڵانەیە، بەڵام لە ئاداری 1995، ڕووداو و کارەسات و گۆڕانکاری تازە هاتنە پێش. بواری ئەوەیان نەدا بە بەهاری چاوەڕوان شادبین. سەیرانمان نەکرد، ڕۆژانی پشوودان لەماڵەوە گیرمان خوارد. ئەفسووسمان بۆ ئەو ڕۆژانە خوارد، کە بەفیڕۆ چوون. لەم ڕۆژانەدا هەر بەدوای هەواڵ و دەنگ و باس و شەڕ هات و ڕۆیشت و هێرش و شکاندن و تۆپباران بووین، هەموویان بابەتی خۆشی نەبوون!!! گەرچی هەندێ شانازی بوون هەندێکیان شەرمەزاری و خەفەت خواردن و ژیان بەخشین بوون.

*****

لە 1995/3/27 بەسەرپەرشتی حزبە کوردستانییەکان، لەهەولێر، ڕێپێوانێکی هێمنانە دژی هاتنی سوپای تورکیا بۆ ناو کوردستان سازکرا. جەماوەرەکە بەنیازبوون بچنە بەر دەرگای نوێنەرایەتی(un) ی هەولێر لە شارۆچکەی عەنکاوە، بەڵام وا ڕێکخرا کارمەندانی (un) خۆیان بێنە پێش پارێزگاو لەوێی نارەزاییەکانیان لێ وەرگرن. جەماوەرەکە توند بوو. سەرکردەی حزبەکانیان لەگەڵ بوو ڕۆشنبیرانی شار هاتبوون.

شەقامەکانی شار چاك کۆنترۆڵ کرابوو. نوێنەری جەماوەرەکە چوونە ناو پارێزگا بەنوێنەری (un) وت: ئەگەر هێزی تورکیا بێنە ناوچەی هەولێرو پشدەر بەرهەڵستی دەکەین ئێوە ئاگادارین. جەماوەرەکە لەسەر بالکۆنی پارێزگا و لەگۆڕەپانەکە ئالاَی کۆماری تورکیایان ئاگر تێبەردا، چەپڵەرێزان بۆ سووتانەکە لێدرا. ڕێپێوانەکە زۆر ڕێکوپێك بوو. بەکۆتایی هاتنی ڕێپێوانەکە، نیازی هێرش هەبوو بۆ سەر بارەگاکانی حزبە تورکمانییەکان، جەماوەرەکە تووڕەبوو. واشیان دەکرد. بۆیە زوو ئاسایش بارەگاکانی کۆنترۆڵکردو دەرگای لەسەرداخستن و هاتوچۆیان نەما. لە دەرگای داخراوی دەرەوە ئاسایش پاسەوانی بۆ دەکردن، سەرەرای ئەوەش بۆ دوو بارەگای تورکمانەکان شالاَوی جەماوەریان بۆچوو، بەڵام ئاسایش تەقەی ئاسمانی بۆکردن و پەرتەیان بە خەڵکەکە کرد، ڕێپێوانەکە بەهێمنی کۆتایی هات. ترسی تەقینەوە هەبوو، بەڵام خەڵکەکەی ناو ڕێپێوانەکە هێمن بوون و توندڕەوەکانیش زوو کۆنترۆڵ کران و ئاسایش دەوری ئیجابی هەبوو.

سیَ هیَرشی پارتی بۆ گرتنی هەولیَر:

یەکەم: هیَرشی رۆژی 1995/3/27

لە بەیانی رۆژی 1995/3/27، خەڵکی دڵسۆزو ولاَتپاریَز نیازیان وابوو دژی هاتنی سوپای تورکیا دەنگی نارەزایی و توورەیی هەڵبرِن. شەو تەقە دروست بوو، نیَوان شاویَس و مەلائۆمەر و دەوروپشتی ئەم ناوچەیە، بووە یەك پارچە ئاگر، تەقەکان دەستریَژبوون، هاوەنەکان بیَ ژمارە تەقین، بروسکەی راجیمە نیوە شەوەکەی روونـاك دەکردەوە، خەڵکی لەسەربانەوە تەماشای خۆکوژییەکەیان دەکەن، شەرِەکە لەنیوە شەوەوە تا بەیانی خایاند، لەم هیَرشەدا پارتی هیچ پیَشرەوی نەکرد، وتیان هیَرشەکەمان بۆ تەمبیَ کردن بوو. شەرِەکە خویَناوی بوو، زۆری نەخایاند یەکیَتی وتی پارتی (51) لاشەیان لیَ بەجیَماوە، هەندیَ لە تەرمەکانیان هیَناوە مزگەوتی (حاجی برایمی گەردی) لەسەر شەقامی کۆیە، بانگەوازیان بلاَوکردەوە بۆ ناسینەوەیان، خەڵکیَکی زۆر سەردانی مزگەوتەکەیان کرد، بەلاَم کەسی خەڵکی هەولیَریان لەگەڵ نەبوو. بۆ بەیانی بەهۆی ناوبژیَوان تەرمەکان گوازرانەوە مەسیف سەلاَحەدین، مام جەلال بروسکەی پیرۆزبایی ئاراستەی فەرماندەکانی خۆی کرد.

دووەم: هیَرشی کانی قرِژاڵە

هەمان رۆژ لەکاتژمیَر (3)ی پاش نیوەرِۆ هیَرشیَکی تری پارتی لە قوڵی کانی قرژاڵە دەستی پیَکرد، لە هیَرشەکە پیَشرەوییان نەکرد، هەواڵ هات کە دەبابەکانی حکومەت لەقوڵی گویَرِ هاتنە پیَش و بۆمبارانی کانی قرژاڵەو هەندیَ گەرِەکی هەولیَری کردووە. زیانی گیانیَ و ماڵی لە هەولیَرو ئۆردوگای کانی قرژاڵە هەبوو، هەمان رۆژ شەرِو هیَرش لەناوچەی بەحرکەو کەسنەزان و سیَ بەردان هەبوو. یەکیَتی وتی: زیانی

سێیەم: هێرشی 1995/3/29

لە بەرەبەیانی ڕۆژی 1995/3/29، هێرشێکی تری پارتی بۆ قۆلی کانی قرژاڵە کرا. یەکێتی وتی: هێرشەکە نۆ سەعاتی خایاند. هەمان ڕۆژ تۆپ و دەبابەی ڕژێم ناوچەکەی بۆمباران کردو شەو دەنگی تۆپەکان هەولێری هەراسان کردو بروسکەی چاك دەبینرا.

*****

*لە 1995/3/28، لە کاتژمێر 12ی نیوەڕۆدا، حاکم قادر لەگەڵ مەفرەزەیەکی ئاسایش چوونە ناو پەرلەمان و جیهازی بێتەل و دەفتەری بێتەلی (جەوهەر نامیق سالم) سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان برد بە بیانووی ئەوەی جیهازەکەی بۆ کاری (ڕێد)و هەواڵ ناردن بۆ مەکتەبی سیاسی پارتی بەکاردەهێنا. لەم ڕۆژەوە، لاپەڕەیەکی تری شەڕ دەستی پێکرد.

ڕاگەیاندنی یەکێتی زۆری لەسەر نووسی، کە وەك ئەندامێکی مەکتەبی سیاسی پارتی کاری کردووە، نەك وەك سەرۆك پەرلەمان و پەرلەمانی بۆ مەبەستی حزبایەتی و دیدار بەکارهێناوە. پارتیش وتی: یەکێتی پەرلەمانی داگیرکردو پیرۆزی پەرلەمانیان شکاندو چەکدار چوونەتە سەر سەرۆك پەرلەمان و ئیهانەیان کردووە. هەردوولا زۆریان باسکرد، ئاژانسەکانی جیهانیش تێگەیشت. ڕاپۆرتی ڕۆژنامەنووسی لەسەر بلاوکرایەوە. بەیان و بانگەواز دەرچوون، نارەزایی و بلاوکراوە دەرچوون. هەندێ لە پەرلەمانتاری لیستی زەردو پاسەوانەکانیان لە 1995/4/3 پەرلەمانیان جێهێشت و هەندێ لە پەرلەمانتاری لیستی زەردیش گەڕانەوە ماڵی خۆیان.

*****

***لە ئێوارەی نەورۆزدا، لە 1995/3/20، لەهۆڵی میدیاو بە ئامادەبوونی جەماوەرێکی شیعر دۆست خاتوو (کەژاڵ ئەحمەد) لەگەڵ تیپی مۆسیقای ناسکی سەردەم، شیعری خوێندەوە.**

***لەبەر ئاڵۆزی شارو درێژی شەڕو گەمارۆی هەولێرو نەبوونی رێگای دەرچوون و پشکنین و پرسینەوەو گرانی وەزعی ئابووری و بێ هیوایی خەڵکی هەولێر، سەیرانی نەورۆزو جەژنانەی نەورۆز گەرم نەبوو. لە وەرزی گوڵدا، لە شکاندنی تەزووی سەرما، لەگەڵ بوونی خونچە بە گوڵ، لەساتەکانی تاوانەوەی بەفرا. لە گەشتی جۆگەی بێگەردا. لەچاوی گەشی مانگدا، لە چاوەروانی ژوواندا، لەنەورۆزی شانازیدا، لە شەیدای گەنم و جۆ بۆ بەژن و بالاَ. لە چاَوی جوانی نێرگزدا. لەگەڵ پیرۆزی فرمێسکی عەشقدا، هەولێـــر، لە هەولێر لە شارە یەك ملیۆنەکەمان، لە پایتەختا، لە مەڵبەندی دەسەلاَت و فرەحزبیدا، هەر باسی هێرشکردن، گرتنەوەی هەولێر، جوهر گێت!! داگیرکردنی پەرلەمان!! هیزی تۆفان!! حمکۆ!! بانگەوازی خوێن بەخشین! چلەی شەهید! یادی داگیر کردن! رۆژی رزگارکردن! جنێو! بوختان! دزگرتن! ئەشکەنجەدان! برسییەتی! گەمارۆدان ! گرانی سووتەمەنی! چوونە سەربان و تەماشا کردنی شەڕ! دیمەنی شەوی رووناك بە تەقە! دەنگی تۆپی قورس، خێرایی راجیمە!! ئاگاداری ! بانگەوازی! هەواڵێکی گرینگ! !! نەبەردییەکان! چۆل کردنی هەولێر!! دەوام نەکەن!! دەوام بکەن!! بخوێنن!مەخوێنن! موچە هەیە! موچە نییە ! بەم زووانە موچەی دوو مانگ دەدەین، ئەگەر بگونجێ تەواوی موچەکان سەرف دەکەین. ئاشتی بگەڕێتەوە زیادەی پەرلەمان دەدرێت. بابە ئیمساڵ بۆ سەیران روو لە کێندەرێ بکەین، سروود، چاوپێکەوتن، بەدرۆخستنەوە. هەولێر دەبێتە گۆمی خوێن! تۆڵە دەکەینەوە! شابەدەریان دەکەین! ئازووقە زۆر دێت، بەلاَم ئەوان بۆ ناو رژێمی دەنێرن، خۆپیشاندان، وەرن چەك هەڵگرن!! شوورەی پایتەخت پۆلاَیە!! خەونی حوشتر.**

سىَ هودنه (ئاگربەس)

-هودنەی یەکەم:

بۆماوەی (15) رۆژ له 7-4-1995 تا 21-4-1995 له سەر داوای حزبە کوردستانییيەکان بوو.

-هودنەی دووەم:

بۆ ماوەی (38) رۆژ له 21-4-1995 تا 1-6-1995 لەسەر داوای حکومەتی ئیسلامی ئێران بوو.

-هودنەی سێیەم:

بۆ ماوەی (45) رۆژ له 1-6-1995 تا 15- 7- 1995.

****

*له 11-4-1995 کاتژمێر نۆی بەیانی برێك TNT لەناو سەرتاشخانەی (شەماڵ) تەنیشت باڵەخانەی لاوەند تەقی. دوو بریندار هەبوو، زیانی ماڵی هەبوو.

*له 12-4-1995 کاتژمێر 6ی بەیانیدا له بارەگای (میزوپۆتامیا)ی رۆشنبیری لەسەر شەقامی شەست مەتری نزیك نەخۆشخانەی کۆماری شەش کیلۆ TNT تەقی، زیانی ماڵی زۆر بوو، هەولێری هەژاند.

*لە 25-4-1995 وەزارەتی پیشەسازی و وزە رایگەیاند کارەبای هەولێر دەبێتە 24 سەعاتی بەردەوام.

*****

*زۆر باسی هودنە کرا. بۆ ئاشتی نەبێ، خۆیان سازدەکەن بۆ هێرش و شەڕی تر. لەسەر دەستی دەرەوە ئاگر بەستیان راگەیاند هودنەمان ناوێ، ئاشتیمان دەوێ، لەرۆژانی هودنەدا خروقات هەبوو، لەسایەی هودنەدا پەلاماربیاندا، هودنە شکا، هەردوولا یەکتربیان تاوانبارکرد. شەڕەکان دژوارترو خوێناو تر بوو، هێزی زۆرتر بەشداری شەڕەکانیان کرد، شەڕەکان کەوتە (گوندی زیارەت، چیای سەفین، گوندی گەرۆتە، کەپکی حەمەد ئاغا، بەرزایی کێل کێل، چیای بەنی حەریر، دۆڵی ئالانە، لوتکەی کڵاو قاسم) ئاگر لە هەولێر دوور کەوتەوە، بەلاَم باری هەولێر ئاڵۆزتر بوو، جارجاریش شەڕەکە دەهاتەوە دەوروپشتی شار. شەڕی دژوار لە (هەورازە نەفت)و (بەحرکە) دروست بوو، زۆر کوژران، زمانی راگەیاند توندبوو، هودنە زەمینی شەڕ خۆش دەکات، ئەم هودنەیە بۆ دوورنەیە. لەرۆژانی هودنەدا، ئەگەر شەڕ نەبووایە گرتن و گەمارۆو تەفتیش و گواستنەوەو راگەیاندی توند هەر هەبوو .

*با شیعر وێران بێت، بۆ ئەوەوی وێران ژیری و وێران ژیاری و کۆی وێران و وێران کارەکان بە وێران وێران بکەن، لەژێر ئەم دروشمە شاعیری لاو (زانا خەلیل) لەگەڵ مۆسیقا، شیعری لە هۆڵی رۆشنبیری خوێندەوە، د.مارف خەزنەدارو د.فەرهاد شیعرەکانیان هەڵسەنگاند، کۆڕەکە لە رۆژی 18-6- 1995.

*لە 17-6-1995 ، کۆمەڵەی رۆشنبیری و کۆمەلاَیەتی کەرکووك، ریَپێوانێکی هێمنانەیان بۆ خێزانە ئاوارەکانی گەرمیان ساز کردن چوونە عەنکاوە، گلەییان لە رژێمی بەغدا کرد، داوایان بردە لای خاچی سوور و UNHCR و.UNGCL

پەڕلەمان لەگوندی دارەبەن کۆ دەبێتەوە

لە کاتژمێر 30، 11 لە 27-5-1995، لەگوندی دارەبەنی بەرانەتی، بەئامادەبوونی 34 پەڕلەمانتاری کەسك و 34 پەڕلەمانتاری زەردو 5 پەڕلەمانتاری مۆرو نوێنەری حزبە کوردستانییەکان پەڕلەمانی کوردستان، یەکەم جار لەدەرەوەی شاری هەولێرو لەسەر کورسییەکانی کەنیسەیەکی عەنکاوە، کە لە مزگەوتێکی دارەبەن دانرابوون کۆ بوونەوەو بەکورترین ماوە لە کۆبوونەوەیەکی پەڕلەمان، بۆ تەنها دە دەقیقە دانیشتن، بەپەلە بریاریان دا ساڵێکی تر تەمەنی پەڕلەمان درێژ بکرێتەوە، لەو رۆژەدا دڵ و نیگاو هیوای کورد لە دارەبەن بوو.!!

******

ئاسایی کردنەوەی هەولێر لە هەموو پڕۆژەکانی ئاشتی و دیدارەکان و دیمانە ڕۆژنامەگەرییەکان و ئاژانسەکانی جیهان و لێدوانە سیاسییەکان خاڵێکی گرینگ بوو، پارتی زۆر جار وتویوتی: تا یەکێتی هەولێر چۆڵ نەکات، ئاشتی و دیدار نابێت، کلیلی ئاشتی لە هەولێرەوە دەست پێ دەکات !! یەکێتی وتوویەتی: تا پارەی (ئیبراهیم خەلیل) نەگەڕێتەوە خەزێنەی حکومەتی هەرێم، یان بەڵێن وەرنەگرین بە ئاشتی پارتی نەگەڕێتەوە هەولێر!! پارتی پێش هێرشەکانی بۆ سەر هەولێر، سووربوو لەسەرئەوەی دەگەڕێتەوەو هەولێر دەگرنەوە، بە شەڕ چارەسەر نەکرا. هەولێر هەر مایەوەو یەکێتی دەسەلاتی لە هەولێر پتەوکرد. کۆششی زۆرکرد خوێندن و دەزگاکانی حکومەت بێتەوە سەرکار. ئەوەی پێکرا، چەکدارانی خۆی چاك ترساند، دزی و تالاَن نەما، یان زۆر کەم کرایەوە. شوێنی بەڕێوەبەرە چۆڵەکانی بە کادیرەکانی خۆی پڕ کردەوەو هەندێکی تری گۆڕی، پارتی نارەزایی زۆری دەربڕی، فرمێسکی بۆ هەولێر ڕشت. ئەوەی زۆر سەرسامی دەکردم؟! هەولێر چۆن چۆڵ دەکرێت، ڕەنگە بارەگاکانی یەکێتی بگوازرێتەوە، بەلاَم چەکدارانی خەڵکی شارن و تفەنگ و چەکی خۆیان لەسەر شانەو کێوە بچن!! کادیرەکانی بۆ کوێ سەر هەڵگرن!! هەر لە هەولێر چاپخانە هەیە، ڕۆژنامەو چاپەمەنییەکەیان لە کێ چاپ بکەن و چۆن پارێزگاری بکەن. گریمان یەکێتی هەولێری چۆڵ کرد و پارتی گەڕایەوەو ڕێك کەوتن، گرنتی ئاشتی چییە. واتە دیسان هەولێر دەکەوێتەوە بە مەترسی شەڕێکی ترو خاپووری زیاتر ڕوودەداو مێژووی شەڕەکە درێژتر دەبێت و هەولێریش کارەساتی گەورەتر بە چاو دەبینی. پارتی خەونی بە گرتنەوەو گەڕانەوە بۆ هەولێر دەدیت. بارەگای لقی دوو نهۆم نهۆم دەڕووخێنرا، شوێنەواری نەما، لە بەرپرسانی یەکێتییان دەپرسی، هۆی ڕووخانی ئەم تەلارە چی یە؟ لە وەلاَمدا دەیانووت: دیارە سلبیاتی پارتیەو هەمان ڕەفتار بەرامبەر تەلارەکانی یەکێتی کراوەو شتەکە بە پلان نی یە. پارتی شیراتۆنی بە (شاخی سپی) ناودەبرد، یەکێتی کلۆری کرد. پارتی چەند بەڵێن و ژوانی بۆ گەڕانەوەی دانا، یەکێتی زیاتر پێ ی دادەگرت و پشتی لە گەڕانەوەیان دەکردو هەڵسوکەوتیان وای دەردەکەوت ، پارتی ناگەڕێتەوە. ئەوان دەیان وت: فلانە ڕۆژ دەگەڕێینەوە، یەکێتی وشەی (قوتابخانە) لە لەسەر تابلۆی تەلارەکان دەکردە (خوێندنگا) ئەمەش پارتی تووڕە دەکرد. پارتی هێرشی دەهێنا ئەوان قائمقامیان لەسەر لیستی سەوز دامەزراند. لە ڕۆژنامەکان و ئاژانسەکان دەیان وت: دەبێت یەکێتی بێ قەیدو شەرت هەولێر چۆڵ بکەن، یەکێتی وەزیری بە وەکالەت و جێگری وەزارەتی بە وەکالەت دادەمەزراند. پارتی سووربوو لەسەر گواستنەوەی دەزگا حزبییەکانی یەکێتی لە هەولێر مەکتەبی سیاسی و سکرتاریەت لەهەولێر نەمێنێ، یەکێتی دەیوت: دەبێ پارتی بە دووربین تەماشای هەولێر بکەن. کە سەرکردایەتی هەردوو حزب، یەکێکیان بە هێلی (حاجی ئۆمەران)و ئەوی تریان بە هێڵی (باشماخ یان سەرتەك) چوونە ئێران و ناوبژیوانی کۆماری ئیرانی ئیسلامی کۆششی دەکرد ئاشتیان کاتەوە. چۆن بە دوو ڕێگای جیاواز چوو بوون، لەوێش بە جیاوازی دوور لە یەکتری دانیشتن. باسی دابەشکردنی شاری هەولێریان کرد، پلان هەبوو، سێوی شارەکەم بە چەقۆی ناکۆکی و تۆڵە وەرگرتنەوە لەتی کەن. هەولێر وەك بیروتی جاران و مۆستاری بۆسنەی ئیمرۆ ببێتە دوو دەسەلاَت و دوو حکومەت. ویستیان ڕێگا سەرەکییەکان دابەش بکەن. پارتی زۆر وتی: هەولێر لە دەستی یەکێتی دەناڵێنێ، خەڵکەکە بێزارن، کارگەکان دەدزن، ڕەشەکوژی بەردەوامە بواری حزبە کوردستانییەکان نادەن. مافی مرۆڤ بەئاشکرا پێشێل دەکەن. یەکێتی دەینووسی و دەیووت: لەوەتی پارتی لە هەولێر نەماوە دزی و تیرۆر نەماوە، بەنەمانی (عەلی قەلاب)و (مامەند قەشقە) شار شامی شەریفە، حزبەکان لە دیدارو ڕۆژنامە دەرکردن و کۆنفراس بەستن سەربەستن. چەند کۆبوونەوەی ئاشتی و دیداری و ناوبژیوان و بروسکەی نارەزایی دژی شەڕ دەبوو. پاتی خۆی پڕ چەکتر دەکرد

****

که هەولێر لەسەرەتای هەشتاکاندا شەوان لەت کرابوو، ئەوەی جێگای شانازی بوو، گەڕەکی (باداوە) (زراعین) و بەشێکی (رووناکی) شەوان بۆ هەموو کەس ئاسایی نەبوو، پیاوە دەسەلأتدارەکانی رژێم ماوەیەك بوو رێگای ون و گەرانەوەیان دەگۆری، تا خەڵکی چاو ترسێن بکەن بە رۆژ لە شوێنە قەدەغەکانی شەویان لاوی بێ تاوانیان گولەباران کرد، ئەو رۆژگارانە بۆ هەولێر بەختەوەری بوو، بەلأم ئەمرۆ شەرمەزاریە، شەرمەزاریە بۆ هەر حزبێك بۆ هاتنە ناو شار رێگای تایبەتی خۆی هەبێت. ئاساییە بارەگای تایبەتی خۆیان هەبێت، بەلاِم رێگای تایبەتی، گەرەکی تایبەتییان هەبێت شەرمەزاری یە. بۆیە ئەم پرۆژەیە سەری نەگرت. کێشەی هەولێر هەر مایەوە ئەمرۆ گەمارۆی دراوەوخەرەندی لە چواردەوری هەڵکەندراوە. ئازوخە بەخۆرایی دابەش بکرێت و بە نرخی کەم بفرۆشرێت، پارەی کرین و گومرگیشی دێتە سەر . لە هەولێر رۆژی دیاری کراوی موچە وەرگرتن نەبوو. نازانی چ رۆژێك موچە خۆران، موچە وەردەگرن. ئەو چەکدارانەی لەناو خەرەندەکەو دەوروبەری خەرەندەکە پاسەوانن، دەتوانن چەندین باخ و رەز بچێنێن، دەتوانن پشدێنە سەوزی جوانی و دژی رەشەبا و گەردەلوول ئاواکەن. دەتوانن لە شاری هەولێر دەریاچەی گەورە بۆ جوانی و سەیرانی شار مشت ئاوبکەن!!

****

لە 17-7-1995، پارتی لە چەند قۆڵێکەوە هێرشێکی کتوپری هێنایە سەر رەبیەکانی یەکێتی، سەرەتا پێشرەوییان کردو هاتنە پێش. رادیۆی گولأن 6 موژدەی دایە خەڵکی هەولێر، بانگی عەشیرەتەکانی کرد (الله اکبر)ی لێدا. بەلأم ماوەیەکی پێچوو هێمن بۆوە . یەکێتی وتی: هێرشەکەیان شکا. هەروەها لە30-7-1995 گولأن وتی: بەراجیمە بە چری بۆمبارانی (سکرتارییەتمان)کردو 25 کەسمان لەوێ کوشتووە. ئیستگەی مەڵبەندی 3 وتی: پارتی تۆپبارانی گەرەکەکانی (مەلایان)و (راپەرین)و (صناعەی) کردووەو 4 ژن کوژراو و بریندار زۆر بوو. تۆپ بارانەکە لەگەڵ دەستپێکردنی دەوام بوو، شەرەکەی ئاڵۆز کرد، نەخۆشخانەی تەواری برینداری زۆری گەیشتێ. بەلأم زۆری نەخایاند. رۆژێکی ناخۆش بوو. دیسان مەترسی خستەوە ناو هەولێر. نیشانەی ئەوە بوو کە کۆششەکانی ئاشتی سەر ناگرێت.

*****

لە 15-6-1995، حزبی شوعی کوردستان، بانگەوازێکی بلأوکردەوە بۆ سازکردنی رێپێوانێکی هێمنانە، کە تێدا داوای نان و موچەو خۆش گوزەرانی دەکەین. بەلأم ئاسایشی هەولێر ئاگاداری کردنەوە، کە وەزعی شار ئەوە هەڵناگرێت. هەروەها لە 13-7-1995 پارتی کاری سەربەخۆیی کوردستان و یەکێتی نەتەوەیی دیموکراتی کوردستان، بانگەوازێکیان پەخش کرد، خۆپیشاندان دژی داگیرکەرانی تورك ساز بکەن، دیسان ئاسایش بواری نەدان. رادیۆی گولأن وتی: یەکێتی لە هەولێر رێگا لە ئازادی رادەربرین دەگرێت.

******

کۆمەڵە لاوێکی ولأتپارێز لەتەنیشت بارەگای پارتی کاری سەربەخۆیی نزیك ئامادەیی کوردستانی کوران، رەشماڵێکیان هەڵداو مانیان گرت. مەبەستیان پاڵپشتی

*وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی بڕیاریدا لە دوای رۆژی 19-7-1995، نرخی پلیتی نەخۆشخانەکان لە یەك دینار بکرێتە پێنج دینار، هەروەها نرخی چاودێری و چارەسەرکردنی پێویستییان سەرلەنوێ دانا. ماوەیەك نارەزایی هەبوو، بەڵام دوایی لە بیر چوو ئاسایی رۆیشت.

*لە ئێوارەی رۆژی 29-7-1995 خولێکی تازەی دەرچووانی فێرخوازانی زانکۆی سەلاحەدین لە یاریگەی خۆجێ یەتی ئاهەنگی دەرچوونیان سازکرد PUK.TV . راستەوخۆ ئاهەنگەکەی گواستەوە. جەماوەرێکی زۆر ئامادەبوون، لایەنە سیاسییەکانیش بەشدارییان کردو خەلاَتیان دابەش کرد.

*بۆ پاڵپشتی زانکۆی سەلاحەدین، کۆسرەت رەسول عەلی لە ناوەندی رۆشنبیری زانکۆی پێشوازی لە هەندێ دەوڵەمەندەکانی شاری هەولێر کرد، داواکاربوون، کۆمەك بە زانکۆ بکەن. دیاربوو بەدەنگ هاتنی کەم بوو، زۆر لەسەری نەرِۆیشتن.

****

*خەڵکی لەپاش کۆچرِەوەکە، تا هەڵگیرسانی شەرِی ناوخۆ، بە شکۆو شانازی دەژیان، بەلاَم نەخۆشی کوشندەی شەرەکە، کارەساتی دروست کرد. لە هەولێر هەزارەها خێزان، یەك رستەی زمانی تورکمانی نازانن بۆ نان، لەبەر برسیەتی ئاپوورەیان لەبارەگای حزبە تورکمانییەکان دەکرد بۆ وەرگرتنی پسولەی ئازوخە، ئەوەش وای کرد حزبە تورکمانییەکان شانازی بەم جەماوەرە زۆرە بکەن و رەنگە ئەوەش هۆیەك بێت حزبی نیشتمانی تورکمانی لە کابینەی سێیەم داوای جێگری سەرۆك وەزیران و چەند وەزیریان دەکردو بە گرانی دەهاتنە پێش بەشداربوون لە کابینەی سێیەم. هەر لەبەر برسیەتی و بێ هیوایی لەبەر ئەوە شەرە خۆکوژییە درێژە، جەماوەرێکی زۆری هەولێر لە حزبە تورکمانیەکان نزیك بوونەوە گەشەیان پێکراو و بنکەی زۆریان لەناو شاری هەولێر دامەزراند.

*وەزعی شەرِەکە و ئاڵۆزی شار، هۆیەك بوو کە رێژەی کەوتنی خوێندکاران لە ئەزموونە کۆتاییەکان زۆر بێت. بۆیە وەزیری تەندروستی و کاروباری کۆمەلاَیەتی (کەمال شاکر) بەرپرسی بالاَی تاقی کردنەوەکانی هەموو کوردستان دەوری چاکی هەبوو بۆ تەواوبوون و سەرکەوتنی ئەزموونەکان، چونکە ئەو سەرپەرشتی ناوچەی زەردو سەوزی دەکردو خۆی لەسەر لیستی هەردوو حزبەکە نەبوو، وەك وەزیرێکی (شیوعی) لەکابینەکەدا بوو. رایگەیاند کە خوێندکارانی کەوتووی قۆناغی ناوەندی دەتوانن لەدەوری دووەم بەشداری ئەزموونەکان بکەنەوە.

*گەرچە باری هەولێر زۆر ئاسایی نەبوو، بەتایبەتی رۆژانی یەکەمی جەولەی دووەمی شەرِەکە، بەلاَم بەردەوامی چاپخانەکانی شار(زانکۆو رۆشنبیری و پەروەردە) جۆرەها چاپەمەنی لێ چاپ دەکرا. لەهەولێر چاپەمەنی بێلایەن و حزبە کوردستانییەکان و عیراقییەکان بەبەردەوامی دەردەچوون:

رۆژنامەی (کوردستانی نویَ، الاتحاد، ریَبازی خویَندکاران و وەرزش و ئۆلۆمپیك و لە لایەن راگەیاندی یەکیَتی) دەردەچوون.
رۆژنامەی (ئالاَی ئازادی، لەلایەن حزبی زەحمەتکیَشانی کوردستان) دەردەچوو، رۆژنامەی (ریَگای کوردستان، لەلایەن حزبی شیوعی کوردستان) دەردەچوو. رۆژنامەی (رابوون، لە قوتابیانی ئیسلامی) دەردەچوو. رۆژنامەی (یەکگرتوو، لەلایەن یەکگرتووی ئیسلامی) دەردەچوو. رۆژنامەی (ولاَت، رۆژنامەیەکی سیاسی سەربەخۆ) دەردەچوو. رۆژنامەی (ریَبازی ئازادی، لەلایەن حزبی سۆشیالیستی دیموکراتی کوردستان) دەردەچوو. رۆژنامەی (رزگاری، لەلایەن پارتی کاری سەربەخۆی کوردستان) دەردەچوو. رۆژنامەی (بۆ پیَشەوە و یەکسانی، لەلایەن حزبی کۆمۆنیستی کریَکاری عیَراق) دەردەچوو. رۆژنامەی (تروکمانلی) لەلایەن پارتی نیشتمانی تروکمانی دەردەچوو. بیَجگە لەو رۆژنامانەی سەرەوە هی تریش هەبوون، بیَجگە لەچاپەمەنی تر، چەندین گۆڤاریش دەردەچوون وەك (ریَبازی نویَ ، سیاسەتی دەولَی ، سەراب و ویَران) لە رۆژانی شەرِدا چەندین دیداری ئەدەبی هونەری زانستی و پیَشانگای هونەری و رِۆژنامەگەری وَ ڤیستڤاڵی هونەری و شانۆیی و کۆرِو کۆبوونەوە و دیداری سیاسی هَەبووە، یادی جەژنی کریَکارانی جیهان کرایەوە، حزبەکان سالَوەگەرِی خۆیان بە ئاهەنگ کردەوە. لە هەولیَر حزبی زەحمەتکیَشان و سۆشیالیستی دیموکراتَی و شیوعی کوردستان کۆنگرەیان بەست. سکرتیَری بالَویَزخانەی بەریتانی لە ئەنقەرە، دیداری زۆر بوو، نویَنەری کۆماری ئیسلامی و چەندین وەفدی حوکمی و پەرلەمانی و نارەسمی هاتن، کەسایەتی جیهانی وعەرەبی و کوردی گەیشتنە هەولیَر. پەیامنیَری بەرنامەی (32)ەمین رۆژی SHOW ی تورکی هاتنە هەولیَر. نویَنەرانی ریَکخراوی جیهانی و مافی مرۆڤ گەیشتن و راپۆرتیان ئامادەکردو گەرِانەوەو راپۆرتەکانیش بلاَو کردەوە.
زۆر مۆلَەتی ئیشکردن بە حزبە کوردستانییەکان و عیَراقییەکان و ریَکخراوو کۆمەلَەو دەستەی جۆراو جۆر درا، رۆژنامەکانی (برایەتی و خەبات و گولاَن) کە لەپیرمام دەرچوون، دەگەیشتنە هەولیَر، پەخشی تەلەفزیۆنی زۆر تربوو، سەدای ئیَستگەی رادیۆکان هەر زۆربون، هەولیَر چەندین پارچە زەوی نیشتەجیَی دابەشکرد. بازاری گەورەی گۆرەپانی ریمەکان دروستکرا. کارگەکان کەم و زۆر ئیشیان هەبووە. ریَکخراوە خیَرخوازەکان بیَجگە لەبەرنامەکانی UN یارمەتی و کۆمەك پیَشکەش دەکرا، ئیَکۆو ئۆفداو یونسیَف ئیکولیبەرو فرانس لیبەرتی و شیَلتەرو ریَکخراویش بەرنامەی خزمەتگوزارییان ئەنجام دەدا، کارەبا زۆر دەبووو کەم دەبۆوەو چاك دەکرایەوە، لەزستان کەم و لە هاوین زۆر هەبووە.

نرخی دۆلار لە 23-12-1994 تا 9-9-1995لە هەولیَر:

نرخی یەك دۆلار بە دیناری عیراقی	رۆژی نرخەکە	
38	23-12-1994	
40	6-2-1995	
49	12-2-1995	
47،5	13-3-1995	
41،5	14-4-1995	
48	21-5-1995	
43	1-7-1995	
42،5	25-7-1995	
41	5-8-12995	
41	9-8-1995	

گەرچی نرخی دۆلار لەچاو مانگەکانی تر نرخی کەمە، بەلاَم خواردەمەنی (کە هەر بە دۆلار دەکریَت و لە دەرەوەش دەگاتە کوردستان) هەر گرانە وەك ئەوەیە کە نرخی یەك دۆلار لَە نیَوان 70- 85 دیناربوو، رەنگە یەکیَك لە هۆیەکانی ئەوە بیَت، کەمتر مامەڵە بە دۆلار دەکریَت، یان لەبەر وەزعی شەرِەکەو گومرگ وەرگرتن و سیاسەتی ئابووری تورکیا بەرامبەر بە بازاری کوردستان و وەزعی ئابووری بانقەکانی رژیَم و پلانەکانیان بوو. بەهەرحاڵ کە نرخی دۆلار نزمیشە، وەزعی بازارەکانی کوردستان و خەڵکی ناوچەکە باشتر نەبوو؟ بەڵکو بەرەو گرانی و خراپی چوو.!!

*****

وەفدی هەردوو حزب چەند جار چوونە ئیَران، ئەمریکیەکان دیداری هەردوو حزبیانکرد. هەولیَر بەرامبەر پارەی گومرگی ابراهیە خلیلە، کەپکی حەمەدئاغا لەدەستی کیَ یە، گوندی زیارەت گیراوو گیراوە، لە ناو دۆزەخی ئاگر رەواندوز رزگاری بوو، ئەوان تۆپ بارانی (کەسنەزان و مەلا ئۆمەر)یان کرد، ئەوانیش تۆپ بارانی (هەولیَرو پیرزین وشاویَس و بنەسلاَوەو کانی قرژاڵە)یان کرد. ریَکخراوەکانی مافی مرۆڤ راپۆرتی دوورو دریَژیان نووسی. پاسپۆرتی (شیَخەڵلاَ، بلۆك، دەستکاری، ڤیزای بەغدا) بازارِی گەرمە بەشی پارتی لەئاودیو کردن لە ئیبراهیم خەلیل ئەوەندە کەسەیە، تورکمانییەکانیش بەشیان هەیە، ئاوابوون ئەوەندە وەرەقەی دەویَت، لە سلۆپی گەرِایەوە، هی خۆیان نارد، کیَ پارە زۆرتر بدات دەگاتیَ، قاچاخچی ئۆکرانیا مسۆگەرترە کاغەز لە دەرەوە بیَت دەخویَندریَتەوە، نان و سەمون هەر گچکە دەبیَتەوە، سینەماکان فلیمی سیَکسی نیشان دەدەن، دەستەی فریاکەوتنی قەلاَی هەولیَر دەستبەکاربوون، بەدەنی قەلاَ ئیشی لەسەر دەکریَت، مانگی سووری تورکی ریَز بە فەرمانبەران دەگریَت ، مەلا بەشیر وتی، کارەساتی زاخۆ گەورەو ترسناك بوو، کوردستان دەبیَتە دوو پارچە، سۆران و بادینان، گاز لە دهۆکەوە بە تەنکەر دیَتە هەولیَر ، گومرگ لە نەوت و بەنزین و گاز وەردەگیریَن، گومرگی یەکیَتی هەندیَ ئیبراهیم خەلیل دەبیَت، دەستکەوتی گومرگی پارتی لە سەدا حەفتا دەبیَت، کوردستان لە سەدا 75 لە ژیَر کۆنترِۆلی یەکیَتی دایە، بازاری دەلاَڵخانە گەرمە، خەڵکی لە برسانا ماڵی خۆیان هەراجکرد. بە کۆنە کتیَب خویَندنیان بەرِیَ کرد، کۆلیَژی ددان کرایەوە، ئەینجیل زۆر چاپ کرا، رەقەمی سەیارە دەنووشتیَتەوە، دەرمان زۆر گران بوو، منداڵەکەیان فرِاند داوای پارە دەکەن، TNT لە هەولیَر دەتەقیَتەوە، خەڵکی سەوز رەوانەی ناوچەی سەوز دەکریَت زەردیش دەنیَردریَتە ناوچەی زەرد، سەنگەری خەبات دەگوازنەوە، سەرخۆشیان دەکەن، بۆیە لە هیَرش ناگەرِیَنەوە. فەرەنسۆ وتی، ئەمشەو سەعدی پیرەت بینی؟! جەبار فەرمان بەریَگەی ئیَرانَ گەرِایەوە، خاتوو (کارترین پۆرتەر) هاتە هەولیَرو دیداری زۆر کرد ، ئیَستگەی دیموکراتَ داخرا، نارِەزایی هەبوو، ئیَوە بیانبەنە لای خۆیان، پەشیمان بۆوە. لەپاشی 25 -12 1994 کاری دەزگاکانی حکومەت شەرعی نی یە، دەبیَت هەڵبوەشیَتەوە، کوردەکانی ئەوروپا کەم دەگەریَنەوە، د.مەحمود عوسمان وتی: ئەوەی ئاشتی نەکات ناوی دەهیَنم،

ئاژانسەکان، رادیۆیەکان، تەلەفزیۆنەکان، میدیاکانی جیهانی، کورتەی هەواڵەکان، راپۆرتەکان، ئیف ئێمەکان، رادیۆکانی شاخ و شار، رۆژنامەکان، لە دیوەخانا، لە مزگەوتا، لەبازارەکانا، لەسەر سەرینی نووستن، لە ئەلقە گۆرینەوەی بووك وزاوا، لە کێڵگەدا، لەکارگەدا، لەقوتابخانەدا، لەژووانا، لەناو دلآنا، لە چاوانا، لەهەناسەی ساردو گەرم، هەموو وتیان:

سەرکردایەتی پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتمانی کوردستان، لە ژێر چاودێری حکومەتی ئەمریکاو بەئامادەبوونی تورکیاو بەریتانیا لە 9-8-1995 لە دبلن کۆبوونەوە، کە رازی بوون پێکەوە دانیشن، رەنگە ئاشتی ببێت، هیوا زۆر بوو کۆبوونەوەکانی (دبلن) زۆر ناخایێنێ و بەخێرایی و بە سەرکەوتویی بگەرێنەوەو ئاشتی و خێرو بەرەکەت و سەرفرازی بێتەوەو دوژمنانی داگیرکەرو ناحەزان کوێراییان دابێت، ولآتپارێزو دڵسۆزانیش خەنی دەبن و ئەزموونەکەمان لاوازو ساوا نامێنێتەوەو حکومەتە دوو پارچەکە دەبێتەوە یەك حکومەتی بەهێزو پتەو. برسی و هەژاران تێردەبنەوە، خوێندن و تەندروستی و خزمەتگوزاری گەشە دەکات، کارمەندو بەرێوەبەر بەپێی لێهاتوویی و پسپۆری دادەمەزرێن و سوپای کوردستان دەبێتەوە قەڵغان، دەچنەوە سەر سنوورەکان و دزی و تالآن نامێنێ، رۆژنامەکان شیعرو پەخشان و لێکۆڵینەوەو مێژوو دەنووسنەوە، زارۆك ناترسێت و لاو ناکوژرێت و کیژ پەنجەی لە خەنە دەنێ، دەرمان بۆ نەخۆش هەرزان و زۆرتر دەبێت، گوندو شارو ئەشکەوت دەبێتە سەیرانگە، خۆری زەردو کێڵگەی سەوز بەهار جوانتر دەکەن، زستان بە زەخیرە دەکەن و هاوین بە ئاوو جۆگە دەکەن و پایزی ناخۆشی کەم دەکەنەوە، هەموومان چاوەروانی دانیشتنی دبلن بووین، ناوی فێربووین و وتمان: بژی دبلن.

هەولێر 3-1=1996 تا 9-3-1996 نووسراوە.

نووسەر لە چەند دێرێکدا:

لە 1955 لە شاری دێرینی (هەولێر) لەدایکبوویمـە.
ئامۆژگای تەکنەلۆژیای بەغدام تەواوکردووە.
تا لە ولات دەرچووم فەرمانبەری شارەوانی هەولێر بووم.
لە ساڵی 1998 ەوە لە ولاتی سوید دەژیم.

چاپکراوەکانم ...

لە یادی سەد ساڵەی شارەوانیدا، 1985 کتێبی (هەولێر) م بە قەبارەی 365 لاپەرە ئامادەو چاپکرد.
هەر لە شارەوانیدا لە ساڵی 1994 دا، 12 ژمارەی رۆژنامەی(هەولێر)م دەرکرد.
کەلاوە... 1991 ریپۆرتاژ، بۆ ئۆردوگاکانی دەڤەری هەولێر.

دیوەخانی فلێن... ڕۆژانەو ریپۆرتاژە،لە 1999 لە ڕۆژنامەی (ئالای ئازادی)ی زەحمەتکێشان لە دە ئەلقەی درێژ بڵاوکرایەوە.
بەغدا.... بۆ هەولێر!..... 2000 ریپۆرتاژ، سویدو سلێمانی.
مەملەکەتی فارگۆنەکان.....2001 ریپۆرتاژ، سلێمانی.
کاکە، ئەبو ئیسماعیل... 2001 ، سلێمانی.
بەسەرهاتی دەریاوانێکی خنکاو 2001 ڕۆمانی گابریل مارکیز، لە ژمارە 25 ی گۆڤاری (ئایندە)ی سلێمانی بڵاوکرایەوە، وەك نامیلکەش بڵاوکرایەوە.
دە ڕۆژەکەی هەولێرم، (11) وتارو ریپۆرتاژبوو لە گۆڤاری (گوڵان)ی هەولێرو ڕۆژنامەی (کورد) لە ئوستراليا بڵاوکرایەوە.
ڕێگای دوورم بۆ ئازادی، نیلسۆن ماندیلا، وەرگێران. هەولێر لە دەزگای موکریانی بڵاوکرایەوە.
سارد، یان گەرم، (12) ریپۆرتاژبوو، لە ڕۆژنامەی (هەواڵ)ی سلێمانی لە یولیو 2001 ی ینایری 2002 بڵاوکرایەوەو وەك نامیلکەش بڵاوکرایەوە.
فارگۆنەکان، ریپۆرتاژو بیرەوەرییە لە دەزگای بدرخان لە هەولێر2005 بڵاوکرایەوە.
مەملەکەتی کەلاوە، وتارو پێناسەی بیناسازی کوردییە وەك نامیلکە لە وەزارەتی ڕۆشنبیری لە هەولێر بڵاوکرایەوە.
کۆریا پێناسەو مێژووی کۆریای باشوور، لە خانەی وەرگێران لە هەولێر 2007 بڵاوکرایەوە.
هولۆکۆست... کتێبێکە لەسەر قرکردنی جولەکە لە ئەوروپا، وەرگێران سەنتەری نما هەولێر 2007.
دوو پرێنسیسی نازداری بێناز، دیاناو ماساکۆ... هەولێر دەزگای ئاراس 2008.
مارتن لۆسەر وەرگێران و ئامادەکردن، بەشێکە لە کتێبی ناتوندوتیژی 1 سەنتەری مەسەلە هەولێر 2008.
بەرەو کۆشکی ئالیزی ، شیراك، روایال، سارکۆزی ..و: خانەی وەرگێران سلێمانی 2008.
سێکس و پۆلیتیک، دیوێکە لە ژیانی دبلۆماتی فەرەنسای نوێ...و: دەزگای سەردەم 2008
تەها حوسین، نابینایەکی بینا، وەرگێران و ئامادەکردن، دۆسیەیەکی تایبەت لە گۆڤاری نما هەولێر 2008

ئامادەی چاپە :
هەتان... چەند وتارێکە لەسەر بیناسازی کوردەواری، لەساڵی 1988وە ئامادەیە.
مەجبوور، سەربردەو ریپۆرتاژە... سوید 2002
دەستی دوو ژن ... وەرگێران سوید 2008
ترێنە خێراکەی خۆرهەڵات، لە ڤیێناوە بۆ ئاستنبۆل ....و: سوید 2007.
دۆلار لە ئەمریکا، دوو بابەتی ئابوورییە....و: سوید 2008
955 دەقە لەگەڵ شێرکۆ بێکەس سوید 2008
کاکە ئەبو خەلیل ... بەسەرهات و گیرانەوە .. سوید 2008
من جاسووس نیم، من ڕۆژنامەنووسم ... و: سوید 2007.
بەهەشتی زیندان... وتارو ریپۆرتاژە لە 1996وەو بەبەردەوامی دەینووسم، ئێستاش گۆشەی (برێڤ) لە چەندین گۆڤارو ڕۆژنامەو ماڵپەرەکانا لەوڵات و دەرەوەی وڵات بڵاودەکەمەوە.

لەلایەن دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی بەدرخان لەساڵی 2008 لە هەولێر دووبارە تایپکراوەتەوە.

چۆن ..!؟ دوێنێ (مەهاباد) پیرۆزبوو
چونکە پایتەختی کۆماری کوردستان بوو

(سلێمانی) پایتەختی بابان و
(رواندوز)یش پایتەختی سۆران.
ئەمڕۆش شارەکەم پایتەختی حکومەتی
هەرێمی کوردستانی ئازادە، بۆیە پیرۆزە.
سبەینێش (دیاربەکر) دەبێتە
پایتەختی باکووری کوردستان.
خۆشم دەوێت!
لە هەموویان زیاتر ئەو شارەی دەبێتە
پایتەختی کوردستانی یەکگرتوو.

ISBN 926522-19-4